LAS GORENJSKA KOŠARICA

STRATEGIJA LOKALNEGA RAZVOJA ZA LOKALNO AKCIJSKO SKUPINO GORENJSKA KOŠARICA

Kranj, 29. 1. 2016

Dopolnitev: 5. 8. 2016

Dopolnitev: 8. 9. 2016

Dopolnitev: 18.10.2016

Kazalo

3. Osebna izkaznica LAS ... 4
4. Povzetek SLR ... 5
5. Opredelitev območja in prebivalstva zajetega v SLR ... 6
5.1 Splošne geografske značilnosti območja LAS ... 6
5.2 Gospodarski položaj območja LAS ... 12
5.3 Demografske in sociološke značilnosti na območju LAS ... 22
5.4 Izkušnje z izvajanjem programa LEADER v programskem obdobju 2007–2013 ... 27
6. Analiza razvojnih potreb in možnosti območja LAS, vključno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti ... 32
6.1 SWOT analiza ... 32
6.2 Opredelitev in izbor potreb ter potencialov za razvoj območja LAS ... 35
7. Podroben opis tematskih področij ukrepanja ... 38
7.1 Tematsko področje 1: Ustvarjanje delovnih mest ... 38
7.2 Tematsko področje 2: Razvoj osnovnih storitev ... 39
7.3 Tematsko področje 3: Varstvo okolja in ohranjanje narave ... 39
7.4 Tematsko področje 4: Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin ... 40
8. Opis in način doseganja ter zasledovanja horizontalnih ciljev Evropske unije ... 42
9. Opis SLR in njenih ciljev vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov a ... 43
9.1 Izhodišča za oblikovanje vizije, strateških splošnih ciljev ... 43
9.2 Oblikovanje posebnih ciljev ... 44
9.3 Povezava med cilji in hierarhija ciljev ... 49
9.4 Cilji SLR z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti ... 49
10. Opis postopka vključitve skupnosti v pripravo SLR ... 53
10.1 Aktivnosti za oblikovanje partnerstva ... 53
10.2 Aktivnosti za pripravo SLR ... 53
11. Akcijski načrt, iz katerega izhaja opis prenosa ciljev v ukrepe, odgovornost za izvajanje ukrepov, vključno s časovno opredelitvijo letnih aktivnosti ... 56
11.1 Analiza ukrepov potrebnih za dosego ciljev ... 56
11.2 Prenos ciljev v ukrepe znotraj tematskega področja ... 61
11.3 Skladnost OP EKSRP - PRP 2014–2002 in SLR LAS Gorenjska košarica 2014–2020 ... 66
11.4 Skladnost OP ESPR 2014–2020 in SLR LAS Gorenjska košarica 2014–2020 ... 67
11.5 Skladnost RRP 2014–2020 in SLR LAS Gorenjska košarica 2014–2020 ... 67
11.6 Skladnost OP ESRR 2014–2002 in SLR LAS Gorenjska košarica 2014–2020 ... 68
11.7 Skladnost Zakona o TNP in SLR LAS Gorenjska košarica 2014–2020 ... 68
11.8 Akcijski načrt izvajanja ukrepov z opredelitvijo odgovornosti, časovne opredelitve in načrtovanih sredstev ... 69
11.9 Aktivnosti operacij sodelovanja LAS ... 71
12. Opis sistema spremljanja in vrednotenja SLR ... 72
12.1 Teme in aktivnosti vrednotenja ... 72
12.2 Sistem zagotavljanja podatkov ... 73

12.3 Terminski načrt vrednotenja ... 73
12.4 Uporabljeni viri podatkov ... 74
12.5 Načini obveščanja javnosti o rezultatih vrednotenj ... 74
12.6 Mehanizmi za spremljanje uporabe rezultatov vrednotenja ... 75
13. Opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS in opis kadrovskih kapacitet, finančni viri, izkušnje in znanje ... 76
13.1 Postopek določitve vodilnega partnerja ... 76
13.2 Opis kadrovskih kapacitet, finančnih virov, izkušenj in znanj vodilnega partnerja ... 76
13.3 Pooblastila in naloge vodilnega partnerja ... 78
14. Opis nalog, odgovornosti in postopkov sprejemanja odločitev organov LAS ... 80
14.1 Organi LAS in pooblastila organov LAS ... 80
14.2 Odločanje organov LAS ... 82
14.3 Preprečevanje konflikta interesov in korupcije ... 82
14.4 Odpoklici, odvzemi pooblastil in prenehanje članstva v LAS ... 82
15. Merila za izbor operacij in opis postopka izbora operacij ... 83
15.1 Naloge organov LAS v povezavi z izborom operacij ... 83
15.2 Ključni koraki – faze izbora operacij ... 83
16. Finančni načrt, vključno s finančno razdelitvijo po zadevnih skladih iz te uredbe v skladu s finančnim okvirjem ... 92
17. Priloge ... 96

3. Osebna izkaznica LAS

Naziv LAS	**LAS Gorenjska košarica**		
Naslov LAS	**Cesta Staneta Žagarja 37, 4000 Kranj**		
Naslov varnega elektronskega predala	**las.bsc-kranj@vep.si**		
Spletna stran LAS	www.las-gorenjskakosarica.si		
Predsednik LAS	mag. Stevo Ščavničar		
Vodilni partner LAS	BSC, poslovno podporni center, d.o.o., Kranj		
Naslov vodilnega partnerja LAS	Cesta Staneta Žagarja 37, 4000 Kranj		
Številka transakcijskega računa LAS	SI56 3300 0000 6867 397		
Velikost območja LAS	1.624,3 km^2		
Število prebivalcev LAS	162.023 (na dan 1. julij 2014)		
Število občin	14		
Vključene občine (naštejte)	Bled, Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranj, Kranjska Gora, Naklo, Preddvor, Radovljica, Šenčur, Tržič, Žirovnica		
Problemsko območje ali območje ZTNP-1 (označi)	**DA** NE		
Kohezijska regija	Kohezijska regija Zahodna Slovenija		
SLR bo financirana (označi)	**EKSRP**	**ESRR**	**ESPR**
Glavni sklad (označi)	**EKSRP**	ESRR	ESPR
Datum ustanovitve lokalnega partnerstva	16. 12. 2015		
Število članov LAS	78		

4. Povzetek SLR

Strategija lokalnega razvoja LAS Gorenjska košarica 2014–2020 je nastala po pristopu od spodaj navzgor. Oblikovanje partnerstva in priprava strategije se je gradila na izkušnjah izvajanja pristopa LEADER v programskem obdobju 2007–2013. V programskem obdobju 2014–2020 bo območje za doseganje ciljev strategije koristilo sredstva EKSRP, ESRR, ESPR, kar za LAS pomeni veliko priložnost in izziv za doseganje celovitega razvoja območja. LAS je oblikoval naslednjo vizijo:

Na razvoju znanj in talentov naših ljudi, na endogenih potencialih, na razvoju kakovosti produktov in storitev ter povezovanju v verige vrednosti, na ohranjenem naravnem okolju, kulturni dediščini, identiteti in partnerstvu med sektorji gradimo trajnostni razvoj in trajnostna zelena nova delovna mesta.

Pri tem upoštevamo razlike in interese vseh generacij, gradimo tolerantnost, vključujemo ranljive ciljne skupine, povezujemo vasi z mesti in se odpiramo v svet.

Strategija zajema vsa štiri tematska področja ukrepanja (ustvarjanje delovnih mest, razvoj osnovnih storitev, varstvo okolja in ohranjanje narave, večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin) in se na ta način dotika razvoja podjetništva, dostopa do storitev, varstva okolja in narave ter poudarja tudi vključenost ranljivih ciljnih skupin. S sinergijami, ki jih bomo dosegli s prepletenim sodelovanjem vseh sektorjev in vključevanjem partnerjev iz različnih strok, z različnimi kompetencami in znanji, pričakujemo precejšnje sinergijske in multiplikacijske učinke. Pri pripravi projektov bomo upoštevali strateška izhodišča strategije SLR in ostalih regionalnih in nacionalnih strateških dokumentov ter pri izvedbi strateških ciljev in ukrepov strategije LAS bomo s povezovanjem vseh deležnikov dosegli multiplikacijske učinke, ki bodo prispevali k razvoju območja LAS.

V strategiji je določenih 8 posebnih ciljev in 12 ukrepov, s katerimi si bomo prizadevali za uresničitev vizije. Cilji so naslednji:

- Izkoristiti endogene potenciale za razvoj dinamičnega konkurenčnega podjetništva
- Spodbuditi razvoj podjetniške kulture in ustvarjanje delovnih mest
- Zagotoviti osnovne storitve za ohranitev in dvig kvalitete življenja prebivalstva
- Razviti pristope za dolgoročno ohranitev identitete, kulturne dediščine, tipičnega izgleda naselij in vzdržen razvoj tipične krajine
- Zmanjšati onesnaženost okolja z razvojem trajnostne mobilnosti, energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov energije
- Razviti in ponovno aktivirati degradirana in opuščena območja in jim dodati nove vsebine
- Zagotoviti ohranitev in razvoj naravne dediščine, habitatov ter biodiverzitete
- Razviti programe vključevanja ranljivih skupin in izkoristiti endogene potenciale za zmanjševanje revščine in socialne izključenosti

5. Opredelitev območja in prebivalstva zajetega v SLR

5.1 Splošne geografske značilnosti območja LAS

5.1.1 Utemeljitev geografske zaokroženosti območja

Območje LAS Gorenjska košarica leži na severozahodnem delu Slovenije in obsega osrednji in severni del gorenjske statistične regije. Na severu območje meji z Avstrijo (dežela Koroška), na zahodu z Italijo (dežela Furlanija Julijska krajina) in Goriško razvojno regijo, na jugu s Škofjeloškim območjem (del statistične regije Gorenjske), na jugovzhodu pa se odpira proti Osrednjeslovenski regiji. Območje LAS sestavlja **14 občin osrednje in zgornje Gorenjske**: Bled, Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranj, Kranjska Gora, Naklo, Preddvor, Radovljica, Šenčur, Tržič in Žirovnica. Občine skupaj tvorijo geografsko zaokroženo teritorialno celoto – **alpski svet visokogorij z dolinami in ravninami** s številnimi skupnimi naravnogeografskimi in družbeno-geografskimi značilnostmi.

Karta 1: Območje LAS Gorenjska košarica v okviru gorenjske regije in Slovenije

Karta 2: 14 občin na območju LAS Gorenjska košarica

Na območju so tri najvišja slovenska gorovja (Julijske Alpe z najvišjim Triglavom, Karavanke in Kamniško Savinjske Alpe) ter Savska ravan z gričevji (Dobrave), hribovji (Blejski kot) in ravninami (Dežela, Kranjsko polje). Območje je izrazito povirno in obsega porečje Save v zgornjem toku z dvema povirnima krakoma (Savo Dolinko in Savo Bohinjko) ter Radovno, Tržiško Bistrico in Kokro s pritoki. Zaokroženost območja potrjujejo tudi skupna zgodovina, kultura, tradicija, identiteta in pripadnost območju ter skupni razvojni potenciali in izzivi.

5.1.2 Velikost območja

Območje LAS Gorenjska košarica je del kohezijske regije Zahodna Slovenija (NUTS 2) ter Gorenjske statistične regije (NUTS 3), ima 4 upravne enote (SKTE 4), 14 občin (SKTE 5) in obsega **1.624,3 km^2**. Če izvzamemo površino naselij z več kot 10.000 prebivalci (Kranj – 26,3 km^2 in Jesenice – 8,5 km2) pa meri 1.589,5 km^2 oz. 74,4 % Gorenjske in 7,8 % Slovenije (vir: SURS).

Območja, določena v Zakonu o Triglavskem narodnem parku (Uradni list RS, št. 52/10 in 46/14 – ZON-C), v nadaljevanju ZTNP-1), pokrivajo skoraj tretjino območja LAS. Triglavski narodni park (TNP) sega na območje petih občin na območju LAS Gorenjska košarica (Bohinj, Bled, Gorje, Jesenice in Kranjska Gora). Od skupnih 83.981 hektarov je na območju LAS Gorenjska košarica 48.542 hektarov oziroma 57,8 % območja TNP, ostalih 42,2 % je v Goriški statistični regiji (vir: TNP).

Podeželsko območje zajema 252 naselij (od skupaj 286 na območju LAS), v katerih živi 37 % vseh prebivalcev območja. **Urbano območje** zajema 34 naselij. Od teh imata dve, Kranj in Jesenice, več kot 10.000 prebivalcev, ostalih 32 naselij se šteje med urbana območja zaradi značilnih urbanih funkcij. V omenjenih 34 naseljih živi 63 % vseh prebivalcev območja po naslednjih tipih fiksni, variabilni, ostala urbana območja, druga urbana območja. Skladno z opredelitvijo SURS, štiri naselja sestavljajo mestno območje: poleg Kranja kot centralnega mestnega naselja še tri naselja, ki mejijo na Kranj in so z njim prostorsko in funkcionalno povezana: Britof, Hrastje in Kokrica. Ta štiri naselja niso opravičena do

financiranja iz naslova ESRR. Do sofinanciranja so upravičena tudi druga urbana območja (Pravilnik o določitvi seznama dodatnih drugih urbanih območij)[1].

Območje akvakulture zajema celotno območje LAS in predstavlja 5 ribogojcev s 7 proizvodnimi obrati, ki proizvajajo ribe (šarenko, potočno zlatovščico,…) za prehrano. Skupna proizvodnja tako za leto 2014 kot 2015 po podatkih Centralnega registra akvakulture in komercialnih ribnikov (v nadaljevanju CRAKR) presega 50 ton letno (proizvodnja 2014: 48.765 konzuma, 329.000 kosov mladic, 6.637.000 kosov iker, poraba krme 75.445 kg (glede na porabo krme ter ob povprečni konverziji 1.208 (vzeti iz strokovne literature))[2], to pomeni skupno proizvodnjo v letu 2014 – 62.454 kg postrvi). Proizvodnja 2015: 52.678 kg konzumne postrvi, 1.205.000 kosov mladic postrvi in 740.000 kosov iker postrvi, poraba krme 74.450 kg (ob konverziji 1.208 to pomeni skupno proizvodnjo v letu 2015 61.631 kg postrvi) obrazložitev v prilogi strategije LAS (priloga št. 7 strategije LAS;pojasnilo konverzija krme 1.208).

5.1.3 Strukturne danosti območja

Območje LAS Gorenjska košarica je **prostorsko zelo raznoliko**, zaznamuje ga razgiban relief - **značilna gorska krajina**, ki vpliva na ostale naravnogeografske in družbeno geografske značilnosti. Približno polovico območja se nahaja nad 1.000 metri nadmorske višine, **več kot 60 % površja pokrivajo gozdovi, skoraj 55 % obsegajo varovana območja narave**, ki vključujejo območja Natura 2000 in zavarovana območja narave. Le **13,2 % je kmetijskih zemljišč** v uporabi kmetijskih gospodarstev. Omenjene naravnogeografske enote z reliefnimi in podnebnimi značilnostmi vplivajo na umestitev prometnic, poseljenost, kmetijsko rabo in razvoj gospodarstva. Za doline in ravninski del območja je značilen preplet urbanih območij in podeželja, gosta poseljenost, intenzivnejše kmetijstvo in razvoj gospodarstva, višji predeli imajo podeželski značaj, so prometno odmaknjeni in redko poseljeni, preko dnevnih migracij pa močno povezani s središči v dolinah.

Zavarovana območja, Natura 2000 in biotska raznovrstnost predstavljajo velik del območja LAS. Najobsežnejše zavarovano območje je Triglavski narodni park, ki pokriva 30 % vsega območja LAS. Zavarovana območja narave, ki so urejena za obisk javnosti, so še spominski park Udinboršt, naravni rezervat Zelenci, kanjon Kokre v Kranju ter Dovžanova soteska, zavarovana kot naravni spomenik. 53,3 % območja oziroma 86.508 ha obsegajo območja Natura 2000 (vir: Natura 2000). Ti predeli in ostala ohranjena narava in habitati imajo velik potencial za razvoj trajnostnega zelenega turizma ter trajnostnega gospodarstva z zelenimi delovnimi mesti. Obenem se na nekaterih točkah že kažejo prevelike obremenitve ob turističnih konicah ter vpliv gospodarskega delovanja in infrastrukture na habitate. Zato se območje usmerja v iskanje rešitev za boljše varstvo habitatov z razvojem zelene inovativne turistične ponudbe ter v iskanje rešitev za zmanjšanje onesnaženosti naravnih virov.

Karta 3: Zavarovana območja narave in Natura 2000 na območju LAS Gorenjska košarica

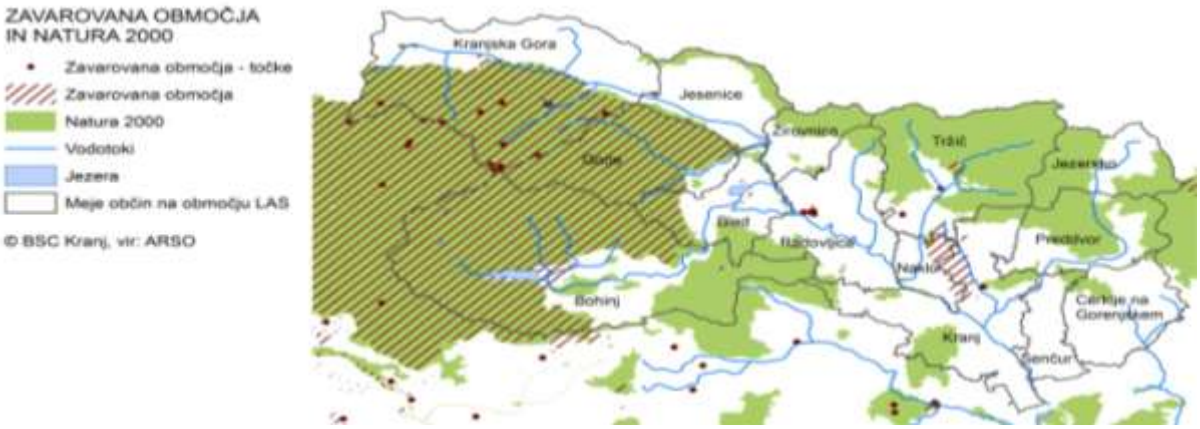

[1]Bohinjska Bistrica, Golnik, Kropa, Križe, Begunje na Gorenjskem, Preddvor, Rateče, Mojstrana, Zg. Besnica, Predoslje, Zg. Jezersko, Blejska Dobrava, Zg. Gorje, Žirovnica
[2] Na podlagi strokovne literature (navedena v nadaljevanju) se za preračunavo uporablja faktor konverzije 1.208:Bernd R. 2005. Seltene Erden als Leistungsförderer in der Fischzucht Untersuchungen an Regebogenforellen und Karpfen (14. okt. 2016); Igler K. 2000. Forellenzucht. Graz, Leopold Stocker Verlag: 132 str.; Karatas T., Kocaman E.M. 2014.; Growth and feed conversion ratios of albino and normal pigmented rainbow trout (Onchorynchus mykiss). International Journal of Fisheries and Aquatic Studies, 2(2): 64-66; Okumus I., Mazlum M.D. 2002. Evaluation od commercial trout feed: feed consumption, growth, feed conversion, carcass composition and bio-economic analysis. Turkish Journal of Fisheries and Aquatic Sciences, 2: 101-107

Območje je bogato z vodnimi viri. Sava Bohinjka in Sava Dolinka, ki se pri Radovljici združita v reko Savo, ter pritoki Radovna, Tržiška Bistrica in Kokra so glavne odvodnice vode z območja. Njihova povirna območja so ob vznožju Julijskih Alp in Karavank. Reke imajo snežno-dežni rečni režim, saj vodozbirno območje sega daleč v visokogorje slovenskih Alp. Visoke vode najpogosteje nastopajo spomladi in v jeseni, pozimi pa je zaradi padavin v obliki snega vodostaj najnižji. Tudi iz navedenih razlogov je območje primerno za vzrejo rib in drugega vodnega življa za prehrano ljudi ter poribljavanje.

Biodiverziteta voda: V gornjesavskem ribiškem okolišu živi 24 vrst rib in ena vrsta piškurja. Od teh je večina (21) domorodnih, tri so tujerodne (šarenka, potočna in jezerska zlatovčica). 15 vrst je varovanih (Habitatna direktiva ali Uredba o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah ali rdeči seznam po Pravilniku o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst na seznam) in niso predmet ribolova upravljanja (vir: Zavod za ribištvo Slovenije). **Biodiverziteta je ponekod ogrožena zaradi vrste degradiranih območij ob rekah in neurejenih priobalnih pasov ter preveč onesnaženih vodnih virov, kar bi bilo postopno potrebno urediti**.

Poleg navedenih vodotokov so za območje velikega pomena (predvsem s turističnega vidika) tudi jezera. Bohinjsko, Blejsko jezero in Triglavska jezera so tipična ledeniška jezera, na območju LAS pa so tudi tri akumulacijska jezera, umetno zajezena za potrebe hidroelektrarn Završnica, Moste in Mavčiče. Prvo jezero, v dolini Završnice, je pomemben vizualni element v vse bolj turistično se razvijajoči dolini Završnice, Mavčiško oziroma Trbojsko jezero na meji med občinama Šenčur in Kranj pa je vse bolj pomembna rekreacijska destinacija lokalnega prebivalstva.

Razgiban relief pogojuje tudi **krajinsko pestrost**. V nižinskem svetu in dolinah poleg večjih naselij in prometne infrastrukture prevladujejo obdelana polja, sadovnjaki, travniki, pašniki s seniki in kozolci, ki obdajajo vasi s tipičnimi alpskimi hišami in gospodarskimi poslopji. Tu je možna intenzivna kmetijska pridelava in so zaradi konfiguracije tal in klimatskih danosti možni večji hektarski donosi. Višje predele zaznamujejo visokogorske planine s stanovi, pogoji za kmetovanje so težki, zato je prisotna le ekstenzivna obdelava, večinoma za lastne potrebe kmetij. **Prihodkov je malo, kmetije se opuščajo. Tipični krajinski vzorci se zaradi tega izgubljajo, pestra alpska krajina je vse bolj podvržena preobrazbi**. V odmaknjenem hribovitem in gorskem svetu se opušča pašno-košni sistem živinoreje in kmetijstvo nasploh, kmetijska zemljišča postopoma vse bolj zarašča gozd. Na drugi strani se v nižinah podeželski zaselki zlivajo z mesti, zaradi pritiska pozidav se opuščajo kmetijske površine in izsekava gozd, **precej je degradiranih površin v naseljih (urbana, podeželska) ter v naravi (vključno z degradiranimi vodnimi in obvodnimi površinami).** Predvsem na območju TNP se z razvojem turizma in rekreacije, z gradnjo prometnega in ostalega infrastrukturnega omrežja ter razpršeno stanovanjsko in počitniško gradnjo spreminja krajinske gradnike in vidne kakovosti (npr. na planinah, vaših naseljih). To postopno vodi do izgube identitete in prepoznavnosti (vir: TNP). Dodatno se izgublja tudi tradicionalni prehod iz poselitve v naravno okolje (npr. izgubljajo se tipični sadovnjaki, gozdne meje, ...), zato je treba razviti pristope in prakse, ki bodo ohranile še obstoječe tipične poselitvene vzorce in stavbno dediščino, tudi v primeru razvoja in širitve naselij z novimi stavbami.

Edinstvena kulturna dediščina tako v urbanih območjih kot na podeželju, je ogrožena zaradi pomanjkanja sredstev za obnovo ter pomanjkanja kvalitetnih vsebin, ki dolgoročno prispevajo k stroškovni vzdržnosti. Območje LAS zaznamuje veliko število objektov kulturne dediščine, ki so velikokrat neizkoriščeni, propadajo ali pa jih v prostoru, vključno z obstoječo nematerialno dediščino, ne dojemamo kot razvojno priložnost (npr. kozolci, sakralna dediščina, ohranjene avtohtone pasme (kranjska čebela, jezersko solčavska ovca, bohinjska cika,…), ohranjene tradicionalne stavbe in kulturna dediščina, tradicionalne prireditve (npr. Kravji bal v Bohinju, Godlarji iz Šenčurja) in tipična kulinarika). Redki objekti so obnovljeni v skladu s smernicami Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (večinoma gre za spomenike državnega pomena in redke lokalne spomenike) ter so ob ustreznem trženju in vzdrževanju na razpolago gostom in lokalnim prebivalcem. **Materialna in nematerialna kulturna dediščina ter razvoj kulturnega turizma so v veliki meri še neizkoriščen razvojni potencial območja.**

5.1.4 Stanje infrastrukture in opremljenosti z osnovnimi storitvami

Prometna infrastruktura in osnovne storitve so na območju LAS močno povezane z reliefnimi značilnostmi. Ravninski predeli imajo ugodno prometno lego in sorazmerno dobro dostopnost (izjema je blejsko-bohinjski kot) ter razvito mrežo osnovnih storitev. Prek območja potekata X. evropski avtocestni

in železniški koridor. Južno od Kranja, na Brniku, se nahaja osrednje slovensko »Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana« (največ, 1,67 milijona, potnikov je bilo leta 2008, 1,34 milijona leta 2014, vir: Aerodrom Ljubljana), v Lescah je javno športno letališče.

Uporaba javnega prevoza je **nizka**, predvsem na podeželju, saj so številne linije javnega prometa ukinjene, delno se stanje izboljša le v poletni turistični sezoni (*hop on hop of* avtobus, s povezavo Bohinja, Bleda in Radovljice), železniška infrastruktura je zastarela. Turistična infrastruktura je marsikje še pomanjkljiva ali pa se zaradi pomanjkanja javnih sredstev ne obnavlja (npr. premalo je obnov sprehajalnih in tematskih poti, športne in druge turistične infrastrukture). **Trajnostna mobilnost je ena izmed ključnih razvojnih izzivov območja.**

Po območju poteka 73 km železnice in 2014,2 km javnih cest. Od teh je bilo po podatkih iz leta 2012 69 km avtoceste, 30,7 km glavnih cest, 252,9 km regionalnih, 97,5 km regionalnih turističnih in 572,7 km lokalnih cest. Kolesarske steze večinoma niso urejene (z izjemo steze na relaciji Jesenice – Rateče, obstaja tudi kolesarska povezava med Bledom in Radovljico ter Bohinjsko Bistrico in Bohinjskim jezerom).

Karta 4: Prometnice na območju LAS Gorenjska košarica

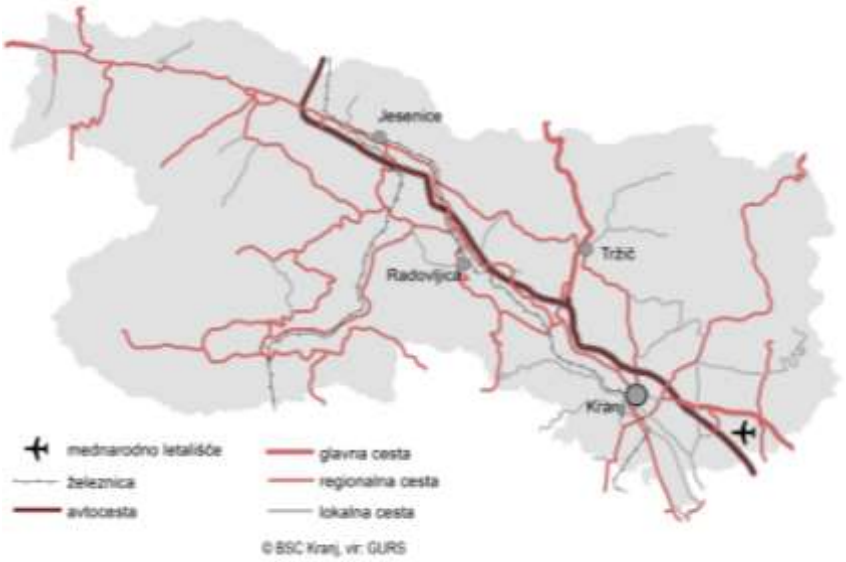

Kanalizacija in oskrba z vodo v urbanih naseljih je dobro urejena, Precej slabše razmere so v podeželskih območjih, predvsem v hribovitih in gorskih predelih, vključno s TNP. Tu obstajajo številni nerešeni problemi zaradi neizgrajenega kanalizacijskega omrežja s čistilnimi napravami, zastarelih in dotrajanih vodovodnih cevi in nenadzorovanih lokalnih oziroma zasebnih vodovodov do samotnih kmetij in zaselkov. Tu so problematične tudi cestne povezave, do visokogorskih kmetij večinoma vodijo slabe, makadamske ceste. **Ne glede na omejitev javnih finančnih sredstev je treba zagotoviti nadaljevanje izgradnje osnovne infrastrukture**.

Dostop do osnovnih storitev (javne uprave, pošte, banke, trgovin, vseživljenjskega učenja, športne, kulturne in drugih za kakovost življenja pomembnih storitev,..) je dober v urbanih območjih, na podeželju pa se storitve v določeni meri ukinjajo. Zato je treba razviti možnosti in programe za ohranitev navedenih funkcij (predvsem s povezovanjem javnega in zasebnega sektorja).

Pokritost s širokopasovnim internetnim omrežjem je v urbanih naseljih dobra, na podeželju pa je precej t.i. sivih lis, za katere do sedaj ni bilo tržnega interesa za vzpostavitev. Zato bo na tem področju treba iskati rešitve, še posebej za bolj oddaljene zaselke in vasi.

Energetska infrastruktura - območje ima zadovoljivo oskrbo z električno energijo, pri tem pa obnovljivi viri za pridobivanje elektrike in/ali toplote (npr. toplota zemlje, zraka, sončna energija,..) še niso dovolj izkoriščeni. Za ogrevanje se v veliki večini lesna biomasa ali plin. Daljinsko ogrevanje na lesno biomaso kljub obstoju surovin še ni uveljavljeno (izjema je daljinsko ogrevanje v Preddvoru in Kranjski Gori, sistem se vzpostavlja tudi v Bohinjski Bistrici). V prihodnje je treba zagotoviti večjo uporabo lokalnih obnovljivih virov in razvoj sistemov daljinskega ogrevanja.

Področje zdravstva in sociale – na območju so Osnovno zdravstvo Gorenjske in tri bolnišnice (Splošna bolnišnica Jesenice z urgentnim centrom, Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo v Kranju in Univerzitetna klinika za pljučne bolezni in alergijo na Golniku), kar zagotavlja dokaj dobro zdravstveno

oskrbo prebivalstva. Zaradi centralizacije mreže zdravstva in uvajanje specializacije v zdravstvu pa se prenekatera območja soočajo z ukinjanjem vsakodnevne prisotnosti zdravnikov družinske medicine, marsikje pa beležijo tudi pomanjkanje specializiranega kadra in sodobnih tehnologij. Domovi za starejše, ki so v večjih naselitvenih centrih (v Kranju, na Jesenicah, v Preddvoru, Naklem, Radovljici, Tržiču, Srednji vasi v Bohinju, Kranjski Gori in Cerkljah na Gorenjskem), ne uspejo zadostiti vse večjim potrebam starostnikov po pomoči na domu in kvalitetnih skupnostnih storitvah. Razvoj skupnostnih storitev z razvojem **medgeneracijskih in dnevnih** centrov je precej na začetku, zato bi bilo treba razviti vrsto **dodatnih zdravstvenih in socialnih** storitev za starejše. Ob tem je treba poudariti, da na območju LAS ni nobene enote varovanih stanovanj, ni kriznih centrov za mlade, ni posebnih programov za otroke in mladostnike v stiski (delujejo le Mladinski centri), ni posebnih podpor za tujce (beležimo rast števila migrantov, predvsem ekonomskih) in ženske v stiski, premalo je možnosti za bivanjske skupnosti. Na območju se beleži tudi stalna prisotnost domačega nasilja (zato deluje Varna hiša Gorenjske in materinski dom) in še vedno veliko število samomorov. Krepijo se tudi stiske in različne oblike mobinga na delovnih mestih, vrsta osebnostnih (duševne težave, odvisnost od alkohola, drog) in eksistenčnih stisk ljudi, ki se soočajo z brezposelnostjo in pomanjkanjem rednih dohodkov. Naraščajo primeri deložacije in brezdomstva, narašča stopnja dolgotrajne revščine, naraščajo stiske ljudi zaradi nezdravega načina življenja in povečevanja raznih bolezni. Zato je ključno, da se na področju razvoja novih socialnih storitev in zdravega življenja zagotovi razvoj storitev in neprofitnih oblik podjetništva ter sodelovanja javnega, zasebnega in nevladnega sektorja pri razvoju teh programov, posebno pozornost pa je potrebno nameniti mladim, starejšim in migrantom. Pri razvoju praks zdravega življenja (sredstva ESPR) pričakujemo tudi razvoj posebnih programov povezanih z osveščanjem in izobraževanjem navedenih prioritetnih ciljnih skupin z uporabo sladkovodnih rib in drugih ribjih izdelkov.

5.1.5 Opis stanja okolja

Zavarovana območja, Natura 2000 in biotska raznovrstnost – več kot polovico območja LAS pokrivajo zavarovana območja in območja Natura 2000 (Triglavski narodni park(širše območje ima status biosfernega območja, deli Karavank, Kamniško Savinjskih Alp), beležimo vrsto drugih naravnih vrednot,kjer je z okoljem treba ravnati skladno z zakonom o ohranjanju narave oziroma evropskimi direktivami. Slednje ne izključujejo človeške dejavnosti, vendar pa je treba zagotoviti, da te dejavnosti ne bodo ogrozile narave, temveč bodo – kadar bo to mogoče – njeno ohranjanje podpirale.(vir: www.natura2000.si). Tudi v ostalih, nezavarovanih predelih območja LAS se teži k trajnostnemu razvoju in skrbi za okolje. Razvoj interpretacijskih vsebin bogate naravne dediščine (tako v podeželskih, kot urbanih območjih), pa tudi bogate tradicije ribogojstva je še neizkoriščena razvojna priložnost.

Komunalna infrastruktura in odpadki – stanje se izboljšuje. Na to kažejo vse bolj jasno in javno izražena stališča in pobude civilne družbe, lokalne skupnosti pa z izgradnjo osnovne javne infrastrukture (kanalizacija, vodovodi,…) v skladu s finančnimi zmožnostmi, v zadnjih letih pospešeno urejajo to perečo problematiko. Problematična ostajajo manjša podeželska naselja, tudi v Triglavskem narodnem parku, kjer kanalizacijsko omrežje ni izgrajeno.

Na območju LAS je bilo leta 2013 z javnim odvozom zbranih 50.623 ton komunalnih odpadkov oziroma 312 kg odpadkov na prebivalca, kar je pod slovenskim povprečjem (320 kg komunalnih odpadkov na prebivalca) in skoraj 30 % manj kot leta 2008, ko je bilo zbranih 72.068 ton odpadkov. Napredek se kaže tudi pri ravnanju z odpadki. Vse manj odpadkov se odloži na odlagališčih, več se jih odda specializiranim zbiralcem ali jih gre v predelavo (vir: SURS). Z zapiranjem smetišč (Kranj, Tržič) je treba dokončati programe sanacije in zagotoviti redno spremljanje ter dolgoročno saniranje izcednih vod in škodljivih izpustov v zrak. Skladno z okoljskimi standardi je treba upravljati smetišče Pod Mežaklo (občina Jesenice) in skrbeti za nadaljnje zmanjševanje obsega odpadkov, tudi na področju odpadkov za razvoj oblik krožnega gospodarstva.

Stanje voda se z izgradnjo kanalizacijskih omrežij in čistilnih naprav v večjih naselij iz leta v leto izboljšuje. Območje LAS je izvirno območje porečja Save, zato je skrb za kakovost voda in vodozbirnih območij še posebej pomembna. Za vodotoke na območju, poleg njih pa tudi za Bohinjsko, Blejsko jezero in Triglavska jezera, ki so tipično ledeniška, ter izredno pomembna s turističnega vidika, je značilna dobra kakovost[3]. Vodne vire je treba ohranjati in jih ščititi pred invazivnimi vrstami.

[3] Kakovost kopalnih voda (zakonsko določeno se redno spremljajo kopalna območja na Blejskem in Bohinjskem jezeru ter Šobčevem bajerju) je od leta 2005 vseskozi mikrobiološko skladna z obvezujočimi zahtevami (vir: ARSO). Za vsa ostala kopališča in lokacije, kjer se ljudje tradicionalno kopajo ob bregovih jezer, rek in bajerjev, sicer ni

Onesnaženost voda in tal zaradi sladkovodne akvakulture: proizvodnja v akvakulturi lahko zaradi neustrezne tehnologije povzroča tudi negativne vplive na okolje (onesnaženost voda ob samih objektih sladkovodne akvakulture, onesnaženost tal zaradi napačnega odlaganja sedimentov). Zato je potrebno razvijati inovativne prakse, ki bodo prispevale k reševanju navedene problematike.

Poplavna ogroženost območja se pojavlja ob močnih padavinah, ko se pojavljajo ali okrepijo hudourniki. Ti za sabo puščajo hudourniške struge in naplavine, ob razlivanju pa povzročajo poplave, tudi poseljenih območij. Za preprečevanje škode ali celo elementarnih nesreč je potreben stalen nadzor ter dosledno in organizirano urejanje hudourniških in tudi rečnih strug.

Na območju LAS so okoljsko problematična **degradirana in opuščena območja**. Območje namreč zaradi naravnih razmer in preteklega razvoja razpolaga z majhnim deležem kmetijskih zemljišč, zato je treba še posebej odgovorno načrtovati vse nove razvojne projekte in njihov razvoj usmerjati na površine, ki so funkcionalno ne oziroma slabše izkoriščene. Po podatkih zadnjega popisa Oddelka za geografijo Filozofske fakultete (maj 2015), ki je zajel vsa funkcionalno degradirana območja večja od 0,5 ha, je na območju LAS Gorenjska košarica kar 70 funkcionalno degradiranih območij v skupni površini 308,6 ha (če izvzamemo degradirana območja v Kranju, je degradiranih območij 180,24 ha). Od teh jih je 30 povsem opuščenih, območja na Jesenicah se soočajo tudi s problematiko onesnaženosti tal[4]. Največ je industrijskih in rudarskih območij, večinoma starih opuščenih industrijskih obratov nekdanjih večjih tovarn s spremljajočimi funkcionalnimi površinami. V veliko primerih gre za ograjena območja, kamor so se po propadu prvotne dejavnosti naselile bodisi manjše obrti ali pa nekatere nove dejavnosti.

Zaradi visokih stroškov vzdrževanja in nerešenega lastništva je precej opuščenih ali delno opuščenih objektov kulturne dediščine[5]. Veliko je tudi funkcionalno degradiranih turističnih in rekreacijskih ter drugih območij na podeželju ter degradiranih območij znotraj urbanih naselij (npr. neurejene zelene površine, deli mestnih jeder (le te pesti opuščanje gospodarske dejavnosti, pomanjkanje vsebin, praznjenje lokalov in stanovanjskih stavb ter posledično tudi zmanjševanje delovnih mest)) in ob vodah (kjer obstaja edinstvena priložnost za razvoj interpretacijskih vsebin povezanih z bogato naravno in kulturno dediščino (vključno z dediščino povezano z ribogojstvom in avtohtonimi vrstami rib ter drugega vodnega življa). **Degradirana območja** so tako okoljsko kot kapitalsko breme, z njimi se ne upravlja na organiziran način. Gre za dolgoročno stagnacijo brez jasnih ciljev in usmeritev ali pa stihijski razvoj, ki je posledica dolgoročno neurejenih lastniških razmerij. Degradiranim območjem lahko dodamo tudi Iz naštetih razlogov navedena območja predstavljajo velik izziv za razvoj in rešitve, ki dolgoročno lahko doprinesejo tudi k novim delovnim mestom.

Onesnaženost zraka – območje se zaradi prisotnosti avtoceste, velikega tovornega in avtomobilskega prometa, industrije, ki onesnažuje ozračje, in kurilnih naprav gospodinjstev, občasno, predvsem v zimskih mesecih, sooča s čezmerno onesnaženostjo zunanjega zraka z delci PM10[6]. To dolgoročno lahko vpliva na zdravje ljudi (npr. povečanje astmatičnih obolenj, …) ter prispeva k zmanjševanju biodiverzitete okolja. Stanje je potrebno izboljšati (ne samo v Kranju, kjer je bil izdelan podrobnejši program ukrepov zmanjševanja onesnaženosti z delci PM10 temveč tudi v drugih občinah, ki so že ali bodo pripravljale trajnostne prometne strategije, ter na območjih, ki mejijo ali so del območij Natura 2000). Rešitve predstavljajo ukrepi ter razvoj oblik in **storitev trajnostne mobilnosti** z izgradnjo infrastrukture, multimodalnosti (povezava vlak, avtobus, kolo), povečanje uporabe zelenega trajnostnega transporta (transportna sredstva na elektriko, plin), razvoj **uporabe obnovljivih virov** (npr. daljinsko ogrevanje na biomaso, zamenjava uporabe zemeljskega plina z daljinskim ogrevanjem na biomaso[7], uporaba sončne energije, toplotnih črpalk, malih hidroelektrarn, uporaba sodobnih merilnih naprav, usposabljanja deležnikov,…), kar bi lahko doprineslo tudi k razvoju zelenih delovnih mest.

Energetska sanacija stavb je na območju že precej uveljavljena, predvsem to velja za javne objekte. Kljub temu je predvsem na podeželju še precej stavb, javnih in zasebnih, kjer bi z manjšimi naložbami lahko dosegli bistvene prihranke. Zato bi bilo treba zagotoviti razvoj pristopov in rešitev, ki bodo prispevali k inovativnim rešitvam na področju energetske sanacije stavb.

---

zakonsko določenega spremljanja higienske kakovosti kopalne vode, analize pa se po naročilu lokalnih skupnosti občasno opravljajo tudi tu. V kopalni sezoni 2012 so analize pokazale na mikrobiološko skladnost Kokre pri Kosorepu in Čukovega bajerja. Neskladna z zahtevami je bila le ena od dveh analiz Save pri Supernovi (vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje OE Kranj).

[4] Posnetek stanja tal na območju občine Jesenice; naročnik Marbo d.o.o., 2012, izdelovalec ERICO Velenje file:///C:/Users/Uporabnik/Downloads/DP_275_TLA_POSNETEK_JESENICE___Obcina_Jesenice_maj.pdf

[5] (npr. grad Dvor v Preddvoru, grad Neuhaus v Tržiču, grajske pristave na Bledu in konjušnica Vile Bled)

[6] PM10 - delci (vrednosti SO2 - žveplov dioksid, CO - ogljikov monoksid, O3 – ozon, NO2 - dušikov dioksid) so pomnožene s korekcijskim faktorjem)

[7] Daljinski sistem ogrevanja na lesno biomaso je zgrajen v občinah Preddvor in Kranjska Gora, graditi so ga začeli tudi v občini Bohinj.

Svetlobna onesnaženost, ki dolgoročno lahko vpliva na zdravje ljudi in biodiverziteto (npr. dezorientacija živali), se na območju zmanjšuje. Občine so že aktivne na področju zamenjave javne razsvetljave, predvsem v urbanih območjih, posebno pozornost pa bi morali v prihodnje nameniti tudi vplivu svetlobnega onesnaževanja na območja Natura 2000 in Triglavskega narodnega parka ter uporabi inovativnih tehnoloških rešitev in storitev s področja zmanjševanja svetlobne onesnaženosti, vključno z inovativnimi rešitvami osvetljevanja javnih prostorov na območju LAS.

Podnebne spremembe se v načrtovanju razvoja lokalnih skupnostih in države premalo poudarjajo, poleg tega se načrtno na tem področju ne izvaja ukrepov, ni ozaveščanja deležnikov, ni izobraževanj, zato bi bilo treba to področje začeti načrtno urejati.

5.2 Gospodarski položaj območja LAS

5.2.1 Opis glavnih gospodarskih dejavnosti

Ekonomska struktura območja se bistveno ne razlikuje od povprečja Slovenije in Gorenjske. Medtem ko je delež gospodarskih družb na področju kmetijstva in storitev nekoliko nižji, se na območju LAS več družb ukvarja s predelovalnimi dejavnostmi kot v Sloveniji.

Krepi se pomen storitvenega sektorja, ki v zadnjem desetletju ves čas narašča in ima prevladujoč delež zaposlenih (60,2 % leta 2013, vir: ZRSZ, OE Kranj). Kljub temu pa se na ekonomskih kazalnikih, ki večinoma zaostajajo za slovenskim povprečjem, še vedno odraža proces prestrukturiranja delovno intenzivne proizvodnje. Velikokrat se novi proizvodi in tehnologije iščejo na osnovi starih industrijskih dejavnosti.

Primerjava delovno aktivnih prebivalcev po dejavnosti v zadnjih letih kaže na močno upadanje zaposlenih v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu, kljub temu pa je v teh dejavnostih še vedno zaposlenih več kot četrtina delovno aktivnih prebivalcev.

Grafikon 1: Spreminjanje števila delovno aktivnega prebivalstva na območju LAS Gorenjska košarica med leti 2004 in 2013 (vir: ZRSZ OS Kranj)

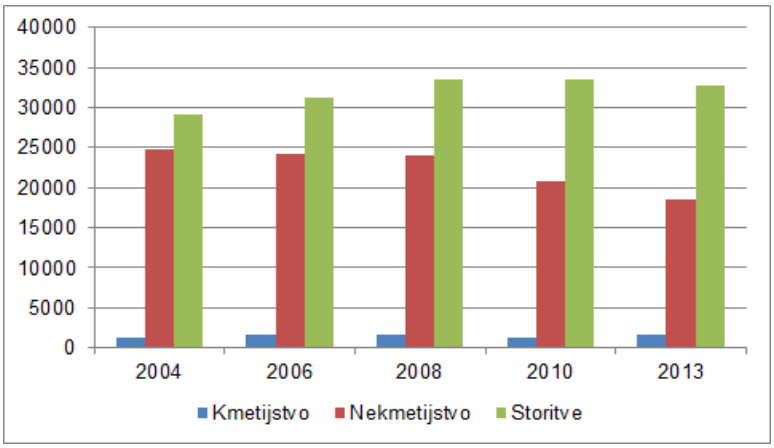

Večja urbana središča (Kranj, Jesenice, Tržič) še naprej zaznamuje prestrukturiranje delovno intenzivne proizvodnje, se pa v zadnjih letih kažejo pozitivni premiki na področju rasti inovativnih podjetij. Ta se ukvarjajo s storitvenimi oziroma visoko tehnološko zahtevnimi proizvodi.

Na podeželju prevladujejo podjetja s tradicionalnimi dejavnostmi in storitvami. Redko med njimi zasledimo tehnološko inovativna podjetja, npr. dizajn, informacijsko komunikacijske tehnologije, podjetja iz tradicionalnih panog z ozko tržno nišno specializacijo (npr. izdelava izdelkov iz lesa na tradicionalni način,…), ker se ob hitri rasti podjetij in pomanjkanju podporne infrastrukture običajno odločijo za selitev dejavnosti v primestna ali mestna območja. Območje ima precej rokodelcev, ki nadaljujejo bogato izročilo preteklosti ter oblikujejo tudi moderne izdelke, tudi na tem področju manjka znanj in tržnega povezovanja.

Sladkovodna akvakultura je na območju tradicionalna ter se ukvarja le s proizvodnjo sladkovodnih rib, diverzifikacije dejavnosti ni.

Tabela 1: Primerjava spremembe zaposlenih po panogah v letih 2010 in 2013 na območju LAS Gorenjska košarica (vir: ZRSZ OS Kranj)

Področje dejavnosti		Zaposleni po dejavnostih, dec. 2010		Zaposleni po dejavnostih, dec. 2013		Sprememba zaposlenosti 2013 - 2010
		število zaposlenih	%	število zaposlenih	%	
A	Kmetijstvo in lov,gozdarstvo, ribištvo	1.317	2,4%	1.666	3,1%	349
B	Rudarstvo	0	0,0%	0	0,0%	0
C	Predelovalne dejavnosti	14.976	26,9%	13.885	26,2%	-1.091
D	Oskrba z električno energijo, plinom in paro	396	0,7%	407	0,8%	11
E	Oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja	688	1,2%	705	1,3%	17
F	Gradbeništvo	4.768	8,6%	3.445	6,5%	-1.323
G	Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	7.993	14,4%	7.595	14,4%	-398
H	Promet in skladiščenje	3.690	6,6%	3.777	7,1%	87
I	Gostinstvo	3.293	5,9%	2.972	5,6%	-321
J	Informacijske in komunikacijske dejavnosti	1.030	1,9%	1.090	2,1%	60
K	Finančne in zavarovalniške dejavnosti	1.585	2,8%	1.037	2,0%	-548
L	Poslovanje z nepremičninami	259	0,5%	305	0,6%	46
M	Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	2.887	5,2%	3.211	6,1%	324
N	Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	796	1,4%	718	1,4%	-78
O	Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	2.289	4,1%	2.122	4,0%	-167
P	Izobraževanje	4.337	7,8%	4.467	8,4%	130
Q	Zdravstvo in socialno varstvo	3.583	6,4%	3.761	7,1%	178
R	Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	997	1,8%	1.019	1,9%	22
S	Druge dejavnosti	753	1,4%	721	1,4%	-32
A	**Kmetijstvo**	**1.317**	**2,4%**	**1.666**	**3,1%**	**349**
B-F	**Industrija**	**20.828**	**37,4%**	**18.442**	**34,9%**	**-2.386**
G-S	**Storitve**	**33.492**	**60,2%**	**32.795**	**62,0%**	**-697**
	Delovno aktivno prebivalstvp skupaj	**55.637**	**100,0%**	**52.903**	**100,0%**	**-2.734**

5.2.2 Stanje na področju gospodarstva

Število delovno aktivnih prebivalcev in delovnih mest na območju LAS upada. Leta 2014 je bilo delovno aktivnih prebivalcev 63.787, kar je 3,2 % manj kot leta 2010. Istega leta je bilo na območju 53.701 delovnih mest, kar je 5,4 % manj kot leta 2010. Približno polovico teh mest so zasedali domačini (občina prebivališča je enaka občini delovnega mesta), polovico delavcev pa je na delo prihajalo iz drugih občin na območju LAS ali iz drugih slovenskih občin (vir: SURS).

Ekonomski kazalniki zaostajajo za slovenskim povprečjem. Leta 2014 je na območju delovalo 4.544 gospodarskih družb (7,2 %vseh v Sloveniji), v katerih je bilo zaposlenih 29.080 oseb (6,7 % vseh v Sloveniji), ti so ustvarili 4.504 milijonov evrov prihodkov (kar je le 5,7 % vseh prihodkov slovenskih družb). Majhnih samostojnih podjetnikov je bilo leta 2014 na območju 5.740, zaposlovali so 3.004 oseb in ustvarili 385 milijonov evrov prihodkov (vir: AJPES).

Dodana vrednost na zaposlenega, ki je v gospodarskih družbah leta 2014 znašala evrov, zaostaja za slovenskim (40.757 evrov) in gorenjskim (39.929 evrov) povprečjem. Najnižja je v občinah Naklo, Bohinj in Jezersko, najvišjo dodano vrednost pa ustvarjajo gospodarske družbe v občini Cerklje na Gorenjskem (59.502 evra na zaposlenega), na kar ima velik vpliv poslovanje družb Aerodrom Ljubljana, d.o.o., in Kontrola zračnega prometa Slovenije, d.o.o., z lokacijo na Zgornjem Brniku (vir: AJPES).

Karta 5: Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR) v gospodarskih družbah po občinah na območju LAS Gorenjska košarica, leta 2014

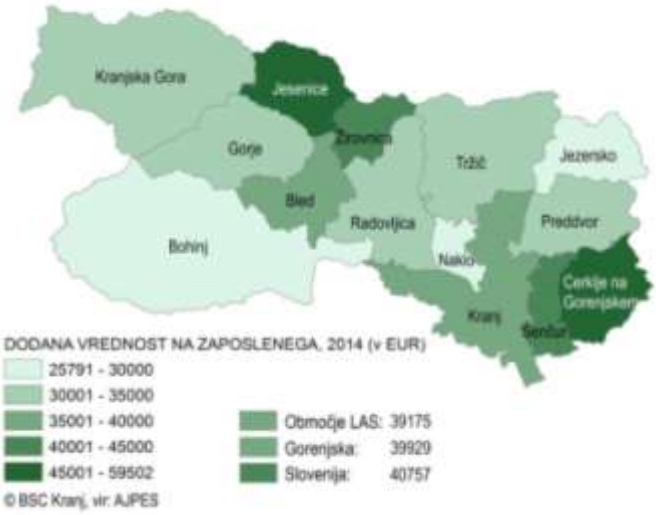

Slabše od slovenskega povprečja so tudi plače, vendar so precejšnje razlike po dejavnostih in občinah na območju. **Najnižje plače so v gostinstvu, gradbeništvu in trgovini**, glede na lokacijo pa v občinah Bohinj, Tržič, Preddvor, Kranjska Gora in Gorje. V omenjenih občinah leta 2014 povprečna neto plača ni presegla 900 evrov. Višje od povprečne slovenske neto plače (1.005 evrov) so le plače v občinah Jesenice (1.006 evrov), Kranj (1.022 evrov) in Cerklje na Gorenjskem (1.393 evrov) (vir: SURS).

Območje se sooča z **izgubljanjem kvalitetnih delovnih mest**, beležijo se selitve proizvodnih in storitvenih specializiranih nišnih podjetij z območja, manj je podjetij iz delovno intenzivnih panog (tekstilna, čevljarska dejavnost), ki zaradi prestrukturiranja zaposlujejo vse manj delavcev, po drugi

strani pa se krepijo večinoma storitvene dejavnosti (trgovina, gostinstvo), ki ne prinašajo visoke dodane vrednosti in dolgoročno slabšajo gospodarski položaj območja. V številnih podjetjih ugotavljajo, da usposobljenih kadrov za specializirana dela na trgu dela ni, ravno tako ni možnosti pridobitve specializiranih znanj preko obstoječega šolskega sistema. **To pomeni, da je treba pristopiti k razvoju kompetenčnih mrež in verig vrednosti ter spodbuditi inovativnost, ter na tem področju razviti inovativne vsebine vseživljenjskega izobraževanja.** Na območju je precej podjetij, ki se ukvarjajo s kovinsko predelovalno dejavnostjo, povezano z avtomobilsko industrijo, informacijsko tehnologijo in turizmom ter predelavo lesa. Hkrati niso dovolj izkoriščene naravne danosti (npr. les), za lesno panogo je značilna stagnacija (razen redkih podjetij z dolgo tradicijo in uspešno specializacijo, npr. LIP Bled, ter nekaterih manjših inovativnih podjetij). Poleg tega so podjetja tradicionalno vezana na bližnje trge EU (npr. Nemčijo). Podjetja premalo delajo na svojih lastnih proizvodih in storitvah, tudi uspešna podjetja imajo precejšen delež dodelavnih poslov oziroma poslov, ki temeljijo na izhodiščih in načrtih, opredeljenih s strani naročnika iz tujine. Problematično je tudi pomanjkljivo sodelovanje gospodarstva in raziskovalnih inštitucij.

Večina delovnih mest je skoncentriranih v večjih urbanih naseljih, zato so **pogoste dnevne migracije**. Značilna sta dva tipa migracij, v prvem primeru gre za migracije iz hribovskih in podeželskih območij v bližnja lokalna ali občinska središča, v drugem primeru pa za migracije proti večjim središčem na območju (Jesenice, Radovljica, Kranj) ter osrednjeslovenski regiji oziroma Ljubljani. Leta 2014 je bilo 36.574 delovno aktivnih prebivalcev zaposlenih izven občine bivanja in kar 12.277 oziroma petina vseh zaposlenih z območja LAS je odhajala na delo v Ljubljano (vir: SURS).

Podporno okolje za razvoj podjetništva je potrebno nadgraditi, saj še ne uspe zagotoviti podpore, ki bi obrnila negativne trende. Območje ima sicer precej podpornih organizacij, ki s svojimi aktivnostmi podpirajo razvoj podjetništva (zbornice, razvojne agencije, IKT tehnološki park), skrbijo za razvoj podjetniške kulture pri mladih (v sodelovanju s šolami (npr. podjetniški krožki) in tudi že razvijajo nove oblike pomoči (npr. prvi začetni koraki na področju *coworkinga*, *start up weekend-i*), kljub temu pa se še vedno beleži upad podjetništva, nizek nivo podjetniške kulture ter prenizka inovativnost v podjetjih**. Zato je potrebno razviti podporne ukrepe, ki bodo upoštevali specifiko potreb potencialnih podjetnikov in podjetij urbanih, podeželskih območij ter bodo spodbujali razvoj ključnih sektorjev kot so npr. tradicionalna in inovativna industrija v regiji,sladkovodna akvakultura.**

Območje ima za več kot 300 ha[8] poslovnih con in t.i. središč stare propadle industrije (degradiranih območij), kjer so svoj prostor našla različna podjetja. Poslovne cone niso specializirane za posamezno dejavnost, za večino je značilno pomanjkanje upravljavskih in drugih znanj za privabljanje podjetij, pomanjkanje sredstev občin za urejanje infrastrukture, prenekatera poslovna cona stagnira oziroma ne uspe privabiti podjetij (kljub oprostitvi določenih prispevkov podjetjem s strani Občin). Kar nekaj con zaradi gospodarske krize, visoke cene zemljišč, nerazčiščene lastniške strukture, neusklajenih prostorskih aktov beleži celo upad podjetij. Ta se selijo ali v bližino avtoceste (npr. poslovna cona ob letališču Jožeta Pučnika Ljubljana) ali v bližnje poslovne cone v Avstriji (npr. v Celovcu, Beljaku).

Centri odličnosti in kompetenčni centri so še neizkoriščena priložnosti za povezovanje gospodarstva in znanosti. Podjetja iz območja niso v zadostni meri vključena v delo centrov odličnosti, podjetje Iskra Tel je bilo vključeno v delo kompetenčnega centra CO OP[9], s sredstvi EU je bil podprt Razvojni center Jesenice[10], vendar podpora ni bistveno izboljšala sodelovanja med podjetji in znanstveno sfero. Zato mora območje bolje izkoristiti izhodišča in priložnosti pametne strategije. Bistveno k napredku inovativnosti niso doprinesli nacionalni podporni mehanizmi (npr. inovacijski vavčerji), saj se na območju ne beleži bistvenih gospodarskih premikov (npr. novi izdelki, novi trgi, rast zaposlovanja)[11], podjetja niso dovolj izkoristila možnosti sodelovanja z javnim sektorjem (npr. na področju razvijanja storitev pametnih mest, pametnih domov). Zaradi **pomanjkanja raziskovalne infrastrukture** in izobraževalnih središč za tehnološko zahtevna znanja, najbolj prodorni posamezniki in podjetja ta znanja iščejo in tudi dobijo izven območja (laboratoriji Univerze v Ljubljani in posameznih inštitutov Univerze v Ljubljani, Tehnološki parki v Avstriji in še kje), prenekateri pa dejavnost preselijo v Ljubljano ali v poslovne cone in tehnološke parke na avstrijskem Koroškem. Na območju je precej slabo razvita podporna infrastruktura v smislu

[8] poslovne cone Šenčur, Brnik, Naklo, Jesenice, Žirovnica in središča t.i. stare propadle industrije (npr. v Tržiču BPT…, v Lescah prostori bivše Verige,…
[9] Kompetenčni center - odprta komunikacijska platforma za integracijo storitev.
[10] Občina Jesenice skupaj z osmimi partnerji, med njimi iz območja Acroni d.o.o. Jesenice, Ocean Tec d.o.o. Jesenice, TBJ d.d. Jesenice.
[11] Po podatkihwww.mikrobiz.net se je Slovenija (torej tudi območje LAS) po indeksu globalne konkurenčnosti (angl. *Global Competitiveness Index*), ki ga razvija Svetovni gospodarski forum (angl. *World Economic Forum*), v letih 2012–2013 uvrstila na 56. mesto med 144 državami. V primerjavi s preteklimi leti se položaj Slovenije na lestvici celotne konkurenčnosti slabša, saj Slovenija tako po celotni konkurenčnosti zaostaja za večino držav članic EU, med drugimi tudi za nekaterimi novimi (tranzicijskimi) državami članicami EU (Estonija, Češka, Poljska, Litva in Latvija). Največji oviri celotne konkurenčnosti Slovenije sta neučinkovitost trga dela in razvoj finančnega trga – uvrstitev Slovenije glede na te kazalce se je v letih 2012–2013 izrazito poslabšala.

raziskovalnih enot v podjetjih (te so večinoma le v večjih podjetjih). Vse navedeno vodi v beg možganov, območje zapuščajo predvsem mladi izobraženi posamezniki in visoko usposobljeni strokovnjaki.

Socialno podjetništvo in zadružništvo – kooperative, kot oblika podjetništva, praktično niso razvite (le 2 socialni podjetji na območju[12]), znanj na tem področju je malo, nevladne organizacije nimajo zaposlenih[13], so precej šibke (v finančnem in kadrovskem smislu).večinoma delujejo na tradicionalnih področjih (skrb za ranljive ciljne skupine, kultura, šport). Na območju do sedaj ni bila zaznana širitev dejavnosti nevladnih organizacij na področje neprofitnega podjetništva. Zaradi potreb na terenu je razvoj socialnega podjetništva in drugih trajnostnih oblik pomoči nujno potreben, saj ljudje z raznovrstnimi zmanjšanimi delovnimi sposobnostmi, zaradi omejenih javnih sredstev za vključevanje v zaposlitvene centre[14] in nerazvitih neprofitnih oblik podjetništva, vse težje najdejo zaposlitev. Tudi mreža varstveno delovnih centrov[15], zaradi gospodarske krize vse težje najde vsaj delno zaposlitev za svoje varovance. Enako velja za mlade, ki po prekinjenem ali zaključenem šolanju ne najdejo zaposlitve in se jih kar precejšen del znajde v stiskah, za kar pa ni na voljo kakovostne pomoči, kljub določeni mreži inštitucij[16].

Kmetijska dejavnost – leta 2014 je bilo na območju LAS med delovno aktivnimi prebivalci 1.545 kmetov (vir: SURS). Po podatkih popisa kmetijskih gospodarstev leta 2010 je bilo na območju LAS 2.876 kmetijskih gospodarstev, kar je skoraj 15 % manj kot leta 2000. Prevladujejo mešane kmetije, ki kombinirajo prihodke iz različnih virov, kmetijstvo je pogosto le dodatna in ne glavna dejavnost. Na približno polovici kmetijskih gospodarstvih je pretežni namen kmetijska pridelava za lastno porabo, na drugi polovici pridelava za prodajo. Razlike med posameznimi občinami so velike. V pretežno goratih občinah Kranjska Gora, Jesenice, Žirovnica, Gorje, Radovljica, Bled, Bohinj in Tržič je več kot 60 % kmetij usmerjenih v pridelavo za lastne potrebe, v občinah Cerklje na Gorenjskem, Jezersko, Kranj, Naklo in Šenčur je večina pridelkov namenjena prodaji, v občini Preddvor je razmerje med prodajo in pridelavo za lastne potrebe enako.

Po podatkih popisa kmetijskih gospodarstev iz leta 2010 je bilo na območju 51.143 ha zemljišč v uporabi kmetijskih gospodarstev (5,7 % vseh v Sloveniji), od tega 53,2 % (27.203 ha) gozdov, 13.809 ha trajnih travnikov in pašnikov, 7.272 ha njiv in 273 ha trajnih nasadov (prevladujejo sadovnjaki) (vir: SURS). Zaradi visokogorskega sveta delež nerodovitnih površin na območju presega 10 %, za območje pa je značilen tudi velik delež varovalnih gozdov, ki jih gospodarsko ni možno izkoriščati. Vsa kmetijska gospodarstva skupaj so imela v letu 2010 v uporabi 21.354 ha kmetijskih zemljišč (4,5 % vseh v Sloveniji) in so skupaj redila 28.605 glav velike živine (6,8 % vseh v Sloveniji). V vseh občinah na območju LAS je več kot 80 % kmetijskih gospodarstev redilo živino, s 76,8 % je bila izjema le občina Šenčur. Povprečno kmetijsko gospodarstvo je imelo v letu 2010 v uporabi 7,4 ha kmetijskih zemljišč, kar je več od gorenjskega (7 ha) in slovenskega (6,4 ha) povprečja (vir: SURS).

Za kmetije je značilna razdrobljenost rabe, neugodna zemljiška struktura ter neugodna starostna in izobrazbena struktura[17]. Zaradi naravnih danosti so pogoji za kmetovanje težki, več kot 40 % kmetijskih zemljišč leži na območjih z omejenimi dejavniki, kjer se stežka ustvarja prihodek. Najbolj samooskrbni občini na območju LAS sta Šenčur in Cerklje na Gorenjskem, kjer je površina njiv na 1000 prebivalcev več kot 150 ha, v Naklem je 109[18].

Karta 6: Površina njiv na 1000 prebivalcev na območju LAS Gorenjska košarica leta 2010[19]

[12] Fundacija Vincenca Drakslerja za odvisnike – ustanova za zdravljenje odvisnikov, pomoč odvisnikom in njihovim svojcem, so.p.,Center Stonoga – zavod za povezovanje in medgeneracijsko sodelovanje; http://www.mgrt.gov.si/si/delovna_podrocja/regionalni_razvoj/socialno_podjetnistvo/evidenca_so_p/

[13] (razen izjem nevladnih organizacij s koncesijami na socialnem področju in zaposlovanju ljudi z omejitvami)

[14] Zaposlitveni centri; List, Jelša, Šentplavž, Zavod Korak, Kranjski zaposlitveni center, Zaposlltveni center SIDar, programe duševnega zdravja izvajata Šent z enoto Šentgor v Radovljici in Sonček v Kranju.

[15] VDC, Varstveno delovni center Kranj (enote Kranj, Šenčur, Tržič), Center za usposabljanje, delo in varstvo Matevža Langusa (enota Radovljica in Jesenice), Koncesije VDC: Sončck zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije (enota Kranj), Center Korak za osebe s pridobljeno možgansko poškodbo.

[16] PUM – projektno učenje za mlajše odrasle (s sedežem v Radovljici), Mladinski center Kamra v Radovljici, Mladinski center v Tržiču in na Jesenicah, Center za socialno delo Kranj, ki izvaja pomoč in socialno rehabilitacijo zasvojenih z mamili ter upravlja Dnevni center za mlade in družine pri CSD Škrlovec v Kranju.

[17] četrtina gospodarjev ima končano največ osnovno šolo, preko 60 % jih ima s področja kmetijstva le praktične izkušnje

[18] Povprečje za območje je s 45 ha njiv na 1000 prebivalcev skoraj dvakrat nižje od slovenskega, kar je glede na gorski značaj območja razumljivo.

[19] Podatka za občini Jezersko in Žirovnica zaradi možnosti razkritja poročevalske enote nista na voljo.

Tradicionalno za pašo živine kmetje poleti uporabljajo planine, ki se soočajo z vrsto problemov (slaba infrastruktura, zaraščanje…). Govedoreja je na območju stabilna panoga, večino prihodkov predstavlja odkup mleka, vendar se zaradi padanja cen pričakuje zmanjšanje te dejavnosti. Viden je proces koncentracije: število kmetij, ki redijo živino, se zmanjšuje, število živali pa se povečuje in s tem tudi povprečno število živali na kmetijo. Leta 2000 je bilo povprečno na kmetiji 8,7 glav velike živine, leta 2010 pa že 11,6 (v Sloveniji je število naraslo iz 6,1 na 7,2) (vir: SURS). Na območju je prisotna tudi reja drobnice, ki pa v zadnjih letih upada. Po zadnjih podatkih KGZS Zavod Kranj je na območju le še 1400 glav drobnice. Prisotna je tudi reja malih živali, ki pa je zanemarljiva. Nekaj je rejcev konj.Po rabi zemljišč na območju prevladujejo gozdovi (27.203 ha, 53,2 %) ter trajni travniki in pašniki (13.809 ha, 27 %). Površina njiv je zaradi značilne gorske krajine in neugodnih reliefnih pogojev razumljivo nižja, po deležu 14,2 %. Za primerjavo je na slovenski ravni od zemljišč v uporabi kmetijskih gospodarstev njiv 19 %, gozda pa 41,6 %. Na njivah prevladujejo krmne rastline (60,3 %) in žita (25,9 %), na 9 % njivskih površin raste krompir (vir: SURS).

Grafikon 2: Zemljišča v uporabi kmetijskih gospodarstev na območju LAS Gorenjska košarica in v Sloveniji po rabi, 2010 (vir: SURS)

Po tipu kmetovanja je na območju LAS največ, 70 %, kmetijskih gospodarstev specializiranih v rejo pašne živine (v Sloveniji 40 %), le 12,4 % jih je specializiranih v pridelavo poljščin (v Sloveniji 17,1 %), 7,7 % je gospodarstev, ki se ukvarjajo z mešano rastlinsko pridelavo in živinorejo (v Sloveniji 15,3 %) (vir: SURS).

Na območju LAS je **vse več ekoloških in biodinamičnih kmetij**. V register je bilo leta 2015 vpisanih 162 ekoloških kmetij in 1 biodinamična kmetija, ki je vključena v Demeter kontrolo. Te so večinoma samooskrbne z malo tržnimi presežki.

Na kmetijah lahko zasledimo, da se lastniki ali družinski člani poleg osnovne kmetijske dejavnosti ukvarjajo tudi z dopolnilno dejavnostjo na kmetijah. V zadnjih letih število kmetij, ki imajo registrirano eno ali več dopolnilnih dejavnosti, raste. Med njimi prevladujejo storitve s kmetijsko ter gozdarsko mehanizacijo, predelava, obdelava, dodelava in pakiranje kmetijskih pridelkov ter gozdnih sortimentov, turizem na kmetiji. Lastniki kmetij ali družinski člani se pogosto odločajo tudi za razvoj osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti, odločajo se tudi za diverzifikacijo dejavnosti in vstop v podjetništvo, glavni razlog je pomanjkanje delovnih mest na območju. Ukvarjajo se tako s tradicionalnimi dejavnostmi (npr. na področju opravljanja gozdarskih storitev, predelave lesa, turizma), kot tudi z drugimi področji (npr. informacijskimi tehnologijami, obnovljivimi viri energije), zato je treba diverzifikacijo v nekmetijske dejavnosti spodbujati tudi v prihodnje.

Na območju zaradi kapitalske zahtevnosti vlaganja v razvoj kmetij in neizpolnjevanja pogojev za kandidiranje na razpisih za sredstva EU večina kmetij, ki niso tržno usmerjene, delno pa tudi tiste, ki so usmerjene na trg, beleži tehnološko zastarelost in pomanjkanje sredstev za zagon dodatnih dejavnosti na kmetiji. Sredstva za modernizacijo proizvodnje večinoma prihajajo iz prihrankov od zaslužka, ki ga družinski člani na kmetijah pridobivajo z rednim delovnim razmerjem izven kmetijske dejavnosti, saj so prihodki iz kmetijstva ob davčnih obremenitvah in zaostrovanju zakonodaje ter vse težjem prodoru na trg (stroški proizvodnje presegajo tržno priznano ceno (velike trgovske verige)), nižajo.

Za območje je značilno tudi pomanjkanje zahtevnih znanj za razvoj dodatnih inovativnih dejavnostih na kmetijah, vključno z znanji s področja podjetništva in trženja, povezovanja med proizvajalci in v verigah (npr. z manjšimi trgovinami) ter sodelovanja z raziskovalno sfero ter uvajanja inovativnih tehnologij.

Kmetijske zadruge, ki so edini še delujoč ostanek tradicionalnega zadružništva, so v veliki meri izgubile povezovalno moč in le delno, tudi zaradi zaostrenih gospodarskih razmer, lahko nudijo podporo kmetijski proizvodnji in kmetom. Nekatere zadruge ohranjajo in razvijajo lastno proizvodnjo (KGZ Sava sadjarstvo in proizvodnja mleka, KGZ Škofja Loka – obrat predelave mesa v Bohinjski Bistrici z blagovno znamko Mesnine Bohinja), ostale (KZ Križe, KZ Sloga, KZ Cerklje na Gorenjskem, KGZ Bled, KZ Sava Lesce) so bolj usmerjene v trgovino in odkup pridelkov iz izdelkov ter lesa. Vse se poskušajo uveljaviti na trgu tudi s prodajo kvalitetnih izdelkov in pridelkov s kmetij, pri čemer pa se soočajo s hudo konkurenco na trgu. To predstavljajo trgovska in druga podjetja, ki odkupujejo pridelke in izdelke (npr. podjetja za odkup lesa, veliki trgovski centri in manjše trgovine, ki odkupujejo pridelke od kmetov,…). Na območju ni uveljavljenega tržnega povezovanja in/ali blagovne znamke, ki bi povezovala proizvajalce zato so ponudniki bolj kot ne prepuščeni sami sebi. Delež samooskrbe je nizek, osveščenost prebivalstva za uporabo lokalnih pridelkov, izdelkov narašča, premalo je polic z lokalno hrano, zato je potrebno razviti rešitve, ki bodo dolgoročno prispevali k večji samooskrbi.

Na območju praktično ni več večjih živilsko-predelovanih podjetij, obstaja le nekaj manjših, ki uspešno konkurirajo na trgu (npr. Bohinjska sirarna, Mesnine Bohinja, predelava mesa Arvaj, Mlinarič, Čadež,…), večinoma pa gre za mikro podjetja ali uspešne dopolnilne dejavnosti s predelavo sadja, peko kruha, predelavo mesa in mleka. Predelave zelenjave in poljščin so omejene predvsem na kisanje zelja in repe, ostali izdelki so redki.

Gozdarska dejavnost je prisotna na skoraj vsaki drugi družinski kmetiji, pridobitne dejavnosti, povezane s kmetijskim gospodarstvom, pa na vsaki šesti. Delež kmetijskih gospodarstev z gozdom se je glede na število vseh kmetijskih gospodarstev zmanjšal za skoraj 5 %, vendar se je intenzivnost poseka na kmetijsko gospodarstvo, ki je imelo posek, povečala za skoraj 28 %.

Žledolom v letu 2014 je posledično pripeljal do napada lubadarja, ki že dve leti pustoši po gozdovih območja, kar je pripeljalo do velikega obsega sanitarne sečnje iglavcev in posledično tudi do vsaj 30 % padca cen okroglega lesa. Lastniki gozdov vse napore usmerjajo v sanacijo gozdov. Zaradi napadov lubadarja se izgubljajo tudi do sedaj tradicionalni sestoji v gozdovih (večinoma sestoji iglavcev) in dolgoročno tudi možnost pridobitve dohodka kmetij iz gozdov (tradicionalno nižje cene listavcev). Lastniki gozdov med seboj tudi niso povezani in ne nastopajo enotno do kupcev (odkupovalcev lesa ali proizvodnih podjetij) s skupnimi količinami na trgu, niti se ne povezujejo za skupni nastop na trgu (izjema je Strojni krožek Bled in Združenje lastnikov gozdov Zgornje Gorenjske). Prenekateri lastnik gozda zaostaja tako po tehnologiji kot znanju poseka, premajhen je tudi delež dopolnilnih dejavnosti in podjetij na kmetijah, ki bi se ukvarjali s proizvodnjo izdelkov z visoko dodano vrednostjo (npr. polizdelki, pohištvom, izdelavo lesenih hiš,...). Zaradi cenovnih razmerij na trgu in pomanjkanja določenih polproizvodov na trgu, lesna podjetja na območju velikokrat kupijo les ali polizdelek v tujini (npr. v Avstriji). Ta je narejen iz slovenskega lesa, ki je preko odkupovalcev kupljen za žago ali predelovalni obrat v Avstriji. Verige vrednosti niso vzpostavljene, sodelovanju z raziskovalno sfero je premalo izkoriščena priložnost (npr uporaba lesa v gradbeništvu), les je premalo izkoriščen obnovljivi vir (npr. ogrevanje, električna energija), ni shem za uporabo lokalnega lesa v različnih fazah proizvodnega procesa. Les tako predstavlja veliko priložnost za razvoj zelenih delovnih mest ob pogoju, da se bo vzpostavilo okolje, ki bo omogočalo razvoj takih pristopov in rešitev.

Dejavnost sladkovodne akvakulture: Območje LAS Gorenjska košarica, skladno s 74. členom Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (Uradni list RS; št. 42/15 in 28/16) (v nadaljevanju Uredba CLLD), po podatkih iz leta 2014, izpolnjuje vse pogoje za oblikovanje LAS, ki vključuje ESPR: pet gospodarskih subjektov(Avguštin Verbič, Grad 13, 4207 Cerklje na Gorenjskem, Bizjak Franc, Zgornja Bela 44, 4205 Preddvor, RIC d.o.o. (Marija Cvenkel), Ljubno, 4244 Podnart, Vodomec d.o.o., Zalog 103, 4207 Cerklje na Gorenjskem (obrat Zalog, Pšata), Zupan & Zupan d.o.o. (Zupan Mitja), Nomenj 5, 4264 Bohinjska Bistrica), ki se ukvarjajo z vzrejo sladkovodnih organizmov, namenjenih za prehrano ljudi, in so registrirani za gojenje sladkovodnih organizmov v evidenci AJPES šifra dejavnosti 03.220 ali registrirani v evidenci dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ter imajo veljavno odločbo Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin o odobritvi proizvodnje akvakulture.

Po podatkih za leto 2014 in 2015 proizvedejo preko 50 ton sladkovodnih rib, kar je razvidno iz registra CRAKR ter iz registra v evidenci AJPES in uprave za varno hrano. Skupno poročana proizvodnja na

omenjenih obratih je: proizvodnja 2014: 48.765 konzuma, 329.000 kosov mladic, 6.637.000 kosov iker, poraba krme 75.445 kg (ob konverziji 1.208[20] to pomeni skupno proizvodnjo v letu 2014 – 62.454 kg postrvi), proizvodnja 2015: 52.678 kg konzumne postrvi, 1.205.000 kosov mladic postrvi in 740.000 kos iker postrvi, poraba krme 74.450 kg (ob konverziji 1.208 to pomeni skupno proizvodnjo v letu 2015 61.631 kg postrvi) (priloga št. 7 strategije LAS;pojasnilo konverzija krme 1.208).

Zaposlenih (PDM) po podatkih iz SURS-a za leto 2014 v občinah iz področja LAS Gorenjska košarica je le 2.1.Razlog je v razlagi podatkov iz SURS, kjer zaposlene štejejo le glede na glavno dejavnost, ki jo opravljajo gospodarski subjekti (d.o.o., s.p.,..) oz. se zaposleni vežejo na sedež podjetja. Dejstvo pa je, da na območju LAS-a Gorenjska košarica po podatkih AJPES-a subjekti iz ribiškega sektorja zaposlujejo 2.1 PDM, saj so na območju registrirani 2 s.p., 1 dopolnilna dejavnost, 1 d.o.o. medtem ko je 1 subjekt, ki na območju upravlja z dvema ribogojnicama imel v letu 2014 sedež podjetja registriran v Ljubljani.

Gospodarski subjekti, ki delujejo v dejavnosti, so vsi člani LAS, tako izkazujejo reprezentativno zastopanost sektorja v LAS-ju. Le ti so med seboj premalo povezani, še manj se učinkovito povezujejo z ostalimi sorodnimi dejavnosti, pestijo jih pomanjkljiva znanja, niso povezani v učinkovite verige, diverzifikacije dejavnosti do sedaj ni.

Dejavnost je na območju prisotna dolgo vrsto let. Na območje LAS namreč segajo začetki hladnovodnega ribogojstva v Sloveniji (Okroglo pri Kranj-u, ribogojnica Bohinj), v preteklosti pa je bil razvit tudi gospodarski sladkovodni ribolov. Tudi začetki znanstvenega pristopa vzreje hladnovodnih vrst izvirajo iz območja LAS (Zalog in Pšata), še vedno pa se edino na območju LAS izvaja edini priznani praktični del univerzitetnega programa akvakulture v Sloveniji. Proizvajalci so tudi tržno prepoznavni, možnosti za razvoj proizvodnje pri navedenih gospodarskih subjektih obstaja.

Dolgoročno možnost nadgradnje dejavnosti sladkovodne akvakulture vidimo tudi pri osmih proizvajalcih, ki niso popolno registrirani oz. niso pri UVHVVR registrirani kot odobreni obrat in se ukvarjajo s proizvodnjo rib ter pri šestih ribiških družinah na območju, ki imajo svoje ribogojnice z vališčem in bazeni za vzrejo mladic ter odraslih rib in razmišljajo o možnosti uvedbe proizvodnje rib za prehrano. Ker je območje bogato z vodnimi viri ima dejavnost sladkovodne akvakulture velike možnosti za razvoj, pri čemer pa oviro za hitrejši razvoj dejavnosti predstavljajo dolgotrajni postopki pridobivanja raznih dovoljenj, ki so potrebna za zagon ali nadgradnjo dejavnosti.

Dodatna možnost razvoja dejavnosti, vključno z novimi delovnimi mesti ter novimi podjetji, je v **diverzifikaciji dejavnosti** (predelava, turizem v povezavi z ohranjanjem kulturne dediščine, gostinstvo,…) ter v učinkovitih tržnih verigah. Zato je potrebno razviti učinkovite tržne verige ter povezovanje z drugimi deležniki v prostoru, zagotoviti razvoj diverzifikacije dejavnosti ter zagotoviti nova znanja za obstoječa podjetja in potencialne podjetnike, kar bo vodilo do povečanja konkurenčnosti in dodane vrednosti v dejavnosti.

Turizem – območje LAS Gorenjska košarica je s svojimi naravnimi danostmi, kulturno dediščino, dostopnostjo (tu se nahaja osrednje slovensko mednarodno letališče Jožeta Pučnika Ljubljana) ter dogodki in aktivnostmi, ki jih ponuja, pomembna turistična destinacija, ki jo obišče skoraj 700.000 turistov letno (všteti so gostje, ki vsaj enkrat prenočijo). Leta 2014 je območje obiskalo 699.859 turistov, 28 % več kot leta 2009 in 19,9 % vseh v Sloveniji (vir: SURS). Glede na število turistov in dohodke, območje LAS lahko delimo na dva dela: turistično prepoznavni del z Julijskimi Alpami, Triglavskim narodnim parkom in privlačnimi turističnimi točkami (Bled, Vintgar, Bohinj, slap Savica, Planica, Pokljuka, Kranjska Gora, …) ter turistično manj prepoznaven del z nižinami, Karavankami in Kamniško Savinjskimi Alpami. Medtem ko ima prvi precej dobro razvito turistično in ostale spremljajoče ponudbo (šport, zdravje, narava z elementi kulture, kulinarike in doživetij), in se občasno celo sooča z nujnostjo razmišljanja o omejitvi števila obiskovalcev (npr. na velikih prireditvah, ob turističnih konicah v delih Triglavskega narodnega parka), drugi ustvari manj kot 20 % vseh turističnih nočitev na območju LAS. Tudi tu se v zadnjih letih zaradi povečanega števila namestitvenih zmogljivosti (turističnih kmetij, sob,

20 Na podlagi strokovne literature (navedena v nadaljevanju) se za preračunavo uporablja faktor konverzije 1.208:Bernd R. 2005. Seltene Erden als Leistungsförderer in der Fischzucht Untersuchungen an Regebogenforellen und Karpfen (14. okt. 2016); Igler K. 2000. Forellenzucht. Graz, Leopold Stocker Verlag: 132 str.; Karatas T., Kocaman E.M. 2014.; Growth and feed conversion ratios of albino and normal pigmented rainbow trout (Onchorynchus mykiss). International Journal of Fisheries and Aquatic Studies, 2(2): 64-66; Okumus I., Mazlum M.D. 2002. Evaluation od commercial trout feed: feed consumption, growth, feed conversion, carcass composition and bio-economic analysis. Turkish Journal of Fisheries and Aquatic Sciences, 2: 101-107

apartmajev…), razvoja, urejanja turistične infrastrukture (tematskih poti, mikro turističnih lokacij…) in organiziranega dela turističnih delavcev rezultati delno izboljšujejo, vendar ta del območja še vedno v precejšnji meri ostaja marketinško neprepoznaven in kot celota (z izjemo smučarskega središča Krvavec). Za celotno območje LAS velja, da ne ponuja dovolj kvalitetnih inovativnih programov/produktov, ki bi lahko zadržali goste dlje časa.

Turistična infrastruktura je del zagotavljanja osnovnih storitev in je v prvi vrsti namenjena zagotavljanju kakovosti življenja prebivalcev. Je precej slabo razvita, načrtnega razvoja in trženja kolesarskih, tematskih in pohodniških poti ni, ni razvitih ukrepov trajnostne mobilnosti. Zato bi bilo treba to ponudbo nadgraditi.

Marsikje ponudba stagnira, novih naložb ni (npr. na področju adrenalinsko sproščujoče ponudbe, na področju nastanitvenih kapacitet s ponudbo, ki je prilagojena posameznim ciljnim skupinam gostov (npr. kolesarjem, pohodnikom,..)), premajhna sta tudi usposobljenost in znanje ponudnikov. Tržno se ponudniki ne povezujejo, kar na nekaterih predelih prispeva celo k zmanjševanju obiska in še večji stagnaciji ponudbe.

Turističnih produktov in turistične infrastrukture, ki bi vključevala sladkovodno akvakulturo ter dediščino le te, na območju ni. Poleg tega niso razviti pristopi za uporabo rib in drugega vodnega življa v kulinariki in prehrani. Zato je **treba razviti turistično infrastrukturo in produkte, ki bodo vključevali navedene potenciale.**

Karta 7: Število prenočitev turistov na območju LAS Gorenjska košarica leta 2014

Karta 8: Število namestitvenih zmogljivosti – stalnih ležišč na območju LAS Gorenjska košarica leta 2014

Število turistov na območju LAS vseskozi narašča, število prenočitev pa manj, zato se niža tudi povprečna doba bivanja. Leta 2014 so turisti na območju ustvarili 1.723.601 nočitev (od tega 82,8 % v občinah Bled, Bohinj in Kranjska Gora), kar je 14,4 % več kot leta 2009 in 18 % vseh v Sloveniji. Povprečna doba bivanja turistov se je iz 2,7 dni v letu 2009 (v Sloveniji 3 dni), znižala na 2,5 dni v letu 2014 (v Sloveniji 2,7 dni) (vir: SURS). Med turisti prevladujejo tuji turisti, v letu 2014 jih je bilo 80,1 % in so ustvarili 79,5 % vseh nočitev. Delež in tudi število domačih turistov se v zadnjih letih zmanjšuje (vir: SURS).

Število namestitvenih zmogljivosti na območju narašča, leta 2014 je bilo registriranih 7.850 sob (18,2 % vseh v Sloveniji) in 23.326 stalnih ležišč (20,6 % vseh v Sloveniji). Ta so bila najbolj zasedena v poletnih mesecih, saj se je julija in avgusta ustvarilo skoraj 40 % vseh nočitev v celem letu. Najmanj turistov in najslabša zasedenost je marca, aprila in novembra (vir: SURS).

Veliko naravnih in kulturnih potencialov je še neizkoriščenih, delovanje in usposobljenost podporne mreže je treba izboljšati (lokalne turistične organizacije, TIC-i, regionalna destinacijska organizacija, razvojne agencije, turistična društva).

Nujno je treba zagotoviti nadaljnje **spodbujanje koordiniranega in usklajenega sodelovanja pri razvoju zelenega trajnostnega turizma** ter povezovanje močnih tržnih podjetij in manjših ponudnikov. Prav tako je treba dopolnjevati znanja, kompetence, naložbe in storitve, kar bo dolgoročno prispevalo k ohranitvi pozicije na trgu, zmanjšanju odvisnosti od sezon in zagotovilo ciljne skupine gostov, ki zahtevajo visoko dodano vrednost in individualnost storitve.

5.2.3 Stopnja brezposelnosti na območju

Vse od leta 2008, ko je registrirana brezposelnost na območju LAS dosegla najnižje število (3.406 oseb) in stopnjo (4,7 %), **brezposelnost narašča**, je pa ves čas nižja od slovenskega povprečja. Od leta 2008 do 2013 se je število registriranih brezposelnih povečalo kar za 3.952 oseb (iz 3.406 na 7.358), stopnja brezposelnosti pa iz 4,4 % na 10,5 %. Šele v zadnjem letu so se razmere nekoliko izboljšale, število brezposelnih se je celo nekoliko zmanjšalo (vir:SURS).

Grafikon 3: Gibanje stopnje registrirane brezposelnosti na območju LAS Gorenjska košarica v primerjavi z Gorenjsko in Slovenijo v obdobju 2005-2014 (vir: SURS)

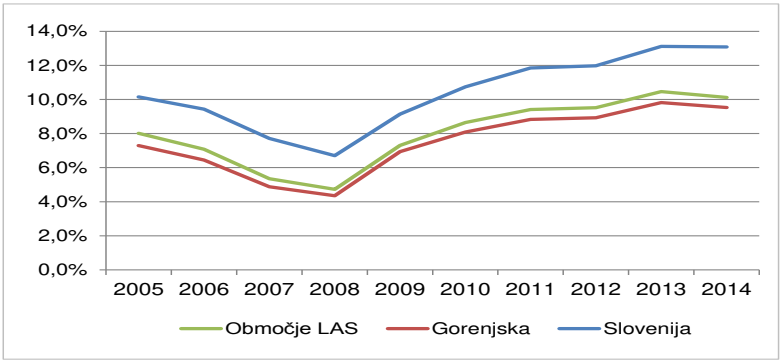

Stopnja registrirane brezposelnosti je v vseh občinah na območju LAS pod slovenskim povprečjem, vendar so med posameznimi občinami precejšnje razlike. Po podatkih za leto 2014 je bila najnižja stopnja brezposelnosti je v občinah Preddvor (6,9 %), Cerklje na Gorenjskem (7 %) in Jezersko (7,1 %), najvišja pa v občinah Jesenice (12,5 %), Tržič (11,6 %) in v mestni občini Kranj (10,8 %) (vir: SURS).
Med brezposelnimi je na območju LAS skoraj tretjina brez strokovne izobrazbe, 34,6 % je starih 50 in več let in 21,6 % je tistih, ki so na Zavod RS za zaposlovanje prijavljeni že več kot 2 leti (vir: SURS). Delež žensk med brezposelnimi v zadnjih petih letih upada, leta 2014 je bil 48,8 % (vir: SURS).

Karta 9: Stopnja registrirane brezposelnosti po občinah na območju LAS Gorenjska košarica leta 2014

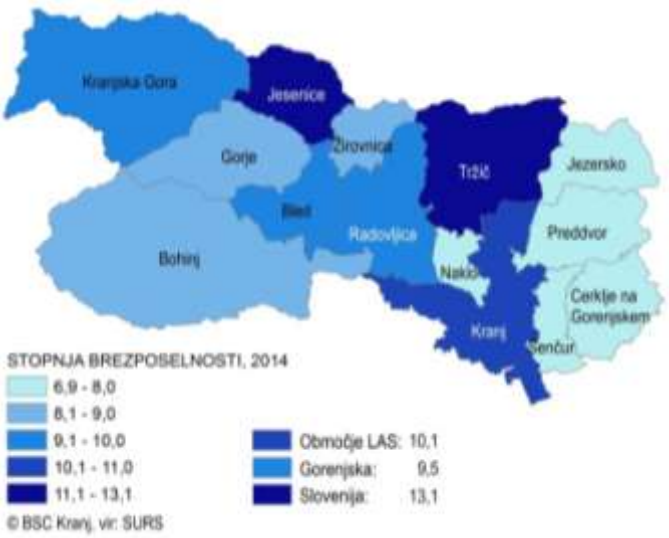

Povprečno je bilo v letu 2014 na območju LAS registrirano brezposelnih oseb 7.177 (84 % od vseh na Gorenjskem in 6 % od vseh v Sloveniji), stopnja registrirane brezposelnosti pa je bila 10,1 % (v Sloveniji 13,1 %) (vir: SURS).

Tako kot je značilno za Slovenijo, je tudi na območju LAS velik problem nezaposlenost mladih oziroma prvih iskalcev zaposlitve. Leta 2014 je bilo med vsemi registrirano brezposelnimi 24,3 % mladih do 29 leta starosti. Zaskrbljujoče je predvsem to, da se število nezaposlenih mladih hitro povečuje. Od leta 2010 do leta 2014 kar za 21 % oziroma iz 1.439 na 1.741 oseb. Na ravni Slovenije se je v istem obdobju število nezaposlenih mladih povečalo za 13,5 % (vir: SURS).

Tabela 4: Registrirana brezposelnost po občinah na območju LAS Gorenjska košarica leta 2014 (vir: SURS)

	Število brezposelnih	% brezposelnih žensk	% brezposelnih starih do 29 let	% brezposelnih starih 50 in več let	% dolgotrajno brezposelnih (24 mesecev in več)
Bled	321	49,2	27,1	35,5	17,4
Bohinj	176	47,2	27,8	37,5	10,2
Cerklje na Gorenjskem	230	49,1	29,6	31,3	19,6
Gorje	106	50,9	29,2	32,1	15,1
Jesenice	1.132	48,0	24,1	35,2	24,5
Jezersko	19	42,1	31,6	10,5	10,5
Kranj	2.736	49,8	21,4	34,3	23,0
Kranjska Gora	207	43,5	21,3	42,5	16,9
Naklo	169	43,8	24,9	33,1	19,5
Preddvor	107	54,2	29,9	27,1	17,8
Radovljica	761	48,6	27,6	31,7	19,6
Šenčur	285	54,0	24,9	32,3	18,6
Tržič	774	47,7	25,3	37,3	24,7
Žirovnica	154	41,6	29,9	39,6	18,2
Območje LAS	**7.177**	**48,8**	**24,3**	**34,6**	**21,6**
Gorenjska	8.548	48,9	25,5	34,1	21,0
Slovenija	120.109	49,7	25,3	31,1	29,5

Nezaposlenost je velikokrat povezana tudi s socialno izključenostjo. Posebej to velja v odmaknjenih, višje ležečih podeželskih območjih, kjer dodaten problem predstavlja dejstvo, da družinski člani, ki živijo na kmetijah, velikokrat niso prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje in si ne plačujejo niti osnovnega zavarovanja, dejavnost kmetije pa daje malo prihodkov. Podobno velja za urbana naselja, kjer je precej nezaposlenih, ki niso prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje in opravljajo le priložnostna dela. K izključenosti dodatno pripomorejo tudi šibke socialne mreže.

Vse več ljudi je na robu revščine, zagotavljanja toplih obrokov za ljudi z nizkimi prihodki ni – ni javne ljudske kuhinje. Ravno tako območje nima nastanitvenih kapacitet za ciljne skupine v stiski (npr. za otroke in mladostnike, ki so v stiski, brezposelni, ki zaradi pomanjkanja sredstev izgubijo streho nad glavo, gibalno ovirani). Delno je poskrbljeno le za brezdomce, obstaja nastanitveni center za brezdomce v Kranju, čeprav so potrebe bistveno višje. Obstaja tudi organizirana pomoč na domu preko Domov za starejše (za starejše in ljudi z omejitvami, ki jim obrok pripada na podlagi odločitve CSD), vendar je potreb po toplih obrokih in donacijah (hrana, denarna sredstva za plačilo položnic,…) bistveno več. Na to kažejo tudi obiski humanitarnih organizacij, saj je veliko prebivalcev, ki le za malo presegajo cenzus in živijo na eksistenčnem minimumu.

Stopnja tveganja revščine na območju znaša 13,3 % (podatek za Gorenjsko, 2014, vir: SURS). Območje ima večjo stopnjo tveganja revščine, kot ga beležijo v osrednjeslovenski, notranjsko kraški in goriški statistični statistični regiji.

Prav zato je treba razviti nove vzdržnostne oblike neprofitnega podjetništva in storitev, ki bodo prispevale k reaktivaciji nezaposlenih in k socialni vključenosti ostalih ranljivih skupin, vključno z razvojem skupnostnih storitev, inovativnih partnerstev ter vseživljenskih izobraževanj **(tudi s področja sladkovodne akvakulture,…..).** Pri tem imajo lahko pomembno vlogo tudi nevladne organizacije, ki že sedaj v določeni meri izvajajo programe za ranljive ciljne skupine.

5.3 Demografske in sociološke značilnosti na območju LAS

5.3.1 Število in gostota prebivalcev na obravnavanem območju

Na območju LAS Gorenjska košarica živi 162.023 prebivalcev (julij 2014), kar predstavlja 79,5 % prebivalcev Gorenjske in 7,9 % prebivalcev Slovenije. Če iz območja izvzamemo urbana naselja z več kot 10.000 prebivalci (Kranj - 37.308, Jesenice - 13.085), ima območje **111.630 prebivalcev** (vir: SUS).

Med vsemi prebivalci območja LAS je žensk 50,5 %. Njihov delež se v primerjavi z moškimi s starostjo povečuje, saj je med starejšimi od 75 let 63,5 % žensk, medtem ko je do 40 leta delež moških večji (52,2 %) (vir: SURS). Kot je značilno za Slovenijo, je tudi na območju LAS največje število prebivalcev v starostnih skupinah od 25 do 64 let. Med mlajšimi od 25 let je najmanj tistih v starosti od 10 do 14 let, se pravi rojenih med leti 2000 do 2004.

Grafikon 4: Starostna piramida za območje LAS Gorenjska košarica, julij 2014 (vir: SURS)

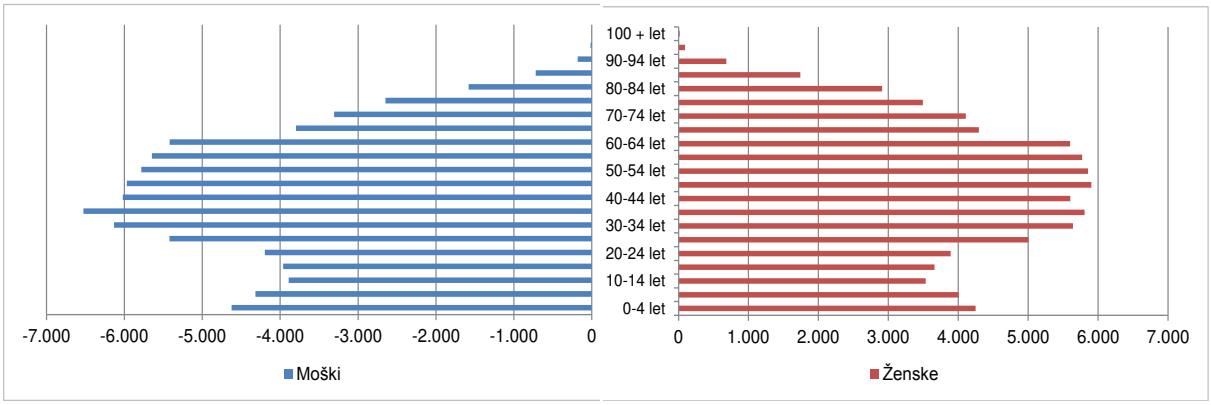

Gostota poselitve območja LAS je z 99,7 prebivalci na km2 nekoliko manjša od slovenskega povprečja (101,7 preb/km2) in je nad Gorenjskim povprečjem (95,4 preb/km2), če izvzamemo urbana naselja z več kot 10.000 prebivalci (Kranj in Jesenice), pa je povprečna gostota precej nižja – le 70,2 prebivalcev na km2. Glede na to, da je območje reliefno pestro, je razporeditev poselitve zelo neenakomerna. Večina prebivalstva se je zgostila v nižinah (največje jedro poselitve predstavlja razvojna os Jesenice – Radovljica – Kranj – Šenčur), v občinah, kjer je delež visokogorskega sveta in zavarovanih območij največji (Kranjska Gora, Gorje, Bohinj, Jezersko), pa je povprečna gostota poselitve nižja od 25 prebivalcev na km2.

Karta 10: Gostota poselitve po občinah na območju LAS Gorenjska košarica leta 2014

Karta 11: Gostota poselitve po občinah na območju LAS Gorenjska košarica, brez upoštevanja naselij z več kot 10.000 prebivalci (Kranj, Jesenic) leta 2014

5.3.2 Gibanje števila prebivalstva na območju v zadnjih desetih letih

Število prebivalcev na območju LAS je od leta 2004 do 2012 naraščalo, v zadnjih letih pa statistični podatki kažejo na rahel upad števila prebivalcev. Skupaj je od leta 2004 do 2014 prebivalstvo naraslo za 4.722 oseb oziroma 3 % (v Sloveniji za 3,2 %). Sicer je bil naravni prirast vsa leta pozitiven in se je gibal med 238 in 472 oseb na leto, drugačno stanje pa je pri selitvenem prirastu. Ta je do leta 2008 naraščal in leta 2008 z 1.011 dosegel višek, potem pa se je začel zmanjševati. V zadnjih treh letih je odselitev celo več kot priselitev, visoko število odselitev pa vpliva tudi na skupen negativen prirast (vir: SURS).

Grafikon 5: Skupni, naravni in selitveni prirast prebivalcev na območju LAS Gorenjska košarica v obdobju 2004 do 2014 (vir: SURS)

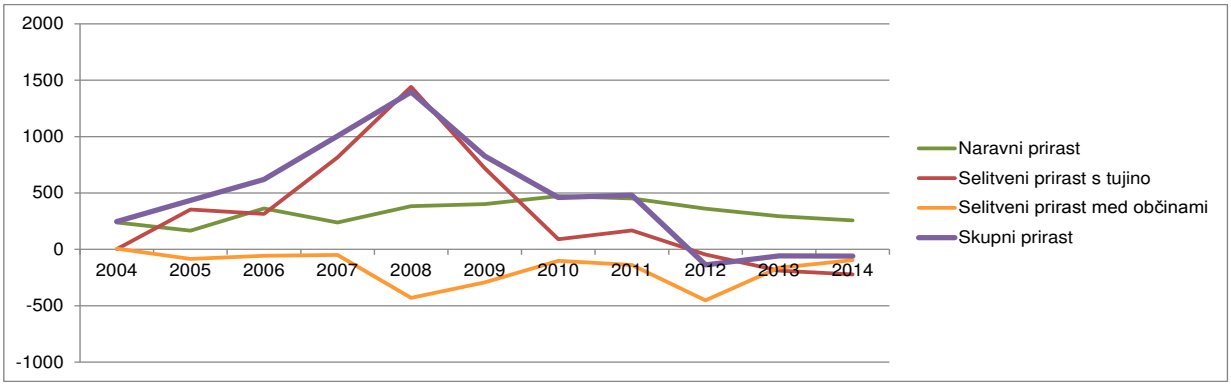

Predstavljeni trendi gibanja števila prebivalstva se na območju LAS po občinah precej razlikujejo. Nižinski predeli z večjimi središči oziroma v bližini središč in glavnih prometnic beležijo pozitivne trende, podeželska območja večinoma negativne. V zadnjem desetletju je najbolj naraslo število prebivalcev, skupaj za 5.743 oseb[21], v občinah Kranj, Cerklje na Gorenjskem, Šenčur in Radovljica. V drugih občinah število prebivalstva stagnira ali upada. Najbolj neugodne razmere glede naravnega prirasta so v občinah Kranjska Gora, Preddvor, Bohinj in Jezersko. Tu je bila v zadnjem desetletju umrljivost večja od rodnosti, naravni prirast pa zato negativen. Najbolj neugodne razmere glede selitvenega prirasta oziroma več odselitev kot priselitev pa so v zadnjem desetletju beležile občine Jesenice, Tržič, Gorje, Bled in Jezersko (vir: SURS). V vseh navedenih občinah so negativni trendi vezani predvsem na podeželska območja, še posebej odmaknjena podeželska naselja ter naselja v TNP s skromno ponudbo delovnih mest in pomanjkljivimi oskrbnimi storitvami. Zaradi tega prihaja do odseljevanja mladih v primestna in mestna naselja, kar ima za posledico upadanje vitalne moči in razvojnega potenciala podeželja.

Razlike v gibanju prebivalstva so tudi med starostnimi skupinami. Število mladih do 14 leta starosti je od leta 2004 do 2015 naraslo za 5,1 %, število starih od 15 do 65 let (aktivno prebivalstvo) je upadlo za 2 %, število starih 65 let in več pa je naraslo kar za 23,6 % (vir: SURS).

Indeks staranja (število starih 65 let in več let / število mladih do 14 let) se tako kot v Sloveniji tudi na območju LAS iz leta v leto povečuje. Leta 2003 je prvič preseglo mejo 100, kar pomeni, da je bilo število starejših večje od števila mladih. Leta 2007 je bil indeks staranja 114,1 (v Sloveniji 115,1), leta 2014 pa že 120,2 (v Sloveniji 120,5, na Gorenjskem pa 113,9) (vir: SURS).

Karta 12: Indeks staranja po občinah na območju LAS Gorenjska košarica leta 2014

[21] Upoštevani so podatki o naravnem prirastu, selitvenem prirastu s tujino in selitvenem prirastu med občinami. Slednji upošteva tudi osebe, ki so se priselile/odselile iz občin na območju LAS. Podatki se nanašajo na obdobje 2004-2014.

5.3.3 Izobrazbena struktura prebivalstva

Izobrazbena struktura na območju LAS se je od leta 2002 do 2014 močno izboljšala, je pa po zadnjih podatkih tudi nekoliko boljša od slovenskega povprečja. Med prebivalci, starimi 15 let ali več, je bilo leta 2014 v primerjavi z 2002 za 7,6 % več oseb z višješolsko ali visoko izobrazbo ter za 6 % manj tistih, ki imajo dokončano le osnovno šolo ali so brez izobrazbe. Po podatkih iz leta 2014 med prebivalci starimi 15 let in več prevladujejo osebe s srednješolsko izobrazbo (54 %, v Sloveniji 52,7 %). Oseb z višješolsko in visokošolsko izobrazbo je 20,9 % (v Sloveniji 20,5 %), tistih z osnovnošolsko izobrazbo je 21,7 % (v Sloveniji 23 %), brez izobrazbe pa je 3,4 % prebivalcev (v Sloveniji 3,7 %) (vir: SURS).

Navedeni pozitivni trendi so značilni predvsem za prebivalce v večjih urbanih središčih, medtem ko podeželsko prebivalstvo po stopnji izobrazbe zaostaja. To se kaže tudi v strukturi podjetij in dejavnostih, ki prevladujejo na podeželju (obrtne delavnice in manj zahtevne storitve). Največje povpraševanje je po deficitarnih znanjih v manjših specializiranih podjetjih, kjer iščejo specializirana znanja deficitarnih poklicev. Teh kadrov primanjkuje, kljub vzpostavljeni in delujoči nacionalni štipendijski shemi.

Velik primanjkljaj znanj je tudi na kmetijskih gospodarstvih, kjer ima po podatkih popisa kmetijstva v letu 2010 kar 27,8 % gospodarjev le osnovnošolsko izobrazbo, 58,2 % jih ima dokončano poklicno ali srednjo šolo in 7,3 % fakulteto[22]. Prek 60 % gospodarjev družinskih kmetij na območju LAS ima tako kot v Sloveniji in na Gorenjskem s področja kmetijstva le praktične izkušnje in so brez uradne kmetijske izobrazbe. Razveseljivo je, da se je močno povečalo število tistih, ki imajo opravljene tečaje iz kmetijstva. Ob popisu kmetijskih gospodarstev leta 2002 jih je bilo okrog 8 %, leta 2010 že več kot 28 %. Nekoliko narašča tudi število tistih s srednješolsko ter višješolsko in visokošolsko kmetijsko izobrazbo (vir: SURS).To pomeni, da se mladi vse bolj zavedajo pomena znanja in usposobljenosti za delo na kmetiji in že pred prevzemom kmetije pridobijo strokovna znanja za uspešno vodenje.

Na področju ribiškega sektorja je zaposlenih le 2.1 (PDM), lastniki podjetij imajo vsaj srednješolsko izobrazbo. Vsa podjetja se ukvarjajo z osnovno dejavnostjo: proizvodnjo rib, diverzifikacije ni. **Zaradi pomanjkljivih znanj in pomanjkanja usposobljenega kvalitetnega kadra ter neizkoriščenost potencialov za vključevanje mladih, ki bi se lahko zaposlili v ribiškem sektorju**, potenciali v ribištvu in spremljajočih dejavnostih do sedaj niso bili izkoriščeni, zato **je potrebno razviti ustrezne kompetence in veščine za razvoj dejavnosti.**

Grafikon 6: Prebivalstvo, staro 15 let ali več, po izobrazbi na območju LAS Gorenjska, leta 2014 v primerjavi z letom 2002 (vir: SURS)

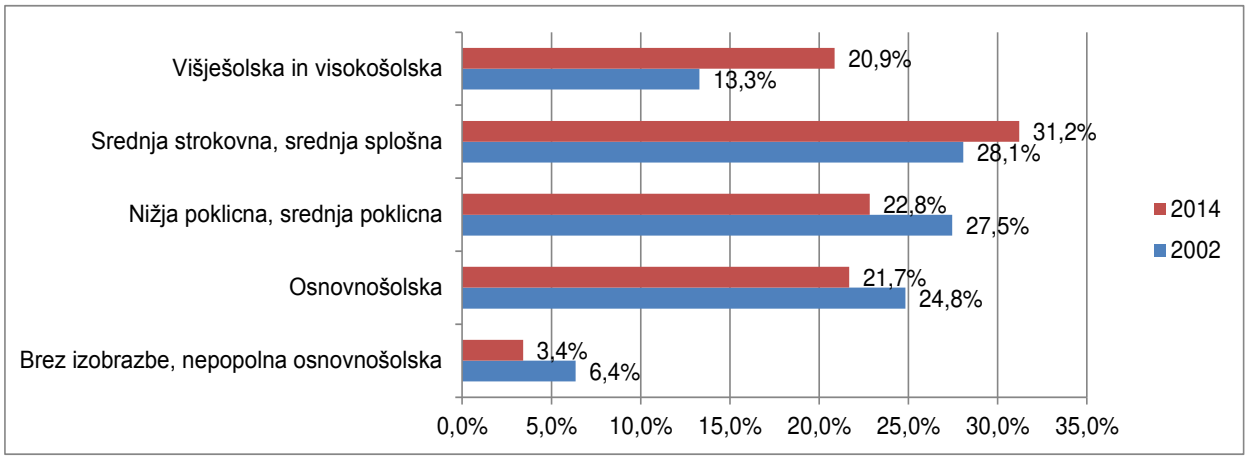

5.3.4 Stanje na področju izobraževanja in kulture na območju

Območje LAS je dobro pokrito s predšolsko in šolsko mrežo. V šolskem letu 2014/15 je javne in zasebne vrtce obiskovalo 6.491 otrok (6.084 otrok je bilo vpisanih v javne vrtce in 407 v zasebne vrtce).

[22] Podatki so za gorenjsko statistično regijo.

Delež otrok, ki so bili vključeni v vrtce, je na ravni slovenskega povprečja (76,5 %), so pa med občinami precejšnje razlike. Najmanjši delež je v občinah Jezersko (56,8 %), Jesenice (64 %) in Šenčur (65, 9%), drugje je nad 70 %, najvišji je v občini Gorje (80,1 %). Osnovnih šol s podružnicami je bilo v šolskem letu 2014/15 na območju 59 (13.720 učencev), od tega 3 zavodi s prilagojenim programom (116 učencev). V šolah je bilo povprečno 243 otrok (slovensko povprečje je 214), manjše število učencev je predvsem v podružnicah, ponekod tudi manj kot 10 (vir: SURS). Te šole se vsako leto spopadajo z vprašanji o smotrnosti ohranitve, vendar jih je potrebno ohraniti, ker njihov obstoj ni pomemben ne le zaradi učencev pač pa za življenje vse vasi.

Na območju prebiva 5.974 dijakov (vir: SURS), ki se dnevno vozijo v srednje šole v Kranj, Naklo, Radovljico in na Jesenice, precej jih obiskuje tudi srednje šole izven območja LAS, v Škofji Loki in Ljubljani.

Na območju obstaja veliko možnosti za izobraževanje, ukinjajo pa se programi za deficitarne poklice. Območje ima razvejano mrežo srednjih šol (14) s široko paleto možnosti rednega izobraževanja: 5 gimnazijskih programov, gradbeništvo, ekonomija, trgovina, mehatronika, zdravstvo, kmetijstvo ter 5 višjih šol z rednim izobraževanjem mehatronike, kmetijstva in urejanja krajine, gostinstva in turizma, prometa, komerciale[23].

Izobraževanje iz sladkovodne akvakulture; Možnosti za pridobitev redne izobrazbe s področja sladkovodne akvakulture ni, delno se znanja lahko pridobijo preko usposabljanj KGZS ali preko izbirnega programa Biotehniške Fakultete iz Ljubljane. Želeli pa bi si v regiji dodati tudi možnosti izrednega šolskega izobraževanja na sekundarni stopni (Biotehniški center Naklo).

Območje nima razvejane mreže fakultet, ima le tri fakultete s področja družboslovja (Fakulteta za organizacijske vede Univerze v Mariboru, Fakulteta za državne in evropske študije na Brdu pri Kranju, Fakulteta za zdravstvo na Jesenicah) in IEDC šolo za management na Bledu, delno pa se študij ob delu za tehnične poklice (fakultetna izobrazba) izvaja preko Ljudskih univerz. Na območju tudi ni raziskovalnih kapacitet in raziskovalnih laboratorijev za ključne potrebe v podjetjih. Vse to je precejšen razlog, da se dolgoročno beleži beg možganov (po zaključenem študiju npr. v Ljubljani ali v Celovcu si mladi poiščejo zaposlitev tam, kjer so študirali). Podjetja posledično premalo sodelujejo z raziskovalno sfero pri razvoju izdelkov in storitev, saj ustrezne raziskovalne infrastrukture na območju ni in jo najbolj prodorna podjetja iščejo na Univerzi v Ljubljani ali na drugih raziskovalnih in podpornih inštitucijah izven območja.

Poleg tega podjetja stalno navajajo, da določenih znanj, ki jih potrebujejo v podjetjih, šolski programi ne vsebujejo, zaposleni v podjetjih se vse manj dodatno izobražujejo, za določene poklice podjetja tudi daljše obdobje iščejo kadre, saj se območje sooča s strukturnim neskladjem na trgu dela (preveč je iskalcev zaposlitve z družboslovno izobrazbo).

Na območju so trije medpodjetniški centri (MICi – Medpodjetniški center za mehatroniko, Medpodjetniški center za turizem in Medpodjetniški center na področju kmetijstva in razvoja podeželja), katerih cilj je povezati področje izobraževanja z gospodarstvom, vendar bo treba njihovo delovanje specializirati in jih bolj povezati z gospodarstvom, tako na področju izobraževanja kot na področju razvoja posameznih izdelkov in/ali storitev.

Vseživljensko izobraževanje ter **o**bseg rednega izobraževanja ob delu se krči zaradi zmanjšanja sredstev podjetij za izobraževanje zaposlenih in zaradi zmanjšanja dohodkov družin. Ravno tako razen rednega izobraževanja skoraj ni možno pridobiti subvencije iz javnih sredstev za pridobitev poklicne kvalifikacije, krajše tečaje ali usposabljanja. Prav zato se delež prebivalstva vključenega v t.i. izobraževanje ob delu in vseživljensko izobraževanje krči. Na tem področju bo zato treba zagotoviti razvojni premik, lahko tudi z združevanjem javnih in zasebnih sredstev, ter bistveno bolj aktivno vlogo medpodjetniških centrov, podpornih organizacij in podjetij. Drugače dolgoročno območju sledi razvojna stagnacija.

[23] Srednješolsko izobraževanje: Srednja gostinska in turistična šola Radovljica, SŠ - Ekonomska gimnazija in srednja šola Radovljica, Gimnazija Jesenice, Srednja šola Jesenice, Srednja trgovska šola Kranj, Srednja poklicna in strokovna šola Kranj, Ekonomska šola Kranj/ Ekonomska gimnazija Kranj, Tehniški šolski center Kranj ,Gimnazija Kranj, Biotehniški center Naklo, EDC Kranj – poklicno tehnična gradbena šola
Višješolsko izobraževanje: Višja in visoka strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled: gostinstvo, turizem, računovodstvo, Višješolski strokovni študij mehatronike (TŠC), Višja strokovna šola: promet, komercialist, poslovni sekretar (B&B), Višja strokovna šola: gradbeništvo, komunala (EDC), Višja strokovna šola (Biotehniški center Naklo)

Kultura – območje ima bogato kulturno dediščino. Gre za znamenito stavbno dediščino tako v urbanih središčih kot na podeželskem območju, stalne razstave bogate dediščine v 14 muzejih, razstaviščih in galerijah (fužinarstvo, čebelarstvo, planšarstvo, umetnost, arheologija), prireditve, ki oživljajo staro tradicijo, in številna aktivna prostovoljna društva, ki razvijajo kulturne dejavnosti. Območje ima preko 40 knjižnic (javne knjižnice dostopne vsem prebivalcem in šolske knjižnice), ki se občasno uporabljajo tudi za prireditve, delavnice in druge dogodke za različne ciljne skupine. Območje je tudi dobro pokrito z mediji (TV ter regionalni in lokalni radijski programi, regijski časopis Gorenjski glas).

Na območju poleg profesionalnega gledališča v Kranju delujejo številne amaterskih gledališke skupine, vrsta kvalitetnih zborov, aktivna podeželska društva[24], ki pripravljajo razstave, prireditve, usposabljanja. Kljub temu se bogato kulturno življenje le redko čuti v manjših vaseh in zaselkih, saj tudi kulturne dejavnosti gravitirajo na urbana območja in mestna središča, poleg tega pa na podeželju in tudi v manjših urbanih središčih prireditve marsikje potekajo v kulturnih domovih, ki so potrebni obnove. Vendarle pa ima območje velik potencial v kulturi in tudi v s kulturo povezanih dejavnostih (kreativna industrija) ter identiteti alpskega prostora. Ta bi lahko pomenil tudi nove zaposlitve ali samozaposlitve, zato ga je treba izkoristiti ter povezati in nadgraditi v privlačne »kulturno-turistične« zanimivosti, še posebej v povezavi s turizmom, kulturnimi doživetji in novim znanjem.

Pomembno vlogo na območju imajo tudi **nevladne organizacije.** Te večinoma temeljijo na prostovoljstvu, so brez redno zaposlenih, njihov cilj je razvoj kulture, športa, sociale, humanitarne dejavnosti, zaščite in reševanja (gasilska društva). Le malo je nevladnih organizacij, ki aktivno prispevajo k reševanju širših družbenih vprašanj (npr. na področju okolja). Od leta 2007 na Gorenjskem deluje Grozd – regijski center nevladnih oganizacij Gorenjske, ki povezuje in krepi znanja in usposobljenost ter prepoznavnost nevladnih organizacij na Gorenjskem.

5.3.5 Opis ranljivih skupin

V nadaljevanju so prikazane ranljive ciljne skupine, ki so najpogosteje zaznane na območju LAS. Za vsako skupino so navedene glavne značilnosti in problematika.

Tabela 5: Ranljive skupine ter glavne značilnosti in problematika

Mladi do 35 leta starosti	- ne zaključujejo rednega šolanja zaradi različnih vzrokov, tudi finančnih, - na območju je nezaposlenost mladih visoka, - imajo zelo malo možnosti za zaposlitev za nedoločen čas, - veliko jih z zaključenim rednim izobraževanjem opravlja le začasna dela, - zaradi pomanjkanja znanj in socialne mreže nimajo veliko možnosti za zaposlitev ali razvoj poslovnih idej ter ustanovitev podjetij - veliko jih ima vrsto stisk (stres, nizka samoiniciativnost, drugi problemi) - nimajo možnosti za pridobitev kreditov in najem/ali lastništvo stanovanj - značilna je odtujenost in nevključevanje v aktivosti.
Starejši brezposelni	- skoraj nimajo možnosti za novo zaposlitev zaradi pomanjkljivih znanj, veščin in izgubljanja socialnih mrež, - na območju je nezaposlenost starejših precejšnja, - pojavlja se osamljenost in odtujenost, - ne odločajo se za podjetniško pot.

[24] Društva podeželskih žena, društva podeželske mladine, Sadjarsko društvo Gorenjske, Društvo rejcev ovc jezersko-solčavske pasme, Združenje rejcev drobnice Zgornje Gorenjske, Združenje ekoloških kmetov, Ajda Gorenjske, čebelarska društva, Društvo govedorejcev, konjeniška društva, turistična, kulturna društva,..)

Ženske	- zaradi diskriminatornega položaja na trgu dela se pojavljajo velike ovire pri zaposlovanju žensk, - veliko jih je podzaposlenih, z majhnimi dohodki, še posebej to velja za samohranilke in ženske na podeželju (npr. podzaposlene na kmetijah), - zaradi pomanjkanja sredstev in družinskih obveznosti ter nizke motiviranosti se ne odločajo za podjetništvo.
Invalidi in druge osebe z omejitvami	- možnosti za zaposlitev skoraj nimajo, - imajo omejene možnosti dostopa do izobraževanja in usposabljanja, - premalo zanje posebej prilagojenih oblik zaposlovanja in dela, - značilna je socialna izključenost in zapiranje v ozke kroge.
Upokojenci	- velika potreba po dodatni negi in oskrbi na domu, - premalo dostopne oblike pomoči na domu, - nizki dohodki in posledično manjša skrb za zdravo življenje, - neobstoj skupnostnih programov, - značilna je socialna izolacija in izločenost v družbi.
Tujci	- imajo stalno ali začasno dovoljenje za bivanje - družinski člani med delom odraslih moških članov družine (če le ti najdejo zaposlitev) ostajajo doma in so izločeni iz družbe, - se ne integrirajo v okolje, ne znajo slovenskega jezika, zanje programov za aktivacijo in pridobitev novih veščin praktično ni in se tudi zaradi specifike kultur, iz katerih prihajajo zapirajo v ozke kroge, - otroci tujcev se, kljub pomoči pri učenju slovenskega jezika, srečujejo z vrsto ovir in neenakosti.

5.4 Izkušnje z izvajanjem programa LEADER v programskem obdobju 2007–2013

5.4.1 Izkušnje s pripravo SLR v obdobju 2007–2013

LAS Gorenjska košarica je v programskem obdobju delovala kot pogodbeno partnerstvo in je bila ustanovljena 11. 10. 2007 s strani 42 članov iz javnega, ekonomskega in zasebnega sektorja. LAS Gorenjska košarica je za obdobje 2007–2013 obsegala 14 občin: Mestno občino Kranj in občine Bled, Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska gora, Naklo, Preddvor, Radovljica, Šenčur, Tržič in Žirovnica.Strategijo lokalnega razvoja 2007–2013 (v nadaljevanju SLR 2007–2013), je pripravil bil BSC, poslovno podporni center, d.o.o., Kranj, skupaj s člani LAS in drugimi deležniki na območju LAS. SLR 2007–2013 se je pripravljala po pristopu »od spodaj navzgor«, s podporo in veliko zavzetostjo lokalnih deležnikov, zainteresirane javnosti ter z izvedbo palete razvojnih delavnic, na katerih so bili obravnavani SWOT analiza, cilji, ukrepi, finančni okvir.

SLR 2007–2013 je vsebovala pet strateških ciljev/nalog, ki so bili z izvedenimi projekti uspešno realizirani. Strateški cilji so bili naslednji:

- Košarica identitete in medsektorskega sodelovanja: Razvoj in nadgradnja identitete, kulture sodelovanja in medsektorskega povezovanja;
- Košarica zavarovanih območij: Razvoj mreže zavarovanih območij in območij Natura 2000;
- Košarica konkurenčnih produktov podeželja: Razvoj konkurenčnih in tržno naravnanih kmetij, predelovalnih obratov na podeželju;
- Košarica turizma: Razvoj in krepitev nadpovprečnih celostnih prepoznavnih turističnih produktov, ki povezujejo in nadgrajujejo ponudbo podeželja, naravo;
- Košarica znanja: Zagotovitev sodobnih in kakovostnih znanj za razvoj in spremembe;
- Košarica življenja: Ohranitev poseljenosti, dvig kakovosti življenja, storitev na podeželju, trajnostne rabe naravnega prostora.

V celotnem programskem obdobju je bilo preko LAS Gorenjska košarica izvedenih 57 projektov, v katerih je sodelovalo več kot 280 partnerjev in bilo pridobljenih preko 1.800.000,00 evrov LEADER sredstev. Z izvedenimi projekti smo zajeli vse ključne cilje in ukrepe strategije. Projekti so se nanašali na

razvoj turističnih produktov, razvoj rokodelskih znanj, lokalne samooskrbe, ohranjanja naravne in kulturne dediščine, medgeneracijskega druženja,… Izvedeni projekti in izkušnje iz preteklega programskega obdobja so dobro izhodišče za nadaljnji razvoj območja s sredstvi CLLD v programskem obdobju 2014–2020.

5.4.2 Opis in možnosti izrabe obstoječih razvojnih struktur na opredeljenem območju

- **BSC, poslovno podporni center, d.o.o., Kranj** (Regionalna razvojna agencija Gorenjske) je bil ustanovljen leta 1995 in od takrat dalje deluje kot pospeševalna organizacija za regionalni razvoj za gorenjsko statistično regijo. Ima 19 zaposlenih s široko paleto znanj in usposobljenosti s področja razvoja, izvedbe projektov, nadzora nad izvedbo in revizijami ter pripravo strateških dokumentov in delom v transnacionalnem okolju.
- **Razvojna agencija Zgornje Gorenjske RAGOR** je pospeševalna razvojna organizacija, ki deluje na območju občin Zgornje Gorenjske.
- **KGZS, KGZ Kranj** je podporna organizacija za razvoj kmetijstva in s kmetijstvom povezanih dejavnosti in ribogojstva ter ima dolgo tradicijo pomoči in razvoju dejavnosti na podeželju.
- **Zavod za gozdove, OE Kranj in OE Bled,** je strokovna inštitucija, ki pokriva razvoj gozdarstva in pomaga lastnikom gozdov pri razvoju skrbi za gozdove.
- **Območne obrtno–podjetniška zbornice Kranj, Jesenice, Tržič, Radovljica**: naloga zbornic je povezovanje in zastopanje skupnih interesov obrtnikov in podjetnikov ter strokovna podpora članom pri njihovem vsakdanjem poslovanju.
- **Gospodarska zbornica Kranj**: naloga zbornice je povezovanje in zastopanje skupnih interesov podjetnikov ter strokovna podpora članom pri njihovem vsakdanjem poslovanju.
- **Kmetijsko gozdarska zadruga z.o.o., Sloga, Lesce, Bled, Cerklje na Gorenjskem** se ukvarja z odkupom kmetijskih pridelkov in lesa.
- **Tehnološki park IKT Kranj** je osrednja pospeševalna inštitucija za razvoj pomoči podjetnikom na področju informacijske tehnologije.
- **Zavod RS za zaposlovanje, OS Kranj** je osrednja inštitucija na Gorenjskem, ki se ukvarja s strokovno podporo iskalcem zaposlitve in delodajalcem, ki iščejo nove delavce.
- **Ljudske univerze Kranj, Radovljica, Tržič, Jesenice** se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih in vseživljenskim učenjem.
- **Centri za socialno delo (4)** so strokovne inštitucije, ki se ukvarjajo z ranljivimi ciljnimi skupinami.
- **Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, OE Kranj** je strokovna državna institucija, ki skrbi za ohranjanje slovenske narave, pri čemer posebno pozornost namenja naravovarstveno najvrednejšim območjem oziroma najbolj ogroženim območjem.
- **Triglavski narodni park** je inštitucija, ki je zadolžena za varovanje narave v TNP, opravlja pa tudi strokovne in raziskovalne naloge.
- **Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Kranj** je strokovna inštitucija, ki skrbi za ohranjanje kulturne dediščine.
- **Center za trajnostni razvoj podeželja - CTRP Kranj** je nevladna organizacija, ki se ukvarja z razvojem podeželja.
- **Šolski center Kranj, Biotehniški center, Visoka šola za gostinstvo in Turizem Bled** so del višjega in visokošolskega šolskega sistema, ki nudijo kvalitetno znanje s področja tehničnih ved, naravoslovja in turizma.
- **Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede Kranj** je osrednja inštitucija za fakultetno in podiplomsko izobraževanje s področje organizacije dela, informacijske tehnologije….
- **Občine Bled, Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska gora, Naklo, Preddvor, Radovljica, Šenčur, Tržič, Žirovnica in Mestna občina Kranj** so zadolžene za razvoj lokalnih skupnosti in se aktivno vključujejo v pripravo in izvajanje razvojnih projektov, sofinanciranje razvojnih projektov.

5.4.3 Opis uspešno zaključenih projektov

Tabela 6: Zaključeni projekti v obdobju 2007–2013 na območju LAS Gorenjska Košarica

Št.	Naziv projekta	Namen, cilj in vrednost projekta (LEADER sredstva)
Letni izvedbeni načrt - LIN 2008		
1.	Študija vzpostavitev klavnic za drobnico	Analiza stanja s popisom za vzpostavitev klavnice za drobnico. Izdelava ekonomsko-finančne analize potencialne klavnice. Informativno gradivo o projektu. 18.908,00 EUR
2.	Dodana vrednost ponudbi podeželja	Dopolnjena in nadgrajena osnovna znanja in nove metode za uspešno in inovativno vodenje dejavnosti na kmetijah ali malih podjetjih in s tem omogočiti razvoj in krepitev podjetništva na podeželju. 19.072,07 EUR.
3.	Dokumentacija tematske poti RJ s promocijo	Vzpostavljeni pogoji za mrežo tematskih poti, popis poti in priprava informativnega materiala. 21.147,00 EUR
4.	Mreža podeželskih tržnic	Vzpostavljena kvalitetna mreža podeželskih tržnic na območju LAS in s tem izboljšana ponudba zdrave hrane iz podeželja. 16.435,40 EUR
5.	Mreža podeželskih informativno turističnih točk	Vzpostavljena mreža informativnih točk in s tem zagotovljena kvalitetna ponudba obiskovalcem oz. turistom turistično manj razvitih območji na podeželju. 37.978,33 EUR
Letni izvedbeni načrt - LIN 2009		
6.	Era 2	Nadgrajena in promovirana obstoječa iniciativa z razvojem naravoslovno učnih vsebin za osnovnošolsko mladino in druge prebivalce in obiskovalce. 26.513,05 EUR
7.	Varno konkurenčno delo v gozdu	Vzpostavitev centra učenja za delo v gozdu priprava programov usposabljanja s posebnim poudarkom na specifikah dela v alpskem gozdu. 37.476,33 EUR
8.	Grajska poroka	Pripravljen program »Grajska poroka« za oživitev starih običajev na območju Bleda. 41.943,72 EUR
9.	Umetnost na podeželju	Približana uporaba gline prebivalstvu podeželja skozi kreativne delavnice za delo z glino. 23.373,38 EUR
10.	Od nature in kulture s partnerstvi in sodelovanjem	Analiza možnosti vpeljave pristopov in standardov interpretacije naravne, kulturne dediščine. Oblikovanje programa in informativno gradivo o projektu. 54.570,00 EUR
11.	Kako se pri vas reče	Priprava in nabor starih hišnih kot kulturna dediščina kmetij na podeželju in promocija projekta. 24.193,36 EUR
12.	Sprehodimo se po neznanem podeželju	Vzpostavitev mreže tematskih poti. Nakup opreme in ureditev tematskih poti ter informativno gradivo o projektu. 52.165,95 EUR
13.	Dokumentacija tematske poti JE-KR-PREDD-TRZ	Priprava dokumentacije (popis del) za tematske poti z zemljevidom in promocija. 28.530,83 EUR
Letni izvedbeni načrt - LIN 2010		
14.	Dokumentacija tematske poti BL-JE-PR	Priprava dokumentacije (popis del) za tematske poti z zemljevidom in promocija. 13.640,00 EUR
15.	Gorenjsko Elektro potovanje	Vzpostavitev električnih polnilnic. Priprava in izvedba animacijsko motivacijskega programa za podeželsko prebivalstvo. Priprava označb polnilnic. 52.280,62 EUR
16.	Gregorjevo na podeželju	Predstava problematike pomanjkanja gnezdilnih mest. Priprava in izvedba animacijsko motivacijskega programa. Nakup in posta-vitev gnezdilnic. Nakup opreme za opazovanje ptic. 9.394,43 EUR
17.	Izdelajmo letalo, robota, kolo na električni pogon	Priprava in izvedba animacije-osveščanja otrok s tehnično kulturo ter promocija projekta. 16.450,26 EUR
18.	Spoznavajmo stara hišna imena	Priprava in nabor starih hišnih kot kulturna dediščina kmetij na podeželju in promocija projekta. 23.866,65 EUR
19.	Odkrivajmo skrite kotičke našega podeželja	Vzpostavitev šestih tematskih poti z opremo in promocijo projekta. 37.950,00 EUR
20.	Odkrivajmo svet igral in znanja	Vzpostavitev 8 otroških igrišč na podeželju z animacijsko motivacijskimi uricami za otroke. 58.695,33 EUR
21.	Odkrijmo arheološko dediščino našega podeželja	Analiza možnosti vpeljave pristopov in standardov interpretacije naravne, kulturne dediščine in oblikovanje programa. 52.280,62 EUR
22.	Skupaj spoznavajmo vaške običaje, vaške zgodbe	Priprava študije vaških običajev, izdelava oblačil, nakup opreme za predstavitev običajev in promocija projekta. 37.360,00 EUR

23.	Učno animacijsko središče Kranjske sivke za otroke	Vzpostavitev učno animacijskega središče Kranjske sivke s progra-mom, izgradnjo lesenega središča ter promocijo. 14.528,69 EUR
24.	Otroci jejmo zdravo	Ozaveščanje prebivalstva o pomenu zdrave prehrane, priprava učnega načrta. Promocija projekta. 13.821,01 EUR
Letni izvedbeni načrt - LIN 2011		
25.	Kompetenčni center Semenj	Vzpostavitev kompetenčnega centra in izgradnja platforme, ki je zagotovila spodbujanje k sodelovanju vse deležnike kulturne dediščine. 46.038,32 EUR
26.	Glamurozno kampiranje na Gorenjskem	Vzpostavitev novega pristopa kampiranja »Glamping« in promocija projekta. 33.829,68 EUR
27.	Zasnova celostne ureditve Dovžanove soteske	Ureditev infrastrukture v Dovžanovi soteski. 56.492,06 EUR
28.	Za vas	Inovativen pristop načina opravljanja praktičnega izobraževanja ter njegov razvoj in promocija. 14.470,12 EUR
29.	Ohranjanje in promocija tepk na območju Bled, Gorje	Ohranjanje in promocija tepk. Oblikovanje proizvodov. Izvajanje. 27.449,91 EUR
30.	Nomen vulgare	Priprava in nabor starih hišnih kot kulturna dediščina kmetij na podeželju in promocija projekta. 70.000,00 EUR
31.	Ohranjanje planinskih pašnikov	Ohranjanje in urejanje planinski pašnikov. 27.449,91 EUR
32.	Mladinski center Adergas	Vzpostavitev mladinskega centra v samostanu Adergas ter priprava izobraževalnih programov. 43.744,37 EUR
33.	Z elektro kolesom zmorem več	Nakup električnih koles za "zeleno" kolesarjenje in promocija projekta. 9.124,83 EUR
34.	Telovadnica in igrišče v skakalnem centru Sebenje	Ureditev telovadnice Sebenje in izvedba izobraževanj za zdrav življenjski slog. 10.500,00 EUR
35.	Zdravilstvo A. Riklija v sodobni preobleki	Vzpostavitev zdravstvenih metod v sedanjem času po metodi A. Riklija ter prenova tematske poti z popisom del. 65.014,87 EUR
36.	Kulinarično središče Gorenjske	Vzpostavitev kulinarično izobraževalnega centra na Gorenjskem. 43.000,00 EUR
37.	Dokumentacija tematske poti – Odkrijmo bisere našega podeželja	Priprava (popis del) za vzpostavitev mreže tematskih poti in promocija projekta. 19.691,38 EUR
38.	Vzpostavitev tematskih poti – Odkrijmo bisere našega podeželja	Vzpostavitev mreže tematskih poti za obiskovalce in promocija projekta. 13.465,97 EUR
39.	Kult-pod	Obuditev vaških prireditev in nakup opreme za izvedbo prireditev ter promocija projekta. 38.306,75 EUR
40.	Otroški parlament o naravi in tradiciji	Mentorstvo pri izobraževanju in raziskovanju. Medgeneracijski pretok teoretičnega in praktičnega znanja o pomenu neokrnjene narave. 20.969,76 EUR
41.	Svet inovativnih igral	Vzpostavitev 8 otroških igrišč na podeželju z animacijsko motivacijskimi uricami za otroke. 69.684,84 EUR
Načrt izvedbenih projektov NIP 2012		
42.	Gozd in podeželje	Vzpostavitev odprtega učnega okolja,uvajanje in promocija v vrtcih. 11.220,00 EUR
43.	Starostniki aktivno raziskujejo koristne organizme	Vzpostavitev vrtov za starostnike, uporaba hotelov koristnih organizmov. 13.177,25 EUR
44.	Dediščina starih hišnih imen	Priprava in nabor starih hišnih kot kulturna dediščina kmetij na podeželju in promocija projekta. 42.637,50€ LEADER sredstev
45.	Razvoj aktivnosti in terapije s pomočjo konj na Gorenjskem	Razvoj programa za izvajanje terapij s konji za ranljive skupine. 28.666,63 EUR
46.	Narava nas uči	Vzpostavitev skupnih javnih učnih vrtov in . ureditev biodinamičnega vrta. 23.748,89 EUR
47.	Skupaj najboljše iz Bohinja	Vzpostavitev tradicionalne Bohinjske tujske sobe, razvoj tipičnih lesenih izdelkov. 16.454,09 EUR
48.	Proč z invazivkami	Popis invazivk, zatiranje invazivnih rastlinskih vrst in promocija projekta. 12.312,50 EUR
49.	Ustna izročila, narečje in oživitev obrti in kulinarike	Oživitev domače obrti, ki temelji na povezovanju lokalnih prebivalcev. 12.398,01 EUR

50.	Manjši muzeji – Živa zgodovina	Vzpostavitev 4 manjših muzejev, izdelava knjige Josipine Turno-grajske, priprava razstav ter promocija o projektu. 67.083,33 EUR
51.	Otroška igrišča – Igrajmo se skupaj	Vzpostavitev 9 otroških igrišč na podeželju z animacijsko motivacijskimi uricami za otroke. 67.083,33 EUR
52.	Otroška igrišča – Srčna igrala	Vzpostavitev 8 otroških igrišč na podeželju z animacijsko motivacijskimi uricami za otroke. 67.916,67 EUR
53.	Vzpostavitev tematskih poti – Srce podeželja	Vzpostavitev mreže tematskih poti za obiskovalce in promocija projekta. 27.500,00 EUR
54.	Vaške prireditve	Obuditev vaških prireditev in nakup opreme za izvedbo prireditev ter promocija projekta. 33.417,24 EUR
55.	Kolesarske poti	Oprema kolesarski poti oz. počivališč z zemljevidom in promocijo. 17.500,00 EUR
56.	Tematske poti na pletu	Izdelava portala o vzpostavljenih tematskih poteh na Gorenjskem. (www.odkrijgorenjsko.si). 9.600,00 EUR
57.	Dokumentacija tematske poti	Priprava popisa del in dokumentacije za vzpostavitev mreže tematskih poti. 23.750,00 EUR

6. Analiza razvojnih potreb in možnosti območja LAS, vključno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti

6.1 SWOT analiza

6.1.1 SWOT analiza – Ustvarjanje delovnih mest

PREDNOSTI	SLABOSTI
- Privlačna lega ob prometnih koridorjih, letališču - Tradicija podjetništva in obrtništva in izobražena delovna sila, rast novo nastalih podjetij - Koncentracija podjetij in vključenost v tehnološke in dobavne verige, turistično prepoznavna destinacija - Obstoječe podporno okolje za podjetništvo - Klimatsko ugodni pogoji za živinorejo, v nižinskem delu za povrtnine in sadje - Razvite dopolnilne dejavnosti ter mikro podjetja na podeželju - Pripravljenost za sodelovanje in povezovanje v verige vrednosti - Tradicija sladkovodnega ribogojstva - Visoka kakovost proizvedenih rib in lokalna prepoznavnost ribogojcev na trgu - Obstoj kvalitetnih znanj s področja ribogojstva	- Tehnološko, razvojno in organizacijsko zaostajanje podjetij za konkurenti - Premajhna inovativnost v podjetjih, premalo povezovanj podjetij v verigah vrednosti, pomanjkljiva znanja v podjetjih - Podporno okolje nima možnosti za specializirane inovativne oblike pomoči podjetnikom premalo inovativni turistični produkti, pomanjkanje inovativnih znanj v turizmu - Tržno usmerjenih kmetij in kapitalsko močnih proizvajalcev v ribiškem sektorju je malo - Slab konkurenčni položaj podjetij v kmetijstvu in gozdarstvu - Premalo inovativnosti in pomanjkljiva znanja v kmetijski in gozdarski panogi ter ribiškem sektorju - Nepovezanost in nizka produktivnost ribiškega sektorja - Tržna nezanimivost določenih kvalitetnih vrst gojenih rib - Lokalnih tržnic s ponudbo kvalitetnih lokalnih rib ni - Dolgotrajni postopki za pridobitev vodnih dovoljenj
PRILOŽNOSTI	**NEVARNOSTI**
- Razvoj produktov in storitev v tržnih nišah z možnostjo prodaje na trgih EU in svetovnih trgih - Krepitev sodelovanja med podjetji na področju razvoja inovativnih tehnologij/storitev in na področju povezovanj v verige - Razvoj in izvedba inovativnih podpornih instrumentov za dvig podjetniške kulture, programov za razvoj delovnih mest, vključno z razvojem novih oblik podpore (npr. *coworking*) - Razvoj trajnostnega zelenega turizma - Razvoj novih tržnih priložnosti na podlagi endogenih potencialov in možnosti za razvoj zelenih delovnih mest (lokalna hrana, les,…) - Razvoj socialnega podjetništva in zadružništva - Diverzifikacija dejavnosti v kmetijskem, gozdarskem in ribiškem sektorju - Specializacija v ribogojski ponudbi - Povezovanje ribogojcev z drugimi dejavnostmi v tržne verige - Povezovanje ribogojcev in spremljajočih dejavnosti v turistične produkte - Uvajanje novih tehnologij v sladkovodno akvakulturo - Razvoj znanj s področja ribištva in razvoj novih podjetniških podjemov, ki bi se lahko ukvarjali z ribogojstvom	- Stagniranje gospodarstva, nižanje dodane vrednosti/zaposlenega ter pomanjkanje inovativnih proizvodov/storitev - Nadaljevanje bega možganov in izgubljanje možnosti za pridobitev visoko zahtevnih inovativnih znanj - Pomanjkanje kreditnih sredstev, stečaji in likvidacije podjetij - Pomanjkanje sredstev za zagotavljanje delovanja podpornega okolja za podjetništvo - Pomanjkanje razvojnih sredstev za razvoj turizma, neinovativni produkti in zmanjševanje kvalitete ponudbe - Opuščanje kmetijstva, gozdarstva in ribogojstva - Cenovni pritiski v kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvu - Klimatske spremembe

6.1.2 SWOT analiza – Razvoj osnovnih storitev

PREDNOSTI	SLABOSTI
- Dokaj dobro ohranjena cestna in železniška infrastruktura, ki podeželje povezuje z mestom - V določeni meri so kanalizacije in vodovodni sistemi že izgrajeni - Že obstajajo določene dobre prakse povezovanja javnih storitev na enem mestu (pr. TIC in trgovina, pošta in trgovina) - Nekateri objekti v javni lasti, ki so namenjeni ohranjanju javnih storitev in so nekaterih delno povezani tudi z razvojem turizma so že obnovljeni - Nekateri deli širokopasovnega omrežja so izgrajeni - Zaradi medsebojne povezanosti ljudi in prostovoljne pomoči se izguba določenih storitev manj občuti - Razpršenost kmetijske, gozdarske in ribiške proizvodnje - Bogata ohranjena kulturna dediščina povezana z ribištvom	- Zapiranje določenih uradov, trgovin in tudi grožnja po zaprtju manjših podružničnih šol - Zmanjševanje javnega prometa - Pomanjkanje prostočasnih aktivnosti in raznih oblik izobraževanja in druženja - Deli širokopasovnega omrežja niso izgrajeni (sive lise) - Zmanjševanje javnih sredstev za naložbe v podeželje - Športna in druga infrastruktura za prostočasne dejavnosti je marsikje še nerazvita oz. neurejena - Kulturna dediščina je marsikje zanemarjena in brez vsebine - Tipične vedute, tipični arhitekturni elementi in poselitveni vzorci se izgubljajo - Kulturna dediščina povezana z ribiškim sektorjem ni prezentirana javnosti
PRILOŽNOSTI	**NEVARNOSTI**
- Razvoj novih inovativnih storitev na območju (sodelovanje sektorjev) - Obnova stavb in zelenih površin ter razvoj pohodniških in drugih kapacitet namenjenih za prostočasne aktivnosti prebivalstva in dvig kvalitete življenja - Razvoj identitete, krepitev povezovanja lokalnega prebivalstva za ohranitev kakovosti življenja - Razvoj zavedanja o pomenu in ohranjanju tipične alpske arhitekture, običajev in navad - Razvoj in ohranjanje kulturne dediščine povezane z ribogojstvom – priložnost za razvoj turizma	- Ukinjanje javnih storitev in staranje prebivalstva ter odseljevanje - Nazadovanje podeželja zaradi pomanjkanja razvojnih sredstev in še hujše propadanje infrastrukture - Nezmožnost ponovne uvedbe storitev in posledično praznjenje določenih vasi/zaselkov - Še nadaljnji propad kulturne dediščine in izgubljanje tipičnih alpskih vedut in tipičnih arhitekturnih elementov - Pomanjkanje finančnih sredstev za zagotavljanje osnovnih storitev in kulturne dediščine

6.1.3 SWOT analiza – Varstvo okolja in ohranjanje narave

PREDNOSTI	SLABOSTI
- Dokaj ohranjeno okolje s precej majhno onesnaženostjo zraka - Uporaba trajnostnih virov energije in energetska učinkovitost ter zavedanje o pomenu zmanjševanja svetlobnega onesnaževanja in zdravega življenjskega okolja - Naravne vrednote in zavarovana območja (Triglavski narodni park) ter območja Nature 2000 - Pestra, dokaj neokrnjena naravna dediščina z ohranjeno biodiverziteto ter pogoji za vzpostavitev interpretacijskih vesbin - Dokajšnja pokritost s kanalizacijskim omrežjem in vodovodi - Ohranjene avtohtone pasme in kulturne rastline ter ohranjene planine - Bogati vodni viri - Že obstoječa zelena delovna mesta - Del območja je prepoznan kot trajnostna turistična destinacija - Ustrezna kakovost vode, ki jo uporablja ribiški sektor - Velika možnost razvoja interpretacijskih vsebin povezanih z naravno dediščino na podeželju in z ribogojstvom	- Konflikti v prostoru glede rabe prostora in vrst zaščite naravne dediščine - Onesnaženost zraka s toplogrednimi plini – ni trajnostnih mobilnostnih shem - Obnovljivi viri, predvsem voda in les se premalo uporabljata - Pri energetski učinkovitosti in svetlobnem onesnaževanju se vse premalokrat uporabljajo najboljše inovativne rešitve - Obstoj degradiranih območij, ki propadajo ali pa jih pesti stihijski razvoj - V urbanih naseljih se premalo zavedajo pomena urejenih zelenih površin in biodiverzitete urbanih območij - Zaraščanje kulturne krajine, opuščanje kmetovanja - Na nekaterih območjih kanalizacija in vodovodi niso izgrajeni - Infrastrukturna urejenost naravne dediščine ni najboljša, interpretacijske vsebine niso razvite - Na območju je precej invazivnih rastlin ter tujerodnih živali, ki vplivajo na biodiverziteto - Obstoječa podjetja in kmetije le redko vidijo ohranjeno naravo in bogate naravne vire kot priložnost za zametke zelenih delovnih mest - Nizka stopnja tehnološke opremljenosti ribogojnic, kar lahko privede do onesnaževanja voda
PRILOŽNOSTI	**NEVARNOSTI**
- Razvoj okolju prijaznih sistemov mobilnosti, umiranje prometa, razvoj kolesarskih stez in spremljajoče infrastrukture - razvoj uporabe in izrabe obnovljivih virov energije ter učinkovita energetska sanacija stavb - Zmanjševanje svetlobne onesnaženosti z uporabo sodobnih rešitev - Reaktivacija degradiranih in opuščenih območij z novimi vsebinami in dejavnostmi - Urejanje naravne dediščine (tudi izven zavarovanih območij) in razvoj interpretacijskih vsebin narave - Skrb za odstranitev in pravilno ravnanje z invazivnimi rastlinami in tujerodnimi rastlinami - Razvoj in urejanje degradiranih območij in zelenih površin, s čimer pripomoremo k ohranitvi biodiverzitete urbanih območij, podeželja in območij pomembnih z vidika ribištva - Razvoj naravi prijaznega kmetijstva (ekološko kmetovanje) - Razvoj inovativne turistične ponudbe povezane z varovanjem okolja ter narave, prezentacijo ribogojstva ter možnostjo razvoja zelenih delovnih mest - razvoj ustreznih zelenih rešitev v ribogojstvu	- Staranje prebivalstva in praznjenje območja - Ne bo sredstev za sanacijo in zgraditev prepotrebne infrastrukture za ohranjanje narave in okolja - Zmanjšanje biodiverzitete in umiranje živalskih in rastlinskih vrst - Opuščanje planin - Klimatske spremembe - Pritisk urbanizacije in prometa na podeželje in okoljske obremenitve narave - Rast števila degradiranih in opuščenih območij - Vse večje onesnaževanje okolja in izguba možnosti za ekološko kmetovanje in naravi prijazno ribogojstvo - Zmanjševanje avtohtonih pasem in kulturnih rastlin

6.1.4 SWOT analiza – Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin

PREDNOSTI	SLABOSTI
- Območje ima široko razvejano mrežo podpornih organizacij za ranljive ciljne skupine in usposobljene strokovnjake za delo z ranljivimi ciljnimi skupinami - Prebivalstvo v določeni meri uporablja obstoječo podporno mrežo - Pripravljenost za delo in vključevanje v aktivnosti (vsaj pri delu ranljivih skupin) - Obstoječa socialna mreža na podeželju (medsosedska pomoč) - Obstoj kvalitetnih znanj s področja dela z ranljivimi ciljnimi skupinami, njihovega opolnomočenja, možnosti razvoja podjetniških idej - Obstoj kvalitetnih znanj s področja ribogojstva, ki so dobra osnova za razvoj programov za ranljive ciljne skupine	- Ranljive skupine se soočajo z močnim pritiskom lokalnega okolja in so tudi socialno izločene - Programi za ranljive ciljne skupine so večinoma pripravljeni od zgoraj navzdol zato vse prevečkrat naletijo na odpor ranljivih ciljnih skupin - Zaradi nižanja možnosti zaslužka na območju LAS se neaktivnost in brezposelnost in krčenje dohodkov še povečuje - Za mlade organizirane pomoči in programov skoraj ni - Starejši se soočajo z socialno izolacijo, skupnostni programi dnevni centri niso razviti - Veča se število tujcev, zanje programov aktivacije ni - Veča se delež bolezenskih stanj in drugih stisk, ki so rezultat revščine in brezposelnosti (npr. nasilje v družini,..) - Inštitucije, ki delajo na področju ranljivih skupin so nepovezane - Nimamo razvitih sodobnih pristopov (pr. co-housing, programi za zmanjšanje energetske revščine,….) - Naraščajoč delež revnih med prebivalstvom
PRILOŽNOSTI	**NEVARNOSTI**
- Interes in zavedanje o nujnosti pomoči in vključevanju ranljivih ciljnih skupin s strani lokalnih skupnosti in inštitucij - Razvoj novih storitev, programov vključno s socialnim podjetništvom in drugimi oblikami neprofitne pomoči - Razvoj programov aktivacije za neaktivne in brezposelne, vključno z vseživljenjskim izobraževanjem, kar bo pripomoglo k večji socialni vključenosti - Razvoj skupnostnih oblik pomoči za starejše, medgeneracijskih centrov - Razvoj oblik in programov pomoči za mlade v različnih stiskah - Razvoj posebnih programov za tujce - Razvoj sodobnih pristopov (pr. co-housing, programi za zmanjševanje energetske revščine) - Razvoj posebnih usposabljanj s področja ribogojstva za ranljive ciljne skupine	- Ranljive ciljne skupine bodo še naprej večinoma prepuščene same sebi (brez novih programov) - Odseljevanje in praznjenje območja - Socialna izključenost ranljivih skupin in še nadaljnje krčenje delovnih mest - Rast deleža revnih med prebivalstvom in večanje apatije in nezainteresiranosti - Porast raznih bolezni in odvisnosti - Degradacija določenih delov naselij oz. območij in porast nasilja in drugih oblik deviantnega obnašanja - Zmanjševanje vključevanja v izobraževanje in getoizacija

6.2 Opredelitev in izbor potreb ter potencialov za razvoj območja LAS

Potreba/potencial P1:

Povečati konkurenčnost gospodarstva z razvojem novih pristopov, rešitev, modelov in povezovanja v verige vrednosti

Območje ima dolgo tradicijo industrijske proizvodnje in obrtništva. Zaradi krize in dolgotrajnega prestrukturiranja so pogoste selitve proizvodnih in storitvenih specializiranih nišnih podjetij z območja, pomanjkanje inovativnosti in novih tehnologij pa se odraža v nizki dodani vrednosti na zaposlenega. Podjetja premalo poznajo področje uvajanja inovativnosti v podjetja, le redko se povezujejo v verige vrednosti. V kmetijstvu in gozdarstvu ter ribiškem sektorju je inovativnost prenizka, ključno bi bilo razviti verige na področju hrane, lesa, ribištva…. in posledično diverzificirati dejavnosti.

Na območju je že nekaj podjetij, ki so propulzivna, z visoko zahtevnimi znanji, ki želijo širiti svoje znanje in se povezovati v verige vrednosti ter skupaj razvijati inovativne produkte in storitve, predvsem na področjih, ki so gospodarsko še premalo izkoriščena. Zato je treba s semensko pomočjo prispevati k razvoju inovativnih idej povezovanja (npr. na področju lokalne hrane, lesa, informacijskih tehnologij, ribištva) in spodbuditi razvoj novih delovnih mest.

Potreba/potencial P2:

Zagotoviti razvoj novih trajnostnih zelenih produktov v turizmu
Območje ima velik turistični potencial, večji del je turistično neprepoznan, turistični ponudniki so nepovezani, vse večje pa je zavedanje, da je le s povezovanjem in dobrimi strokovnjaki možno doseči razvojni preboj ter privabiti večje število obiskovalcev.

Na območju je že nekaj dobrih praks povezovanja in dobrih turističnih produktov ter pripravljenosti deležnikov za razvoj skupnih produktov. Z razvojem trajnostnega zelenega turizma bomo prispevali tudi k razvoju novih delovnih mest ter dvigu kompetenc in znanj v turističnem sektorju ter v spremljajočih dejavnosti tako na podeželju kot v urbanih območjih in v ribiškem sektorju, kjer turistični produkti še niso razviti.

Potreba/potencial P3:

Razvijati kompetence in prispevati k razvoju podjetniških idej in zagonu podjetij
Podjetniška kultura je še vedno nizka, kljub obstoječim podpornim mehanizmom brezposelnost ne upada, beleži se vse manj novo nastalih podjetij. Kljub temu je interes mladih (tako šolske mladine kot mlajših odraslih in posameznikov, ki razmišljajo o samostojni poti) precejšen in si želijo novih znanj s področja podjetništva. Poleg tega je v podpornem okolju dozorelo spoznanje, da s tradicionalnimi podpornimi programi ni več možno dovolj kvalitetno pomagati in spodbujati podjetniško kulturo ter pripomoči k uspešnemu zagonu dejavnosti tako na podeželju kot v urbanih območjih in v ribiškem sektorju.

Med posamezniki, ki jih zanima podjetništvo, je vse večje zanimanje za nove oblike pomoči, kot so *coworkingi*, *start up* vikendi. Želijo se aktivno vključiti v pridobitev znanj in veščin za začetek uspešne poslovne poti. Poleg tega je na območju neizkoriščen potencial razvoja socialnega podjetništva in zadružništva. Zato bomo razvoj območja usmerili v razvoj podjetniške kulture in *start-up*-ov ter novih oblik podpore (npr. *coworking*) in novih oblik podjetništva (npr. socialno podjetništvo). To bo pripomoglo k razvoju delovnih mest. Obstaja velik potencial za razvoj podjetniških idej na področju sladkovodne akvakulture in drugih spremljajočih dejavnosti.

Potreba/potencial P4:

Zagotoviti osnovne storitve
V posameznih vaseh in zaselkih ni možnosti dostopa do v urbanih naseljih samoumevnih storitev ali pa so te bistveno okrnjene (npr. javni prevoz, trgovina, pošta, šport, kultura, prostočasne dejavnosti,…). Zaradi grožnje odseljevanja prebivalstva in večanja revščine je treba nujno zagotoviti osnovne storitve, ki so tudi osnova za ohranitev gospodarskega utripa podeželja te posredno bistveno pripomorejo tudi k razvoju dejavnosti vezanih na turizem.

Potreba potencial P5:

Zagotoviti aktivacijo in ohranjanje kulturne dediščine in tipične krajine
Kulturna dediščina marsikje propada, je brez vsebine, kljub temu da ima skupaj z nesnovno dediščino veliko možnost razvoja ter povezovanja s turizmom in novimi delovnimi mesti. Še posebej za podeželje velja, da se delovna mesta ukinjajo, zato bomo z vlaganjem v interpretacijske vsebine kulturne dediščine prispevali k razvoju delovnih mest. Poseben poudarek bo namenjen tudi ohranitvi kulturne dediščine v ribiškem sektorju, ki je bila na območju LAS do sedaj popolnoma zanemarjena. Območje izgublja tradicionalne vzorce poselitve, arhitekturne detajle, izgublja se namembnost (npr. v planinah). Z ohranitvijo tipične krajine bomo dolgoročno ohranili identiteto in pripadnost prebivalcev prostoru ter posredno prispevali k razvoju turizma in praks na področju ohranjanja dediščine, ki lahko pripelje tudi do delovnih mest v spremljajočih dejavnostih (npr. proizvajalci izdelkov iz lesa, oblikovalci, arhitekti, ...).

Potreba/potencial P6:

Izboljšati stanje okolja in narave
Na območju se kljub precej ohranjeni naravi soočamo z onesnaženostjo s toplogrednimi plini. Ta izziv prepočasi rešujemo. Do sedaj ni bilo razvitih trajnostnih mobilnostnih shem, premalo se uporabljajo obnovljivi viri, večina stavbnega fonda ni energetsko saniranega. Zato je treba na tem področju intenzivirati aktivnosti ter aktivno pristopiti k urejanju tega izziva. Svetlobna onesnaženost je precej velika, zato je potrebno poiskati inovativne rešitve na tem področju.
Območje ima zaradi industrijske tradicije in v preteklosti preslabega odnosa do ohranjanje narave veliko degradiranih in opuščenih območij, ki so neurejena, brez vsebine, marsikje obsegajo tudi zelene površine in površine ob tekočih vodah in jezerih ter na zavarovanih območjih narave. Zaradi učinkovite trajnostne rabe prostora je treba aktivno pristopiti k reševanju te problematike, ki ima med deležniki veliko podporo. Reaktivacija degradiranih območij z novimi vsebinami bo prebivalstvu omogočila dostop do novih kakovostnih storitev ter bo vzpodbudila možnosti za dolgoročen razvoj novih delovnih mest. Obvodne površine ter vodni viri pri tem zaslužijo posebno pozornost, saj se z njihovo revitalizacijo povečajo tudi možnostih ohranitve vodnega in obvodnega življa.
Območje ima bogato naravno dediščino, ki je premalo urejena in nima razvitih interpretacijskih vsebin. Z razvojem interpretacijskih vsebin ter ureditvijo območij naravne dediščine (tudi ob naseljih in v naseljih) ter ob vodah bo območje vzpodbudilo možnosti za razvoj gospodarskih dejavnosti (predvsem turizma). Interpretacijske vsebine naravne dediščine za področje ribištva niso razvite, zato je ključna podpora razvoju le teh.

Potreba/potencial P7:

Razviti programe aktivacije ranljivih ciljnih skupin
Na območju se srečujemo s problematiko neaktivnih in nezaposlenih (ženske, tujci, ljudje z omejitvami, mladi), ki tudi zaradi vse večje socialne izločenosti in pomanjkanja oblik javne podpore ne najdejo več moči za iskanje vsaj delne zaposlitve, se ne izobražujejo in posledično tudi izgubljajo veščine za iskanje zaposlitve in aktivacijo. Problem je še posebej pereč, ker se na območju revščina povečuje. Prebivalci, ki živijo pod pragom revščine, so večinoma neaktivni že dalj časa ter nujno potrebujejo pomoč za reaktiviranje svojih sposobnosti in možnosti za pridobitev novih znanj.

Med ranljivimi ciljnimi skupinami je precejšnja pripravljenost za vključevanje v programe, poleg tega pa želimo vsaj preveriti možnosti za razvoj novih oblik pomoči, ki jih v Sloveniji še ne poznamo, npr. stanovanjske kooperative, participativni proračuni skupnosti. Z novo razvitimi oblikami pomoči tako lahko ranljivim ciljnim skupinam pomagamo na poti do večje socialne vključenosti. To velja tudi za znanja s področja akvakulture in spremljajočih dejavnosti, ki lahko bistveno pripomorejo k izboljšanju znanj in opolnomočenju ranljivih ciljnih skupin.

Potreba/potencial P8:

Razviti programe za starejše in mlade z različnimi oblikami stisk
Populacija na območju se stara, starejši prebivalci imajo vse več zdravstvenih in drugih problemov in omejitev (npr. omejenost pri hoji, ni prevozov). Poleg tega se preveč zapirajo med štiri stene in se ne družijo. Za večjo kakovost njihovega življenja in kakovostno starost je zato treba razviti skupnostne programe in programe dnevnih in medgeneracijskih centrov, ki bodo olajšali stisko starejših in prispevali k večji socialni vključenosti.

Mladi se tudi zaradi vse večje revščine soočajo z raznimi stiskami (nasilje v družini, učni problemi, pasivnost,…) in jih dolgoročno le te pehajo še v večjo izločenost iz družbe. Programov za mlade območje ne izvaja. Ker so se ti pripravljeni vključevati v inovativne programe, bomo vzpostavili programe za mlade, ki jim bodo pomagali prebroditi stiske in jim omogočili kakovostno življenje v prihodnje.

7. Podroben opis tematskih področij ukrepanja

7.1 Tematsko področje 1: Ustvarjanje delovnih mest

Območje LAS ima dolgoletno tradicijo industrijske proizvodnje, obrtništva in storitev. Zaradi dolgotrajne krize in pomanjkanja obratnih sredstev za razvoj in pomanjkanja inovativnih pristopov in določenih znanj se območje sooča z izgubljanjem kvalitetnih delovnih mest, dodana vrednost na zaposlenega je nižja od slovenskega in gorenjskega povprečja, beležimo pa tudi selitve proizvodnih in storitvenih specializiranih nišnih podjetij iz regije. Manj je podjetij iz delovno intenzivnih panog (tekstilna, čevljarska dejavnost), ki zaradi prestrukturiranja zaposlujejo vse manj delavcev. Po drugi strani se krepijo večinoma storitvene dejavnosti (trgovina, gostinstvo), ki ne prinašajo visoke dodane vrednosti in dolgoročno slabšajo gospodarski položaj območja LAS. Podjetja premalo delajo na svojih lastnih proizvodih in storitvah, zato tudi pri uspešnih podjetjih beležimo precejšen delež dodelavnih poslov, povezave v verigah vrednosti so le redke brez velikih finančnih rezultatov. **Razvoj verig je nujen.**

Kmetijstvo in gozdarstvo in ribištvo se soočata z velikimi cenovnimi pritiski na cene proizvodov (hrana, les, mleko). Zaradi velikega števila površin z omejenimi dejavniki, določenih poljščin, sadja in zelenjave ni možno pridelovati v velikih količinah. Iz tega razloga je na območju veliko število samooskrbnih kmetij. Zaradi dolgotrajne krize in pomanjkanja finančnih sredstev se počasi ustavlja tudi diverzifikacija dejavnosti na podeželju, ravno tako so v primerjavi s tujo konkurenco tudi ribogojski obrati majhni in nekonkurenčni. Kmetijstvo in gozdarstvo in ribištvo ter ostale dejavnosti na podeželju pesti prenizka inovativnost, enako velja za ribiški sektor, verige vrednosti so redke, pa še te delujejo le v omejenem obsegu in z manjšim številom udeleženih. **Zato bi bilo smiselno prioritetno podpreti inovativne pristope in kratke verige na področjih kot so:lokalna hrana, les, ribištvo,** ... Za razvoj novih delovnih mest je zato ključno podpreti prizadevanja na področju razvoja osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti, **ribiške dejavnosti, diverzifikacijo, inovativnost in povezovanje v verige vrednosti**, ki bodo prispevala k dvigu prihodkov in novim zaposlitvam. Nujno je treba razvijati razvoj proizvodov z večjo dodano vrednostjo.

Turizem je na območju precej razvit, vendar se sooča z nižanjem dobe bivanja gostov, predvsem zaradi pomanjkljive inovativne ponudbe in inovativnih turističnih paketov, ki bi pritegnili vse bolj zahtevne goste. Celotno območje razvija zeleni trajnostni turizem, zato je treba, tudi iz razloga, ker v ostalih panogah beležimo zmanjšanje delovnih mest, spodbuditi razvoj zelene turistične ponudbe. Ta bo lahko prispevala k dvigu prihodkov in razvoju novih delovnih mest. Zaradi tega je treba izkoristiti tudi precejšen potencial povezovanja turizma s kmetijskim in ribiškim sektorjem ter spremljajočimi dejavnostmi. **Turistični programi, ki vključujejo ribiški sektor niso razviti, turizem v povezavi z ribištvom ima velik razvojni potencial.**

Podjetniška kultura na območju je nizka, sodobne oblike podpore razvoju podjetniške kulture za mlade, podjetniških veščin in *start-up*-ov, kljub razvejanemu podpornemu okolju, niso razvite. Tako na območju npr. nimamo *coworking*-ov in kreativnih centrov, znanj za zagon socialnega podjetništva in zadružništva je premalo, socialno podjetništvo je v povojih, zadružništva praktično ni. Ker beležimo tudi vse večji beg možganov, je treba vzpostaviti inovativne oblike pomoči razvoju podjetniške kulture, podjetniških idej in *start-up*-ov na podeželju, v urbanih območjih in na **področju ribiškega sektorja, saj lahko le na tak način dolgoročno vzpodbudimo razvoj delovnih mest na območju.** Poleg tega je treba spodbujati razvoj socialnega podjetništva in zadružništva (sedaj ima območje le tradicionalne kmetijske zadruge), ki lahko ključno doprineseta k razvoju novih delovnih mest npr. na področju lokalne hrane in zagonu dejavnosti zelenih trajnostnih delovnih mest in delovnih mest, povezanih z vključevanjem ranljivih ciljnih skupin.

Cilj 1 (1 CDM): Izkoristiti endogene potenciale za razvoj dinamičnega konkurenčnega podjetništva

Cilj 2 (2 CDM): Spodbuditi razvoj podjetniške kulture in vzpostaviti pogoje za ustvarjanje delovnih mest

	Potrebe								
TP	**Ukrep**	**P1**	**P2**	**P3**	**P4**	**P5**	**P6**	**P7**	**P8**
TP 1	**1 UDM**	X							
	2 UDM		X						
	3 UDM			X					

7.2 Tematsko področje 2: Razvoj osnovnih storitev

Na podeželju se marsikatere javne storitve ukinjajo (npr. trgovina, pošta, javni prevozi), športna, kulturna infrastruktura je pomanjkljiva, ni urejenih sprehajalnih, kolesarskih poti, vaška jedra so neurejena, ni igrišč za otroke, stavbe, namenjene interesnim dejavnostim prebivalcev, so potrebne obnove, veliko je neurejenih stavb, ki pa bi z novimi vsebinami lahko pripomogle k obogatitvi socialnega življenja naselij. Zato je treba aktivirati vse potenciale in zagotoviti navedene naložbe in storitve To bo zagotovilo ohranitev življenja vasi in manjših naselij ter preprečilo izseljevanje. Hkrati bo zagotovilo izboljšanje kakovosti življenja na podeželju, vzpodbudilo možnosti za razvoj podjetništva ter razvoj krajev kot turističnih točk.

Območje ima bogato kulturno snovno in nesnovno dediščino. Zaradi pomanjkanja sredstev in iniciativ je kar precej stavbne dediščine neurejene ali pa je brez vsebine. Območje hrani vrsto premične dediščine ter ima bogato dediščino, ki bi potrebovala inovativno prenovo (npr. fužinarstvo, čebelarstvo, planšarstvo, umetnost, arheologija), ter aktivna kulturna društva, ki oživljajo kulturno dediščino. Snovna in nesnovna kulturna dediščina s področja ribištva in ribogojstva je v celoti neprepoznana, precej pozabljena, območje se z njo ne identificira, ima pa velik razvojni potencial.

Potencial v kulturni dediščini in njeni sodobni interpretaciji preko interpretacijskih vsebin in doživetij je treba izkoristiti za razvoj kulturnega – dediščinskega turizma, ki bo zagotovil ohranitev kulturne dediščine, obogatil kulturno ponudbo za prebivalce in zagotovil inovativno novo ponudbo za obiskovalce.

Kulturna krajina podeželja se vse bolj izgublja, izgubljajo se tipične vedute in zlivanje naselij z zeleno neposeljeno okolico, marsikje opažamo arhitekturno neprimerne rešitve obnov in novogradenj, ki ne upoštevajo tradicije alpskega prostora. Hkrati s tem se izgubljajo tipični elementi arhitekturne dediščine tako v naseljih, kot na planinah. Zato bi bilo treba razviti rešitve, ki bi zagotovile ohranitev identitete in tipične alpske kulturne krajine,tipičnih arhitekturnih elementov ter dediščine ter zagotovile vzdržen trajnostni razvoj naselij vsaj na območjih, kjer so tipični poselitveni vzorci in arhitekturni elementi vsaj še delno prisotni.

Cilj 1 (1 COS): Zagotoviti osnovne storitve za ohranitev in dvig kvalitete življenja prebivalstva
Cilj 2 (2 COS): Razviti pristope za dolgoročno ohranitev identitete, kulturne dediščine, tipičnega izgleda naselij in vzdržen razvoj tipične krajine

	Potrebe								
TP	**Ukrep**	**P1**	**P2**	**P3**	**P4**	**P5**	**P6**	**P7**	**P8**
TP 2	1 UOS				X				
	2 UOS					X			
	3 UOS					X			

7.3 Tematsko področje 3: Varstvo okolja in ohranjanje narave

Obremenjevanje okolja in narave z izpusti (promet, industrija,…) je v zadnjih letih na območju privedlo do onesnaženja s trdimi delci in toplogrednimi plini, kar še posebej velja za Kranj. Onesnaževanje pa se zaradi majhne uporabe javnega prevoza in nerazvitih mobilnostnih shem ter nekaterih industrijskih onesnaževalcev v določenih zimskih mesecih poslabša tudi v drugih predelih območja LAS. Zato je treba pristopiti k razvoju trajnostnih rešitev na področju mobilnosti, razvijati infrastrukturo, osveščati in izobraževati prebivalstvo za uporabo trajnostnih oblik transporta in naravi prijaznih oblik mobilnosti (e kolesa,…). Vse to bo prispevalo k izboljšanju okolja.

Na območju že obstajajo dobre prakse uporabe obnovljivih virov in energetske učinkovitosti ter nekatere rešitve povezane z zmanjševanjem svetlobne onesnaženosti, vendar je treba še dodatno podpreti inovativne rešitve, ki bodo temeljile predvsem na uporabi lokalnih virov in z zgledom spodbudile druge podobne naložbe in rešitve ter pripomogle k izboljšanju kvalitete okolja.

Zaradi pritiska urbanizacije, stečajev proizvodnih obratov ter posledično dolgoletnega nevzdrževanja in propadanja degradiranih in zapuščenih območij (vključno z neurejenimi zelenimi površinami), le ta za okolje in ohranitev narave predstavljajo veliko breme, poleg tega pa tudi izziv. Zato jih je treba urediti in reaktivirati, tudi zaradi racionalnejše rabe prostora. Veliko degradiranih območij je ob rekah, degradirana so tudi območja vodnih virov, kar vpliva na stanje vodnega in obvodnega življa in bi jih bilo treba urediti s sredstvi ESPR.

Območje LAS ima registrirana številna zavarovana območja in točke. Najobsežnejše območje je Triglavski narodni park, ki pokriva 30 % vsega območja LAS, 53,3 % območja pa obsegajo območja Natura 2000. Območja zaznamuje velika biotska pestrost, habitati so precej ohranjeni, vendar beležimo tudi porast tujerodnih rastlin in živali. Skrb za zavarovana območja in območja Natura 2000 omogoča ohranitev živalskega sveta, vključno z vrstami, ki jih najdemo le na območju (npr. hrošč triglavska pretnerija) in ohranitev redkih in ogroženih rastlinskih vrst (Zoisova zvončica, mlahava bilnica, bohinjska perunika…). Območje je življenjski prostor avtohtonih živali, kot so: kranjska čebela, bohinjska cika, jezersko solčavska ovca.

Območje ima poleg zavarovanih območij in točk vrsto naravne dediščine in habitatov, ki jih je treba ravno tako ohraniti, saj predstavljajo zelena pljuča območja in rekreacijske površine za prebivalstvo. Območje ima velik potencial za razvoj trajnostnega turizma z razvojem zelene inovativne ponudbe, povezane z identiteto, običaji, ribištvom, dediščino in kulinariko ter različnimi športnimi in drugimi sproščujočimi dejavnostmi. Območje nima razvitih interpretacijskih vsebin povezanih z bogato dediščino ribogojstva, biodiverziteto rib in drugih živali in rastlin, pomembnih za ribištvo, zato je le te treba razviti.

Cilj 1 (1 CVON): Zmanjšati onesnaženost okolja z razvojem trajnostne mobilnosti, energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov energije
Cilj 2 (2 CVON): Razviti in ponovno aktivirati degradirana in opuščena območja in jim dodati nove vsebine
Cilj 3 (3 CVON): Zagotoviti ohranitev in razvoj naravne dediščine in habitatov ter biodiverzitete

	Potrebe								
TP	**Ukrep**	**P1**	**P2**	**P3**	**P4**	**P5**	**P6**	**P7**	**P8**
TP 3	**1 UVON**						X		
	2 UVON						X		
	3 UVON						X		
	4 UVON						X		

7.4 Tematsko področje 4: Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin

Ranljive ciljne skupine območja so mladi do 35 let, ženske, osebe z omejitvami, starejši, tujci.

Na območju LAS je precejšen del populacije, ki je neaktiven ter nezaposlen. Soočeni so z vrsto eksistenčnih stisk so izločeni iz družbe, se soočajo z revščino, se vrtijo v začaranem krogu in se zapirajo med štiri stene, pojavlja se tudi nasilje v družini in drugi problemi. Posledično izgubljajo socialne stike, komunikacijske in druge veščine, se ne izobražujejo ter dolgoročno izgubljajo tudi že pridobljena znanja, ki bi jim lahko pomagala na poti do zaposlitve. Velika večina tudi ne išče pomoči pristojnih inštitucij, zato je treba razviti inovativne programe podpore, ki bi navedenim ciljnim skupinam omogočila večjo socialno vključenost in pridobitev novih znanj, vseživljenjsko učenje ter posledično olajšala pot vsaj do delne zaposlitve.

Ranljive ciljne skupine se zaradi revščine in pomanjkanja sredstev soočajo z vse slabšimi pogoji bivanja (pr. visoki stroški ogrevanja, zdravstvenimi problemi ipd., zato bi bilo treba preveriti možnosti za reševanje izzivov zmanjševanja revščine s podobnimi praksami, ki jih poznajo druge države EU (npr. stanovanjske kooperative, programi za zmanjševanje energetske revščine, participativni proračuni lokalnih skupnosti,…). Število tujcev narašča, posebni programi pomoči ne obstajajo. Znanja iz ribištva bi lahko bistveno pripomogla k razvoju veščin in izboljšanju možnosti ranljivih ciljnih skupin.

Na območju je dobra mreža domov za starejše, vendar se prebivalstvo stara in kljub dobri podporni mreži za starostnike, marsikje skupnostni programi in medgeneracijski ali dnevni centri niso razviti. Zato bi bilo z namenom, da se pripomore k aktivaciji starejših ter se jim omogoči čim daljše bivanje v domačem okolju, treba razviti tudi inovativne programe za starejše.

Na območju imamo mladinske centre in drugo pomoč za otroke, mlade in mlajše odrasle, vendar ugotavljamo, da kljub obstoječim podpornim službam programov ni dovolj. Ugotavljamo porast vedenjskih, zdravstvenih problemov mladih, nasilje v družini, neaktivnosti mladih, zato je ključnega pomena, da se zagotovijo dodatni programi za mlade, kar bo pripomoglo k večji socialni vključenosti mladih in jim omogočilo boljši izhodiščni položaj za razvoj potencialov.

Cilj 1 (1 CVVŽ): Razviti programe aktivacije in izkoristiti endogene potenciale za zmanjševanje revščine in socialne izključenosti

	Potrebe								
TP	**Ukrep**	**P1**	**P2**	**P3**	**P4**	**P5**	**P6**	**P7**	**P8**
TP 4	**1 UVVŽ**							X	
	2 UVVŽ								X

8. Opis in način doseganja ter zasledovanja horizontalnih ciljev Evropske unije

TP	UKREPI	Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje	Okolje	Inovacije	Spodbujanje enakosti spolov in nediskriminacija
Ustvarjanje delovnih mest	Ukrep 1 UDM: Spodbujanje razvoja dinamičnega konkurenčnega podjetništva s podporo razvoju inovativnosti in povezovanju v verige vrednosti	Promocija, prenos dobrih praks, ozaveščanje, spodbujanje povpraševanja po zelenih trajnostnih izdelkih	Uvajanje uspešnih praks v okolje, vzpostavitev modelov, ohranitev pestrosti prostora	Dvig znanja, uvajanje in adaptacija inovativnih modelov v lokalno okolje, spodbujanje kreativnosti, promocija, prenos znanj, vzpostavitev modelov kratkih verig	Spodbujanje k razvoju inovativnosti in povezovanj v verigah enakopravno ne glede na spol, pri čemer bomo vse posameznike/ posameznice obravnavali enako
	Ukrep 2 UDM: Razvoj novih inovativnih trajnostnih zelenih turističnih produktov in storitev	Promocija, prenos dobrih praks, ozaveščanje, spodbujanje povpraševanja po zelenih trajnostnih izdelkih	Uvajanje uspešnih praks v okolje, vzpostavitev modelov, razvoj trajnostnih zelenih praks	Prenos znanj, usposobljenosti, spodbujanje k razvoju in aplikaciji zelene trajnostne ponudbe	Spodbujanje k razvoju povezovanj v turistične produkte enakopravno ne glede na spol, pri čemer bomo vse posameznike/posameznice obravnavali enakopravno
	Ukrep 3 UDM: Razvoj inovativnih partnerstev za razvoj podjetniške kulture in podporo razvoju kompetenc, znanj na področju spodbujanja razvoja podjetniških idej in razvoja podjetniških podjemov	Promocija, osveščanje, spodbujanje uvajanja modelov in praks	Uporaba lokalnih znanj in veščin	Prenos znanj, izkušenj	Spodbujanje k razvoju podjetniških idej enakopravno za oba spola ob upoštevanju načel enakega obravnavanja
Razvoj osnovnih storitev	Ukrep 1 UOS: Ureditev skupnih površin in objektov ter razvoj programov za različne namene dviga življenjske ravni prebivalstva	Ozaveščanje, usposabljanje za zelene rešitve	Izboljšanje bivanjskega in ostalega podeželskega prostora, gradnja in obnova z lokalnimi materiali	Vključevanje novih, inovativnih tehnologij, postopkov in materialov	Omogočanje dostopa do storitev enakopravno ne glede na spol, pri čemer bomo vse posameznike /posameznice obravnavali enako
	Ukrep 2 UOS: Ohranjanje in izboljševanje kulturne dediščine	Prenos znanj, osveščanje o tradiciji in uporabi le te za reševanje podnebnih izzivov	Uporaba lokalnih naravnih materialov in znanj,	Vključevanje inovativnih metod in postopkov pri investicijah	Omogočanje dostopa do storitev enakopravno ne glede na spol, pri čemer bomo vse posameznike/posameznice obravnavali enako
	Ukrep 3 UOS: Ohranitev tipičnega izgleda naselij in vzdržen razvoj tipične krajine	Prenos dobrih praks iz drugih območij, prenos znanj	Vzpostavitev osveščanja in izmenjava znanj o pomenu ohranitve tipične poselitve in trajnostnem razvoju	Izobraževanje prebivalcev inovativna uporaba tradicionalnih materialov in postopkov pri izvedbi pilotov	Omogočanje dostopa do znanj, delavnic in izmenjav izkušenj enakopravno ne glede na spol, pri čemer bomo vse posameznike/posameznice obravnavali enako
Varstvo okolja in ohranjanje narave	Ukrep 1 UVON: Zmanjševanje onesnaženosti zraka z razvojem trajnostne mobilnosti	Ozaveščanje, ureditev primerov dobrih praks, uvajanje trajnostnih praks za ohranitev okolja z okolju prijaznim transportom	Aktivnosti za ohranitev kvalitete zraka vključno z osveščanjem prebivalstva in konkretnimi izvedbenimi akcijami	Obojestranski prenos znanj in inovativnih metod	Omogočanje dostopa do storitev enakopravno ne glede na spol, pri čemer bomo vse posameznike/posameznice obravnavali enako
	Ukrep 2 UVON: Izboljšanje energetske učinkovitosti in dvig uporabe obnovljivih virov energije	Ozaveščanje, ureditev primerov dobrih praks, uvajanje trajnostnih praks za ohranitev okolja	Aktivnosti za uvajanje uspešnih praks v okolje	Uporaba lokalnih virov in uporaba sodobnih naprav in lokalnega materiala	Omogočanje dostopa do storitev enakopravno ne glede na spol, pri čemer bomo vse posameznike/posameznice obravnavali enako
	Ukrep 3 UVON: Razvoj in aktivacija degradiranih in opuščenih območij	Prenos znanj, izkušenj, osveščanje	Reaktivacija z upoštevanjem zmanjševanja vpliva na okolje	Uporaba lokalnih materialov in lokalnih znanj	Omogočanje dostopa do novo urejenih površin enakopravno ne glede na spol, pri čemer bomo vse posameznike/posameznice obravnavali enako
	Ukrep 4 UVON: Ohranitev in razvoj naravne dediščine, habitatov in biodiverzitete	Ozaveščanje prebivalcev o podnebnih spremembah in prilagajanje nanje	Aktivnosti za ohranitev in izboljšanje stanja habitatov in ogroženih vrst	Razvoj in aplikacija interpretacijskih vsebin in uvajanje sodobne infrastrukture za prezentacijo narave	Omogočanje dostopa do novo urejenih površin enakopravno ne glede na spol, pri čemer bomo vse posameznike/posameznice obravnavali enako
Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	Ukrep 1 UVVŽ: Razvoj programov vključevanja ranljivih ciljnih skupin ter skupnega reševanja izzivov zmanjševanja revščine	Ozaveščanje prebivalcev o podnebnih spremembah in prilagajanje nanje, vseživljenjsko učenje	Izobraževalne vsebine in vključitev v aktivnosti za izboljšanje znanj o zmanjševanju vplivov na okolje	Vključitev v vsaj delne moderne oblike dela, povečanje znanj in socialna aktivacija	Krepitev medgeneracijskega sodelovanja v lokalnem okolju, enakopravno ne glede na spol, pri čemer bomo vse posameznike/ posameznice obravnavali enako
	Ukrep 2 UVVŽ: Razvoj programov za starejše in mlade z različnimi zdravstvenimi, vedenjskimi, socialnimi in drugimi stiskami	Preventivno delovanje, boljša osveščenost	Prenos znanja, večja ozaveščenost o lokalnem okolju	Povečanje znanj in socialna aktivacija	Krepitev medgeneracijskega sodelovanja v lokalnem okolju, enakopravno ne glede na spol, pri čemer bomo vse posameznike/posameznice obravnavali enako

9. Opis SLR in njenih ciljev vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov a

9.1 Izhodišča za oblikovanje vizije, strateških splošnih ciljev

Pri oblikovanju ciljev in vizije LAS Gorenjska košarica smo sledili SWOT analizi, na podlagi katere je oblikovana vizija LAS Gorenjska košarica:

Vizija:

Na razvoju znanj in talentov naših ljudi, na endogenih potencialih, na razvoju kakovosti produktov in storitev ter povezovanju v verige vrednosti, na ohranjenem naravnem okolju, kulturni dediščini, identiteti in partnerstvu med sektorji gradimo trajnostni razvoj in trajnostna zelena nova delovna mesta.

Pri tem upoštevamo razlike in interese vseh generacij, gradimo tolerantnost, vključujemo ranljive ciljne skupine, povezujemo vasi z mesti in se odpiramo v svet.

Rdeča nit strategije:

Izkoristimo endogene potenciale za razvoj zelenih delovnih mest, izboljšanje dostopnosti do osnovnih storitev, izboljšanje kvalitete kulturne dediščine, okolja in narave ter kvalitete življenja na območju, s poudarkom na krepitvi kompetenc ranljivih ciljnih skupin.

Splošni, strateški cilji:

- Vzpodbuditi razvoj dinamičnega konkurenčnega podjetništva za zeleno gospodarsko rast
- Ohraniti poseljenost, zagotoviti dvig kakovosti življenja in storitev, ohraniti identiteto in kulturno dediščino
- Zagotoviti zmanjšanje trdih delcev in emisij toplogrednih plinov ter izboljšati stanje glede energetske učinkovitosti, uporabe obnovljivih virov energije, svetlobne onesnaženosti
- Izboljšati stanje narave in habitatov z aktiviranjem naravne dediščine
- Zagotoviti večjo socialno in družbeno vključenost dela populacije, ki je odrinjen na rob družbe

Na podlagi strateških ciljev in vizije smo opredelili posebne cilje in ukrepe povezane s štirimi tematskimi področji ukrepanja:

Tematsko podr. ukrep.	Posebni cilji	Ukrepi
Ustvarjanje delovnih mest (DM)	1 CDM: Izkoristiti endogene potenciale za razvoj dinamičnega konkurenčnega podjetništva	1 UDM: Spodbujanje razvoja dinamičnega konkurenčnega podjetništva s podporo razvoju inovativnosti in povezovanju v verige vrednosti 2 UDM: Razvoj novih inovativnih trajnostnih zelenih turističnih produktov in storitev
	2 CDM: Spodbuditi razvoj podjetniške kulture in ustvarjanje delovnih mest	3 UDM: Razvoj inovativnih partnerstev za razvoj podjetniške kulture in podporo razvoju kompetenc, znanj na področju spodbujanja razvoja podjetniških idej in razvoja podjetniških podjemov
Razvoj osnovnih storitev (OS)	1 COS: Zagotoviti osnovne storitve za ohranitev in dvig kvalitete življenja prebivalstva	1 UOS: Ureditev skupnih površin in objektov ter razvoj programov za različne namene dviga življenjske ravni prebivalstva
	2 COS: Razviti pristope za dolgoročno ohranitev identitete, kulturne dediščine, tipičnega izgleda naselij in vzdržen razvoj tipične krajine	2 UOS: Ohranjanje in izboljševanje kulturne dediščine podeželja 3 UOS: Ohranitev tipičnega izgleda naselij in vzdržen razvoj tipične krajine

Varstvo okolja in ohranjanje narave (VOK)	1 CVON: Zmanjšati onesnaženost okolja z razvojem trajnostne mobilnosti, energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov energije	1 UVON: Zmanjševanje onesnaženosti zraka z razvojem trajnostne mobilnosti 2 UVON: Izboljšanje energetske učinkovitosti in dvig uporabe obnovljivih virov energije
	2 CVON: Razviti in ponovno aktivirati degradirana in opuščena območja in jim dodati nove vsebine	3 UVON: Razvoj in aktivacija degradiranih in opuščenih območij
	3 CVON: Zagotoviti ohranitev in razvoj naravne dediščine, habitatov ter biodiverzitete	4 UVON: Ohranitev in razvoj naravne dediščine, habitatov in biodiverzitete
Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin (VVŽ)	1 CVVŽ: Razviti programe vključevanja ranljivih skupin in izkoristiti endogene potenciale za zmanjševanje revščine in socialne izključenosti	1 UVVŽ: Razvoj programov vključevanja ranljivih ciljnih skupin ter skupnega reševanja izzivov zmanjševanja revščine 2 UVVŽ: Razvoj programov za starejše in mlade z različnimi zdravstvenimi, vedenjskimi, socialnimi in drugimi stiskami

Strategija zajema vsa štiri tematska področja ukrepanja in se dotika tako razvoja podjetništva, dostopa do storitev, varovanja okolja in narave ter poudarja tudi vključenost ranljivih ciljnih skupin. S sinergijami, ki jih bomo dosegli s prepletenim sodelovanjem vseh sektorjev in vključevanjem partnerjev iz različnih strok, z različnimi kompetencami in znanji, pričakujemo precejšnje sinergijske in multiplikacijske učinke.

Inovativni pristopi in rešitve, ki jih pričakujemo v času izvedbe operacij strategije:

- Preplet možnosti uporabe treh različnih strukturnih skladov pri realizaciji strategije LAS;
- Preplet sodelovanja različnih strokovnjakov iz različnih dejavnosti, ki bodo skupaj sooblikovali in izvajali operacije, kar bo pomenilo tudi medsebojno učenje in prenos znanj, izkušenj in boljše doseganje rezultatov operacij;
- Uvajanje novih pristopov, praks, metod in inovativnih rešitev na vseh področjih izvajanja strategije;
- Novi pristopi in znanja na področju inovativnosti in povezovanja v mreže (predvsem na področju lokalne hrane, lesa, informacijskih tehnologij ter drugih dejavnosti območja) ter pri razvoju turizma;
- Nove metode in pristopi ter prenos znanj iz področja spodbujanja podjetništva in podjetniške kulture ter iskanje rešitev na področju razvoja socialnega podjetništva in zadružništva;
- Novi načini in pristopi pri razvoju in zagotavljanju osnovnih storitev ter pri ohranitvi kulturne dediščine, vključno z večjim poudarkom na razvoju kulturnega turizma in interpretacij;
- Novi pristopi na področju trajnostne mobilnosti, rabe obnovljivih virov in energetske učinkovitosti, vključno s preveritvami možnosti sodelovanja javnega, zasebnega in civilnega sektorja pri reševanju izzivov;
- Nova znanja in metode pri razvoju in ohranjanju naravne dediščine;
- Socialne inovacije pri delu z ranljivimi ciljnimi skupinami ter preverjanje možnosti za *cohousing*, participativne proračune skupnosti,…

9.2 Oblikovanje posebnih ciljev

9.2.1 Tematsko področje ukrepanja: Ustvarjanje delovnih mest (DM)

Posebni cilj 1 CDM: Izkoristiti endogene potenciale za razvoj dinamičnega konkurenčnega podjetništva

Območje ima sicer dolgo tradicijo podjetništva in obrtništva, vendar gospodarstvo zaznamujejo prenizka dodana vrednost na zaposlenega, premalo inovativnih pristopov, povezovanja v verige vrednosti skoraj ne obstajajo, območje pesti precejšna brezposelnost (10,1 %). Kmetijstvo in gozdarstvo na območju je tradicionalno prisotno, vendar je zaradi zaostrovanja konkurence in zmanjševanja javnih podpor izpostavljeno velikim cenovnim pritiskom, ki zmanjšujejo možnosti za naložbe in razvoj inovativnih produktov in storitev ter diverzifikacijo dejavnosti. Srečujemo se s preslabo usposobljenostjo za zagon ali razvoj dejavnosti, manjkajo inovativni pristopi ter povezovanje v verige. V ribiškem sektorju in

spremljevalnih dejavnostih obstaja precejšen potencial za dvig proizvodnje, povečanje števila izdelkov z višjo dodano vrednostjo ter diverzifikacijo v druge komplementarne dejavnosti (turizem, gostinstvo,..). Proizvajalci se vsak dan soočajo z vse večjo konkurenco in zato potrebujejo tudi več sodelovanja. Ravno tako beležimo premajhno usposobljenost za razvoj inovativnih produktov in storitev, verige vrednosti niso razvite, diverzifikacije dejavnosti praktično ni. Zato je treba povečati tako znanja kot kompetence in podporne ukrepe za razvoj inovativnih produktov, storitev ter rešitev in pristopov, ki bodo povečali dodano vrednost na zaposlenega in spodbudili povezovanje v verige vrednosti, boljše izkoriščanje endogenih potencialov ter sinergije med sektorji pri razvoju inovativnih rešitev. Podeželje se sooča s šibko turistično ponudbo, ki je večinoma neinovativna, deli podeželja pa so turistično neprepoznani. Urbana naselja so večinoma še vedno turistično neprepoznavna in nimajo razvitih tržno zanimivih produktov. Z ribištvom se območje sploh še ne identificira, niti ni razvite turistične ponudbe povezane z ribiškim sektorjem in spremljevalnimi dejavnostmi. Marsikje je za to ovira tudi v pomanjkljivi infrastrukturi in neinovativni ponudbi, beležimo pa tudi pomanjkljiva znanja deležnikov in ponudnikov. Zato je treba razviti in realizirati podeželske, urbane in ribiške turistične produkte (vključno z naložbami), ki bodo tržno zanimivi, usposobiti ponudnike in deležnike za uspešno promocijo in trženje teh produktov ter izvesti marketinške akcije.

Kazalnik (naziv kazalnika)	Merska enota	Sklad	Kategorija območja LAS	Ciljna vrednost (2023)	Vir podatka	Pogostost poročanja
Ustvarjanje novih delovnih mest	število novih delovnih mest	ESRR	urbano območje LAS	1	Delodajalec in iz poročil o izvedenih projektih	Letno
		ESPR	celotno območje LAS	1	Delodajalec in iz poročil o izvedenih projektih	Letno
Ocena okoljskih učinkov	nevtralen vpliv na okolje					

Posebni cilj 2 CDM: Spodbuditi razvoj podjetniške kulture in ustvarjanje delovnih mest
Podjetniška kultura je še vedno nizka, kljub obstoječim podpornim mehanizmom na tem področju ne beležimo velikih razvojnih premikov, ravno tako se na celotnem območju LAS znižuje število ustanovljenih novih podjetij, tako na podeželju kot v urbanih območjih. Zato je treba razviti pristope in rešitve ter inovativne podporne ukrepe, ki bodo krepili podjetniško kulturo na območju, ter prispevali k razvoju podjetniških idej in novih delovnih mest, razvoju socialnega podjetništva in zadružništva, ključno z razvojem podjetniških idej na področju sladkovodne akvakulture.

Kazalnik (naziv kazalnika)	Merska enota	Sklad	Kategorija območja LAS	Ciljna vrednost (2023)	Vir podatka	Pogostost poročanja
Uporabniki razvitih podpornih storitev za podjetniške kulture in ustvarjanje delovnih mest	Št uporabnikov novih podpornih storitev	EKSRP	podeželsko območje LAS	25	Delodajalec in iz poročil o izvedenih projektih	Letno
		ESRR	urbano območje LAS	25	Delodajalec in iz poročil o izvedenih projektih	Letno
		ESPR	celotno območje LAS	10	Delodajalec in iz poročil o izvedenih projektih	Letno
Ustvarjanje podjetij	število novih podjetij	ESPR	celotno območje LAS	2	Delodajalec in iz poročil o izvedenih projektih	Letno
Ocena okoljskih učinkov	nevtralen vpliv na okolje					

9.2.2 Tematsko področje ukrepanja: Razvoj osnovnih storitev (OS)

Posebni cilj 1 COS: Zagotoviti osnovne storitve za ohranitev in dvig kvalitete življenja prebivalstva

Na območju marsikje ni možnosti dostopa do v urbanih naseljih samoumevnih storitev ali pa so te bistveno okrnjene (npr. ni trgovin ali pa se ukinjajo, dostop do javnega prevoza se slabša), ni urejenih površin, ki so namenjene skupnim namenom in potrebam (npr. nezadovoljiva športna in kulturna infrastruktura, ni sprehajalnih poti, urejenih kolesarskih poti, ni igrišč za otroke, vaška jedra so neurejena, stavbe namenjene interesnim dejavnostim prebivalstva so potrebne obnove, …). Zato je treba aktivirati vse potenciale in zagotoviti navedene naložbe in storitve, kar bo zagotovilo ohranitev življenja območja, preprečilo izseljevanje in vzpodbudilo razvoj gospodarstva (predvsem turizma).

Kazalnik (naziv kazalnika)	Merska enota	Sklad	Kategorija območja LAS	Ciljna vrednost (2023)	Vir podatka	Pogostost poročanja
Izboljšanje življenja v podeželskih skupnostih	število prebivalcev na območju z dostopom do novo razvitih storitev za dvig kvalitete življenja	EKSRP	podeželsko območje LAS	150	upravičenec in iz projektnih poročil	Letno
Ocena okoljskih učinkov		pozitiven vpliv na okolje				

Posebni cilj 2 COS: Razviti pristope za dolgoročno ohranitev identitete, kulturne dediščine, tipičnega izgleda naselij in vzdržen razvoj tipične krajine

Kulturna dediščina, tako snovna kot nesnovna, na podeželju predstavlja pomemben element identitete območja. Ob tem se ugotavlja, da so objekti kulturne dediščine vse prevečkrat zanemarjeni, brez razvitih vsebin, nesnovna dediščina pa je bolj ali manj prepuščena pozabi in se je ne aktivira kot pomemben del možnosti za ohranitev identitete ter priložnosti za aktivacijo deležnikov in prebivalstva. To bi bilo velikega pomena za razvoj kulturnega, dediščinskega turizma in drugih spremljajočih dejavnosti. Snovna in nesnovna kulturna dediščina s področja ribiškega sektorja in spremljajočih dejavnosti je v celoti neprepoznana, precej pozabljena, območje se z njo ne identificira, ima pa velik razvojni potencial.

Kulturna krajina podeželja se zaradi urbanizacije in pritiska kapitala spreminja, izgubljajo se tipični vzorci poselitve ter identiteta podeželja v vaseh, ob vaseh in na obrobju vasi ter neposeljenem delu kulturne krajine. Izginjajo in propadajo kozolci, izginja tipičen izgled planin in tipične dejavnosti na planinah, izgublja se tipičen izgled podeželskih naselij, izgubljajo se arhitekturne prvine tradicionalnega stavbarstva z uporabo tradicionalnih materialov, zapirajo se tipične obrtne dejavnosti, sodobne in predelane tradicionalne stavbe včasih z izgledom uničujejo tipično krajino, na neposeljenem delu kulturne krajine se pojavljajo manjši netipični objekti,…

Zato bi bilo nujno treba razviti načrtne pristope in zagotoviti razvoj, ki bo ohranjal tradicionalne poselitvene vzorce in tipično strukturo stavb ter v primeru širitve naselij zaradi razvoja podjetništva in turizma sledil alpski identiteti. Obenem je treba zagotoviti tudi usposabljanja in vključevanje različnih deležnikov v ta razvoj.

Kazalnik (naziv kazalnika)	Merska enota	Sklad	Kategorija območja LAS	Ciljna vrednost (2023)	Vir podatka	Pogostost poročanja
Izboljšanje življenja v podeželskih skupnostih	št. prebivalcev na območju z dostopom do novo razvitih storitev za dvig kvalitete življenja	EKSRP	podeželsko območje LAS	400	upravičenec in iz projektnih poročil	Letno
		ESPR	celotno območje LAS	1000	upravičenec in iz projektnih poročil	Letno
Ustvarjanje novih delovnih mest	število novih delovnih mest	EKSRP	podeželsko območje LAS	1	Delodajalec in iz poročil o izvedenih projektih	Letno
	število novih delovnih mest	ESPR	celotno območje LAS	1	Delodajalec in iz poročil o izvedenih projektih	Letno
Ocena okoljskih učinkov		pozitiven vpliv na okolje				

9.2.3 Tematsko področje ukrepanja: Varstvo okolja in ohranjanje narave (VON)

Posebni cilj 1 CVON: Zmanjšati onesnaženost okolja z razvojem trajnostne mobilnosti, energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov energije

Promet je ključen element onesnaževanja zraka, ki prispeva k toplogrednim plinom. Trajnostna mobilnost tako v urbanih območjih kot na podeželju na območju ni razvita, ravno tako se le redko uporabljajo e-vozila in e-kolesa, poleg tega ima območje pomanjkljivo infrastrukturo in opremo ter storitve, ki bi omogočile razvoj trajnostne mobilnosti, zato je treba načrtno pristopiti k reševanju tega izziva. Na področju energetske učinkovitosti stavb, uporabe obnovljivih virov energije in zmanjševanja svetlobnega onesnaževanja se srečujemo še z vrsto izzivov. Pri tem je treba uveljaviti inovativne rešitve tako na področju energetske učinkovitosti, zmanjševanja svetlobne onesnaženosti kot tudi uporabe energentov in razvoja možnosti daljinskega ogrevanja in energetske sanacije stavb, ki so energetsko najbolj potratne. Osveščati in izobraževati je treba javnost in uveljaviti prakse, ki prispevajo k zmanjševanju svetlobne onesnaženosti. Lokalne skupnosti je treba spodbuditi k pripravi trajnostnih strategij – SEAP-ov in vključevanju v Konvencijo županov[25], podjetja in prebivalstvo pa spodbuditi k razvoju in aplikaciji sodobnih tehnologij in storitev z aplikativnimi demonstracijskim projekti.

Kazalnik (naziv kazalnika)	Merska enota	Sklad	Kategorija območja LAS	Ciljna vrednost (2023)	Vir podatka	Pogostost poročanja
Površine, na katerih so zagotovljeni trajnostni zeleni pristopi za zagotavljanje varstva narave in okolja	površina z zagotovljenimi trajnostnimi zelenimi pristopi za varovanje narave in okolja	EKSRP	podeželsko območje LAS	150 m2	upravičenec in iz projektnih poročil	Letno
		ESRR	urbano območje LAS	200 m2	upravičenec in iz projektnih poročil	Letno
Ocena okoljskih učinkov		pozitiven vpliv na okolje				

Posebni cilj 2 CVON: Razviti in ponovno aktivirati degradirana in opuščena območja in jim dodati nove vsebine

Območje ima vrsto degradiranih in opuščenih območij v urbanih naseljih in na podeželju (območja bivših tovarn, območja ob infrastrukturi(npr. železnici), deli starih mestnih jeder, neurejene zelene površine, površine ob vodnih virih, …). Le ta večinoma samevajo ali pa se razvijajo stihijsko. So pomemben del urbanega in podeželskega neizkoriščenega prostora, za katerega bi bilo treba razviti nove rešitve, jih ustrezno obnoviti in omogočiti organiziran razvoj ter razviti nove vsebine. To velja tako za stavbe kot za spremljajoče nepozidane zelene površine. Ob rekah je vrsta degradiranih območij, ki vplivajo na stanje voda in vodnega življa, zato bi bilo potrebno za to nameniti sredstva ESPR. S tem se bo prispevalo k izboljšanju kvalitete okolja, življenja prebivalcev ter aktivaciji potencialov teh območij, tudi podjetniških).

Kazalnik (naziv kazalnika)	Merska enota	Sklad	Kategorija območja LAS	Ciljna vrednost (2023)	Vir podatka	Pogostost poročanja
Površine, na katerih so zagotovljeni trajnostni zeleni pristopi za zagotavljanje varstva narave in okolja	površina z zagotovljenimi trajnostnimi zelenimi pristopi za varovanje narave in okolja	EKSRP	podeželsko območje LAS	150 m2	upravičenec in iz projektnih poročil	Letno
		ESRR	urbano območje LAS	200 m2	upravičenec in iz projektnih poročil	Letno
		ESPR	celotno območje LAS	100 m2	upravičenec in iz projektnih poročil	Letno
deležniki vključeni v izvajanje operacij CLLD	število deležnikov vključenih v izvajanje operacij CLLD	ESRR	urbano območje LAS	20	upravičenec in iz projektnih poročil	Letno
Ocena okoljskih učinkov		pozitiven vpliv na okolje				

[25] http://www.covenantofmayors.eu/index_en.html

Posebni cilj 3 CVON: Zagotoviti ohranitev in razvoj naravne dediščine in habitatov ter biodiverzitete

Območje ima dokaj ohranjene habitate in naravno dediščino ter veliko biodiverziteto, vendar na terenu ugotavljamo, da se stanje določenih habitatov slabša, poleg tega se zmanjšuje biodiverziteta, ki jo ogrožajo tudi invazivne rastline in živali. Obenem se zaradi premajhne osveščenosti krči tudi življenjski prostor določenih rastlin in živali, premalo pozornosti pa se posveča tudi ohranitvi avtohtonih živalskih in rastlinskih vrst. Ker se določeni habitati in naravna dediščina soočajo s preveliko obljudenostjo, bi bilo nujno treba zagotoviti rešitve za omejevanje obiska. Hkrati bi bilo treba predstaviti javnosti tudi ostalo naravno dediščino ter skrbeti za njeno ohranjanje, saj ta predstavlja zelena pljuča in prostor za rekreacijo prebivalstva. Z novimi rešitvami, pristopi, manjšimi naložbami v infrastrukturo in interpretacijskimi programi ter osveščanjem javnosti je treba zagotoviti dolgoročno ohranitev naravne dediščine in biodiverzitete ter habitatov. To je pomembno tudi za ohranitev biodiverzitete in habitatov ob vodah, kjer bi bilo potrebno s sredstvi ESPR **urediti območja z interpretacijskimi vsebinami**.

Kazalnik (naziv kazalnika)	Merska enota	Sklad	Kategorija območja LAS	Ciljna vrednost (2023)	Vir podatka	Pogostost poročanja
Površine, na katerih so zagotovljeni trajnostni zeleni pristopi za zagotavljanje varstva narave in okolja	površina z zagotovljenimi trajnostnimi zelenimi pristopi za varovanje narave in okolja	EKSRP	podeželsko območje LAS	100 m2	upravičenec in iz projektnih poročil	Letno
		ESRR	urbano območje LAS	100 m2	upravičenec in iz projektnih poročil	Letno
		ESPR	celotno območje LAS	150 m2	upravičenec in iz projektnih poročil	Letno
Ustvarjanje novih delovnih mest	število novih delovnih mest	ESPR	celotno območje LAS	1	Delodajalec in iz poročil o izvedenih projektih	Letno
Ocena okoljskih učinkov		pozitiven vpliv na okolje				

9.2.4. Tematsko področje ukrepanja: Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin (VVŽ)

Posebni cilj 1 CVVŽ: Razviti programe vključevanja ranljivih skupin in izkoristiti endogene potenciale za zmanjševanje revščine in povečanje socialne vključenosti

Na podeželju in v urbanih območjih se srečujemo s problematiko neaktivnih oseb in nezaposlenih (predvsem mladih, starejših, žensk, tujcev), ki tudi zaradi vse večje socialne izločenosti in pomanjkanja oblik javne podpore ne najdejo več moči za iskanje vsaj delne zaposlitve, se ne izobražujejo in posledično izgubljajo veščine za iskanje zaposlitve in aktivacijo. Soočajo se tudi z izločenostjo iz družbe ter se ne vključujejo v družbeno dogajanje. Posebno pozornost je treba posvetiti tudi tujcem. Zato je treba razviti posebne programe aktivacije za brezposelne in neaktivne osebe. Območje ima vrsto delov naselij, kjer se krepi revščina kot posledica dolgotrajne brezposelnosti in nizkih dohodkov, kar vodi tudi v slabšanje pogojev bivanja ter v porast zdravstvenih problemov, energetsko potratnost in zanemarjenost določenih delov naselij. Ključno je, da se zato na območju razvijejo pristopi, modeli in skupne rešitve, ki bodo prispevali k izboljšanju dostopa do storitev in bodo tudi celostno reševali problematiko, npr. z razvojem preveritve možnosti za do sedaj nerazvite, vendar v EU poznane prakse (npr. posebnih programov za zdrav življenjski slog, stanovanjske kooperative, prakse zmanjševanja energetske revščine, vključevanje v procese odločanja, kot so participativni proračuni lokalnih skupnosti). Z znanji s področja ribogojstva bi lahko bistveno pripomogli k izboljšanju znanj ranljivih ciljnih skupin.

Prebivalstvo na območju se stara, zato je nujno treba razviti skupnostne oblike medgeneracijskih ali dnevnih centrov z različnimi programi, ki bi pripomogle k aktivaciji starejših in jim omogočili čim daljše bivanje v domačem okolju. Ravno tako se zaradi stisk v družinah povečuje delež otrok in mladostnikov ter mlajših odraslih z vrsto vedenjskih problemov, zaradi socialnih in drugih stisk družin se povečuje nasilje v družinah, mladi se ne vključujejo v prostočasne aktivnosti ter opuščajo šolanje ter so, tudi če se redno šolajo, vedno bolj pasivni, se ne vključujejo v prostočasne aktivnosti in v procese odločanja. Kljub obstoječim podpornim službam programov za starejše in mlade ni dovolj, zato je treba nadgraditi

obstoječe programe in podpreti razvoj in realizacijo različnih inovativnih pristopov ter rešitev za starejšo in mlado populacijo.

Kazalnik (naziv kazalnika)	Merska enota	Sklad	Kategorija območja LAS	Ciljna vrednost (2023)	Vir podatka	Pogostost poročanja
Prebivalstvo vključeno v nove pristope in rešitve na področju zmanjševanja revščine in socialne izključenosti	št. prebivalcev vključenih v nove pristope in rešitve na področju zmanjševanja revščine in socialne izključenosti	EKSRP	podeželsko območje LAS	40	upravičenec in iz projektnih poročil	Letno
		ESRR	urbano območje LAS	40	upravičenec in iz projektnih poročil	Letno
		ESPR	celotno območje LAS	50	upravičenec in iz projektnih poročil	Letno
Ocena okoljskih učinkov		nevtralen vpliv na okolje				

9.3 Povezava med cilji in hierarhija ciljev

Cilja 1 CDM 1 in 2 CDM sta tesno prepletena med seboj, 2 CDM podpira prizadevanja za dvig podjetniške kulture in znanj, 1 CDM pa podpira sodelovanje podjetnikov za razvoj inovativosti in povezovanje v verige. Preko cilja 1 CDM bodo sodelujoči pri realizaciji 2 CDM dosegli možnosti za boljše in hitrejše pridobivanja poslov in hitrejši dostop do mrež. Cilja 1 CDM in 2 CDM sta tesno povezana s cilji 1 COS, 2 COS, ki bi lahko zagotavljala tudi priložnosti za nove podjetniške podjeme ob upoštevanje skrbi za okolje, kar kaže na povezavo obeh navedenih ciljev z 1 CVOK, 2 CVOK, 3 CVOK. Cilji 1 CVOK, 2 CVOK, 3 CVOK so ključnega pomena za ohranitev okolja in narave ter trajnostni razvoj in se povezujejo tudi s ciljema 1 COS, 2 COS. Cilj 1 CVVŽ predstavlja velik neizkoriščen potencial in se sinergijsko prepleta z vsemi ostalimi 3 posebnimi cilji (CDM,COS in CVOK), ravno tako pa bodo cilji CVVŽ, CVOK in COS predstavljali veliko priložnost za spodbujanje razvoja novih delovnih mest in iskanja inovativnih rešitev na področju socialnega podjetništva in drugih inovativnih praks za doseganje večje družbene vključenosti prebivalstva v razvoj. Sinergije med cilji so prikazane v spodnji tabeli (pozitiven vpliv (1,0), pozitiven neposreden vpliv (0,8), pozitiven posreden vpliv (0,6), negativen vpliv (-1,0)).

Cilj	1 CDM	2 CDM	1 COS	2 COS	1 CVOK	2 CVOK	3 CVOK	1 CVVŽ
1 CDM	1	1,2	0,8	0,8	0,6	0,6	0.6	0,6
2 CDM	1,2	1,0	0,8	0,8	0,6	0,6	0.6	0,8
1 COS	1,0	1,0	1,0	1,0	0,8	0,8	0,8	1,0
1 COS	1,0	1,0	0,8	1,0	0,6	0,6	0,6	0,6
1 CVOK	1,0	1,0	1,0	0,8	1,0	0,6	0,6	1,0
2 CVOK	0,8	0,8	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
3 CVOK	0,8	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6	1,0	0,6
1 CVVŽ	1,0	1,0	1,0	0,6	1,0	0,6	0,6	1,0
Skupaj	7,8	7,8	6,8	6,2	5,8	5	4,2	6,2

Izdelana analiza je pokazala, da je prevladujoči cilj strategije področje 1 CDM in 2 CDM, torej so nova delovna mesta ključna za doseganje ostalim razvojnim ciljem, ki so ciljem CDM podrejena.

9.4 Cilji SLR z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti

Tematsko področje	Cilj	Kazalnik	Sklad	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Ustvarjanje	Izkoristiti endogene	Število novih delovnih	EKSRP	

delovnih mest	potenciale za razvoj dinamičnega konkurenčnega podjetništva	mest	ESRR	1
			ESPR	1
	Spodbuditi razvoj podjetniške kulture in nastajanja in ustvarjanje delovnih mest	Št. razvitih in v okolje implementiranih podpornih ukrepov	EKSRP	1
			ESRR	1
			ESPR	1
		Število novih podjetij	EKSRP	
			ESRR	
			ESPR	2
			EKSRP	
			ESRR	
			ESPR	
			EKSRP	
			ESRR	
			ESPR	
Razvoj osnovnih storitev	Zagotoviti osnovne storitve za ohranitev in dvig kvalitete življenja prebivalstva	Število prebivalcev na območju z dostopom do novo razvitih storitev za dvig kvalitete življenja	EKSRP	150
			ESPR	
			EKSRP	
			ESPR	
			EKSRP	
			ESPR	
	Razviti pristope za dolgoročno ohranitev identitete, kulturne dediščine, tipičnega izgleda naselij in vzdržen razvoj tipične krajine	Število prebivalcev na območju z dostopom do novo razvitih storitev za dvig kvalitete življenja	EKSRP	400
			ESPR	1000
		Število novih delovnih mest	EKSRP	1
			ESPR	1
Varstvo okolja in ohranjanje narave	Zmanjšati onesnaženost okolja z razvojem trajnostne mobilnosti, energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov energije	Površina z zagotovljenimi trajnostnimi zelenimi pristopi za varovanje narave in okolja	EKSRP	150 m2
			ESRR	200 m2
			ESPR	
	Razviti in ponovno aktivirati degradirana in opuščena območja in jim dodati nove vsebine	Površina z zagotovljenimi trajnostnimi zelenimi pristopi za varovanje narave in okolja	EKSRP	150 m2
			ESRR	200 m2
			ESPR	100 m2
		število deležnikov vključenih v izvajanje operacij CLLD	EKSRP	
			ESRR	20
			ESPR	
	Zagotoviti ohranitev in razvoj naravne dediščine in habitatov ter biodiverzitete	Površina z zagotovljenimi trajnostnimi zelenimi pristopi za varovanje narave in okolja	EKSRP	100 m2
			ESRR	100 m2
			ESPR	150 m2
		Število novih delovnih mest	EKSRP	
			ESRR	
			ESPR	1
Večja vključenost	Razviti programe vključevanja ranljivih	Št. prebivalcev vključenih v nove	EKSRP	40
			ESRR	40

mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	skupin in izkoristiti endogene potenciale za zmanjševanje revščine in socialne izključenosti	pristope in rešitve na področju zmanjševanja revščine in socialne izključenosti	ESPR	50
			EKSRP	
			ESRR	
			ESPR	
			EKSRP	
			ESRR	
			ESPR	
			EKSRP	
			ESRR	
			ESPR	
			EKSRP	
			ESRR	
			ESPR	

EKSRP:

Mejnik/kazalnik	Mejnik na dan 31. 12. 2018	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Število novo ustvarjenih delovnih mest	0	1
Število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami	1	14
Delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije primerjavi z določenim finančnim okvirjem	15 %	100 %
Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije	15 %	100 %
število prebivalcev na območju z dostopom do novo razvitih storitev za dvig kvalitete življenja	80	550
površina z zagotovljenimi trajnostnimi zelenimi pristopi za varovanje narave in okolja	50 m2	400 m2
prebivalstvo vključeno v nove pristope in rešitve na področju zmanjševanja revščine in socialne izključenosti	0	40

ESRR:

Mejnik/kazalnik	Mejnik na dan 31. 12. 2018	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Število novo ustvarjenih delovnih mest	0	1
Število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami	1	10
Delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije primerjavi z določenim finančnim okvirjem	15 %	100 %
Delež izplačanih sredstev v	15 %	100 %

primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije		
površina z zagotovljenimi trajnostnimi zelenimi pristopi za varovanje narave in okolja	50 m2	500 m2
prebivalstvo vključeno v nove pristope in rešitve na področju zmanjševanja revščine in socialne izključenosti	0	40
število deležnikov vključenih v izvajanje operacij CLLD	0	20

ESPR:

Mejnik/kazalnik	Mejnik na dan 31. 12. 2018	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Število novo ustvarjenih delovnih mest	0	3
Število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami	1	7
Delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije primerjavi z določenim finančnim okvirjem	15 %	100 %
Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije	15 %	100 %
število prebivalcev na območju z dostopom do novo razvitih storitev za dvig kvalitete življenja	100	1000
površina z zagotovljenimi trajnostnimi zelenimi pristopi za varovanje narave in okolja	50 m2	250 m2
prebivalstvo vključeno v nove pristope in rešitve na področju zmanjševanja revščine in socialne izključenosti	0	50

10. Opis postopka vključitve skupnosti v pripravo SLR

10.1 Aktivnosti za oblikovanje partnerstva

Svet županov gorenjske regije je 28. 2. 2014 pooblastil BSC Kranj, da pripravi vse potrebno in izvede postopke za pridobitev statusa LAS in pridobitev sredstev CLLD za programsko obdobje 2014–2020 (sredstva EKSRP in ESRR) ter 24.03.2014 (sredstva ESPR).

BSC Kranj je tako že v letu 2014 pričel z aktivnostmi in izmenjavo informacij z deležniki na območju LAS ter z nacionalnimi pristojnimi organi glede postopkov za ustanovitev pogodbenega partnerstva in priprave strategije lokalnega razvoja LAS 2014–2020 za območje štirinajstih občin Gorenjske: Mestne občine Kranj ter občin Bled, Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska gora, Naklo, Preddvor, Radovljica, Šenčur, Tržič in Žirovnica.

V mesecu februarju 2015 (19. 2. 2015) je bil na spletni strani BSC Kranj (na podstrani, ki se nanaša na LAS Gorenjska košarica) objavljen Javni poziv – vabilo za vstop v članstvo Lokalne akcijske skupine Gorenjska košarica za programsko obdobje 2014–2020. V oblikovanje partnerstva so bili povabljeni javni, gospodarski in civilni sektor iz območja LAS.

V pozivu je bilo navedeno, da je članstvo prostovoljno, navedene pa so bile tudi glavne naloge članov LAS. Javnemu pozivu je bil priložen obrazec pristopne izjave v članstvo LAS. Na podlagi prejetih podpisanih pristopnih izjav je bilo oblikovano članstvo LAS. Pripravljena je bila ustanovna pogodba in posredovana članom pred skupščino LAS. LAS je bila oblikovana na ustanovni skupščini LAS 16. 12. 2015, kjer so člani soglašali z ustanovno pogodbo in jo tudi podpisali. K podpisu je pristopilo 71 članov. Do 28. 1. 2016 je v LAS vstopilo še 7 članov, tako da ima LAS 78 članov.

Članstvo v LAS je odprtega tipa, javni poziv za članstvo v LAS je stalno odprt.

10.2 Aktivnosti za pripravo SLR

Že v letu 2014 so potekali prvi telefonski razgovori in osebna srečanja na temo priprave strategije LAS in zbiranja idej deležnikov. Priprava strategije se je intenzivirala po objavi javnega poziva za vstop članov v LAS v februarju 2015. BSC je preko e-pošte obvestil vse potencialne člane o možnosti oddaje projektnih idej, javni poziv za zbiranje idej je bil objavljen na spletni strani BSC Kranj (19.02.2015) (na podstrani, ki se nanaša na LAS Gorenjska košarica), izvedel pa je tudi vrsto sestankov na terenu s predstavitvijo novih tematskih področij ukrepanja, ki so bili razvidni iz predloga Uredbe CLLD.

Od 19. 2. 2015 do ustanovne skupščine je bilo zbranih preko 200 idej, po ustanovni skupščini pa je bilo prejetih še preko 50 idej (v pisni obliki ali po telefonu).

Prejete ideje so bile osnova za pripravo prvih idej o ciljih strategije, ukrepih in finančnem ovrednotenju posameznih ukrepov. Cilji, ukrepi in finančno ovrednotenje so bili predstavljeni članom LAS v januarju 2016. Končna verzija strategije LAS je bila obravnavana in potrjena na 2. seji skupščine LAS, 28. 1. 2016.

KRONOLOGIJA IZVEDENIH AKTIVNOSTI

Aktivnost	Opis	Datum
Sklic seje županov Gorenjske	Župani 14 občin pooblastijo BSC, da prične s postopki pridobitve statusa LAS v programskem obdobju 2014 – 2020.	28.02.2014
	Svet regije pooblasti BSC Kranj, da prične s postopki za pridobitev sredstev CLLD (Ribiški sklad) programskem obdobju 2014 – 2020.	24.03.2014

Objava javnega poziva za vzpostavitev LAS Gorenjska košarica 2014–2020	Javni poziv objavljen na: - spletni strani BSC Kranj (na podstrani, ki se nanaša na LAS Gorenjska košarica)) - posredovan deležnikom in širši javnosti preko e-pošte	19.02.2015
Aktivnosti v povezavi z zbiranjem idejnih predlogov s finančno vrednostjo operacij	Javni poziv za zbiranje idejnih predlogov objavljen na: - spletni strani BSC Kranj (na podstrani, ki se nanaša na LAS Gorenjska košarica)). - posredovan deležnikom in širši javnosti preko e pošte Prejetih je bilo preko 250 idejnih predlogov. Te smo v nadaljevanju razvrstili v 4 tematska področja. S pomočjo prejetih idej smo oblikovali ukrepe in jih finančno ovrednotili.	19.02.2015 februar – december 2015
Delavnice za opredelitev tematskih področij	- sestanek deležnikov na temo tematskih področij (Kranj) - sestanek deležnikov na temo tematskih področij (Naklo) - sestanek deležnikov na temo tematskih področij (Cerklje) - sestanek deležnikov na temo tematskih področij (Kranjska gora) - sestanek deležnikov na temo tematskih področij (Tržič) - sestanek deležnikov na temo tematskih področij (Jesenice)	21.01.2015 05.02.2015 05.02.2015 09.02.2015 10.02.2015 13.02.2015
Delavnice za opredelitev SWOT in pregledom projektnih idej	- sestanek z deležniki na temo SWOT (Kranj) - sestanek z deležniki na temo SWOT (Kranj) - sestanek z deležniki na temo SWOT (Kranj) - sestanek z deležniki na temo SWOT (Kranj)	06.03.2015 19.05.2015 15.06.2015 26.06.2015
Delavnice za opredelitev ciljev in ukrepov	Sestanki z deležniki na naslednje teme: - Oblikovane ukrepov za realizacijo zastavljenih ciljev na osnovi izdelanih zaključkov iz delavnic in prejetih finančnih predlogov. - sestanek cilji, ukrepi strategije LAS z deležniki (Kranj) - sestanek cilji, ukrepi strategije LAS z deležniki (Kranj) - sestanek cilji, ukrepi strategije LAS z deležniki (Kranj) - sestanek cilji, ukrepi strategije LAS z deležniki (Kranj)	 22.09.2015 19.10.2015 17.11.2015 24.11.2015
Delavnice za finančno razporeditev sredstev po tematskih področjih ukrepanja	Sestanek finančna razporeditev sredstev po tematskih področjih ukrepanja (Kranj) Sestanek finančna razporeditev sredstev po tematskih področjih ukrepanja (Kranj) Sestanek finančna razporeditev sredstev po tematskih področjih ukrepanja (Kranj) Sestanek finančna razporeditev sredstev po tematskih področjih ukrepanja (Kranj)	16.12.2015 17.12.2015 21.12.2015 22.12.2015

Delavnice s predstavitvijo osnutka strategije LAS	predstavitev osnutka strategije LAS (Kranj)	21.01.2016
Sprejem in potrditev strategije LAS	2. seja skupščine LAS	28.01.2016
Druge delavnice in osebna srečanja ter telefonski razgovori z namenom animacija okolja z namenom priprave SLR	od 19. 2. 2015 do potrditve strategije LAS 28. 1. 2016 je bilo izvedenih še preko 100 individualnih sestankov ali telefonskih razgovorov z deležniki iz območja LAS z namenom oblikovanja in predlaganja projektnih idej, pojasnjevanja glede tematskih področij ukrepanja, ciljev, posebnosti Uredbe CLLD,…..	

11. Akcijski načrt, iz katerega izhaja opis prenosa ciljev v ukrepe, odgovornost za izvajanje ukrepov, vključno s časovno opredelitvijo letnih aktivnosti

11.1 Analiza ukrepov potrebnih za dosego ciljev

11.1.1 Tematsko področje ukrepanja: Ustvarjanje delovnih mest (DM)

Ukrep 1 UDM: Spodbujanje razvoja dinamičnega konkurenčnega podjetništva s podporo razvoju inovativnosti in povezovanju v verige vrednosti

Opis ukrepa: Spodbuditi zagon in delovanje inovativnih partnerstev pri razvoju novih pristopov, rešitev na področju inovativnosti in kratkih verig vrednosti, pri čemer se upoštevajo možnosti izrabe endogenih gospodarskih potencialov na območju

Osrednje težišče ukrepanja: S tem ukrepom želimo spodbuditi povezovanje gospodarstva in drugih deležnikov pri razvoju inovativnih izdelkov in storitev ter pri povezovanju v verige vrednosti in dvigniti nivo znaj, kompetenc, ki bodo preko razvoja inovativnih izdelkov in storitev ter preko vključevanja v verige vrednosti prispevali k dvigu dodane vrednosti in razvoju novih izdelkov /storitev.

Z ukrepom bodo podprta izobraževanja, usposabljanja, razvoj inovativnih rešitev in aplikativnih rešitev ter podpora pri razvoju izdelkov/storitev in verig, vključno z izobraževanji, razvojem storitvene podpore za uspešen razvoj verig, manjšimi naložbami, prvimi nujnimi koraki na področju promocije inovativnih produktov/storitev in verig ter demonstracijski izvedbeni pilotni projekti z izvedbenimi rešitvami.

S sredstvi EKSRP načrtujemo prioritetno podpreti področje samooskrbe in lesa in ostalo za razvoj podeželja pomembno gospodarstvo, s sredstvi ESRR predvsem ključna področja razvoja gospodarstva v urbanih območjih, s sredstvi ESPR razvoj verig in sodelovanja področja sladkovodne akvakulture z ostalimi za razvoj ribogojstva pomembnimi dejavnosti.

Prispevek ukrepa k cilju	**Izkoristiti endogene potenciale za razvoj dinamičnega konkurenčnega podjetništva**		
Viri financiranja ukrepa	EKSRP	ESRR	ESPR
Sredstva po skladih za izvajanje ukrepa	100.000,00	100.000,00	100.000,00
Geografsko območje izvajanja ukrepa	Urbano območje LAS	Podeželsko območje LAS	Celotno območje LAS
Obdobje izvajanja ukrepa	2017 - 2020	2017 - 2020	2017 - 2020
Odgovornost za izvedbo ukrepa	BSC, KGZS-Zavod Kr, CTRP Kranj, Kmetijske zadruge (4), podjetja in drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	BSC, IKT Park Kranj, CTRP Kranj, Gospodarska in obrtne zbornice (4), podjetja, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	KGZS-Zavod Kr, BSC Kranj, CTRP Kranj, deležniki –sladkovodna akvakultura, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev
Kazalniki in vrsta kazalnika			
vložek	učinek	rezultat	vpliv
Znesek finančnih sredstev	1 UDM	1 RDM, 2 RDM, 3 RDM, 4 RDM	1 VDM, 2 VDM
Sodelovanje med sektorji:	Predvidena partnerstva med javnim, ekonomskim in socialnim sektorjem		

Ukrep 2 UDM: Razvoj novih inovativnih trajnostnih zelenih turističnih produktov in storitev

Opis ukrepa: Spodbuditi oblikovanje, zagon in uspešen razvoj turističnih produktov, pri čemer se upoštevajo endogeni potenciali območja.

Osrednje težišče ukrepanja: S tem ukrepom želimo spodbuditi povezovanje turističnih ponudnikov in drugih deležnikov v inovativna partnerstva za razvoj inovativnih turističnih produktov ter dvigniti nivo znaj, kompetenc ter turistične infrastrukture ter razviti celovito inovativno ponudbo. Z razvojem celovite turistične ponudbe preko vključevanja deležnikov v inovativna partnerstva prispevali k povezovanju deležnikov in razvoju tržno zanimivih turističnih produktov/programov.

Z ukrepom bodo podprta izobraževanja, usposabljanja, razvoj produktov, manjše naložbe in oprema za vzpostavitev inovativnih turističnih produktov, začetna promocija produktov, demonstracijski izvedeni pilotni pristopi in rešitve turističnih produktov.

S sredstvi EKSRP načrtujemo podpreti razvoj inovativnih turističnih produktov na podeželju, s sredstvi ESRR predvsem inovativne turistične produkte na urbanem območju, s sredstvi ESPR razvoj inovativnih turističnih produktov povezanih z ribištvom, ribogojstvom.

Prispevek ukrepa k cilju	**Izkoristiti endogene potenciale za razvoj dinamičnega konkurenčnega podjetništva**		
Viri financiranja ukrepa	EKSRP	ESRR	ESPR
Sredstva po skladih za izvajanje ukrepa	100.000,00	103.000,00	100.000,00
Geografsko območje izvajanja ukr.	Podeželsko območje LAS	Urbano območje LAS	Celotno območje LAS
Obdobje izvajanja ukrepa	2017 - 2020	2017 - 2020	2017 - 2020
Odgovornost za izvedbo ukrepa	BSC Kranj, Lokalne turistične organizacije in TIC-i (13), CTRP Kranj, podjetja in drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	BSC Kranj, Lokalne turistične organizacije in TIC-i (13), CTRP Kranj, podjetja, Gospodarska in obrtne zbornice (4), drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	BSC Kranj, KGZS-Zavod Kr, Lokalne turistične organizacije in TIC-i (13), CTRP Kranj, podjetja, deležniki –sladkovodna akvakultura, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev
Kazalniki in vrsta kazalnika			
vložek	učinek	rezultat	vpliv
Znesek finančnih sredstev	2 UDM	1 RDM, 2 RDM, 3 RDM, 4 RDM	1 VDM, 2 VDM
Sodelovanje med sektorji:	Predvidena partnerstva med javnim, ekonomskim in socialnim sektorjem		

Ukrep 3 UDM: Razvoj inovativnih partnerstev za razvoj podjetniške kulture in podporo razvoju kompetenc, znanj na področju spodbujanja razvoja podjetniških idej in razvoja podjetniških podjemov

Opis ukrepa: Spodbuditi zagon in delovanje inovativnih oblik podpore in inovativnih partnerstev za aktivacijo podjetniških potencialov in zagotavljanje dviga podjetniške kulture ter dviga možnosti gospodarske izrabe novih podjetniških idej.

Osrednje težišče ukrepanja: S tem ukrepom želimo spodbuditi oblikovanje inovativnih oblik podpore in inovativnih partnerstev, ki bodo vključevale aktivnosti za dvig podjetniške kulture in bodo prispevali k možnostim za izrabo podjetniških idej.

Z ukrepom bodo podprta izobraževanja, usposabljanja, mentorstvo za razvoj podjetniške kulture in razvoj podjetniških idej in znanj za uspešen začetek podjetniških podjemov, manjše naložbe in oprema za vzpostavitev inovativnih rešitev (npr. razvoj coworkinga in drugih inovativnih praks za razvoj podjetniške kulture in start up-ov, inovativni pristopi za poklice in podjetniške dejavnosti prihodnosti, za področja, kjer je potrebno krepiti podjetniške podjeme in za katere podporni ukrepi še niso razviti ali pa jih je potrebno okrepiti (npr. a kreativno industrijo, socialno podjetništvo, zadružništvo…), demonstracijski izvedeni pilotni pristopi in rešitve.

S sredstvi EKSRP načrtujemo podpreti predvsem razvoj podjetniške kulture in podpor na ključnih razvojnih področjih podeželja, s sredstvi ESRR vsebine ključnih razvojnih področij urbanih območij, s sredstvi ESPR področje ribogojstva in razvoj kompetenc in znanj za nove podjetniške podjeme na področju ribogojstva ter z ribogojstvom povezanih dejavnosti.

Prispevek ukrepa k cilju	**Spodbuditi razvoj podjetniške kulture in nastajanja ter delovanja start up podjetij**		
Viri financiranja ukrepa	EKSRP	ESRR	ESPR
Sredstva po skladih za izvajanje ukrepa	100.000,00	100.000,00	50.000,00
Geografsko območje izvajanja ukrepa	Podeželsko območje LAS	Urbano območje LAS	Celotno območje LAS
Obdobje izvajanja ukrepa	2017 - 2020	2017 - 2020	2017 - 2020
Odgovornost za izvedbo ukrepa	BSC Kranj, RAGOR, KGZ Kranj, Gospodarska in obrtne zbornice (4), CTRP Kranj, Zavod za zaposlovanje OS Kranj, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	BSC Kranj, RAGOR, Gospodarska in obrtne zbornice (4), CTRP Kranj, Zavod za zaposlovanje OS Kranj drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	BSC Kranj, RAGOR,Gospodarska in obrtne zbornice, KGZS-Zavod Kr, CTRPKranj, Zavod za zaposlovanje OSKranj, deležniki – sladkov. akvakul., drugi deležniki iz treh sekt.
Kazalniki in vrsta kazalnika (ob koncu poglavja)			
vložek	učinek	rezultat	vpliv
Znesek finančnih sredstev	3 UDM	1 RDM, 2 RDM, 3 RDM, 4 RDM	1 VDM, 2 VDM
Sodelovanje med sektorji:	Predvidena partnerstva med javnim, ekonomskim in socialnim sektorjem		

11.1.2 Tematsko področje ukrepanja: Razvoj osnovnih storitev (OS)

Ukrep 1 UOS: Ureditev skupnih površin in objektov ter razvoj programov za različne namene dviga življenjske ravni prebivalstva

Opis ukrepa; Spodbuditi zagon in delovanje kvalitetnih osnovnih storitev na podeželju, podpora naložbam v ureditev skupnih površin in objektov za različne namene, kar bo izboljšalo življenjske pogoje na podeželju in prispevalo k ohranitvi življenja vasi in privlačnosti podeželskega prostora za bivanje in razvoj gospodarskih dejavnosti ter povečalo privlačnost za obiskovalce ter pripomoglo k razvoju turizma.

Osrednje težišče ukrepanja; S tem ukrepom želimo spodbuditi zagon in delovanje kakovostnih osnovnih storitev in kakovostne osnovne infrastrukture na podeželju.

Z ukrepom bo podprt razvoj in zagon osnovnih storitev in infrastrukture na podeželju, ki bodo vključevala naložbe v osnovno infrastrukturo in storitve namenjeno skrbi za dostop do osnovnih storitev (npr. trgovina, javni prevozi ipd.), dvig zdravja in počutja ter prostočasno udejstvovanje prebivalstva kot so: razvoj in realizacija sprehajalnih in kolesarskih poti, drugih rekreacijskih športov z manjšo opremo, urejanje večnamenskih stavb namenjenih prostočasnim aktivnostim podeželskega prebivalstva, urejanje podeželskih naselij z manjšimi naložbami v ureditve npr. tržnic in osrednjih točk naselij, otroških igrišč, razvoj vsebin ter izvedba pilotnih demonstracijskih pristopov in rešitev vključno z izobraževanjem in z osveščanjem prebivalstva o na novo dostopnih storitvah na podeželju.

S sredstvi EKSRP načrtujemo podpreti predvsem razvoj osnovnih storitev in infrastrukture ključnih za ohranitev življenja vasi.

Prispevek ukrepa k cilju	**Zagotoviti osnovne storitve na podeželju za ohranitev in dvig kvalitete življenja prebivalstva na podeželju**		
Viri financiranja ukrepa	EKSRP		
Sredstva po skladih za izvajanje ukrepa	350.000,00		
Geografsko območje izvajanja ukrepa	Podeželsko območje LAS		
Obdobje izvajanja ukrepa	2017 - 2020		
Odgovornost za izvedbo ukrepa	Občine (14), BSC Kranj, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev		
Kazalniki in vrsta kazalnika			
vložek	učinek	rezultat	vpliv
Znesek finančnih sredstev	1 UOS	1 ROS, 2 ROS, 3 ROS, 4 ROS	1 VOS, 2 VOS
Sodelovanje med sektorji:	Predvidena partnerstva med javnim, ekonomskim in socialnim sektorjem		

Ukrep 2 UOS: Ohranjanje in izboljševanje kulturne dediščine podeželja

Opis ukrepa: Z ukrepom želimo prispevati k ohranitvi snovne in nesnovne dediščine na podeželju ter na področju ribištva in ribogojstva ter prispevati k aktivaciji deležnikov in prebivalstva za razvoj dediščinskega, kulturnega turizma in drugih spremljajočih dejavnosti

Osrednje težišče ukrepanja: S tem ukrepom želimo spodbuditi zagon in delovanje kvalitetnih interpretacijskih vsebin in spremljajočih naložb za aktivacijo deležnikov in prebivalstva za razvoj dediščinskega, kulturnega turizma in drugih spremljajočih dejavnosti

Z ukrepom bodo podprte predvsem naložbe v razvoj in zagon interpretacijskih vsebin nepremične in premične kulturne dediščine kot so; manjše naložbe v objekte kulturne dediščine, muzeje na prostem, prostore za predstavitev etnološke dediščine, tematske poti povezane s kulturno dediščino, druge naložbe povezane s kulturno dediščino, razvoj vsebin, izobraževanje, osveščanje deležnikov in prebivalstva ter promocija in pilotna izvedba interpretacijskih vsebin kulturne dediščine.

S sredstvi EKSRP načrtujemo podpreti razvoj interpretacijskih vsebin snovne in nesnovne dediščine na podeželju, s sredstvi ESPR razvoj interpretacijskih vsebin snovne in nesnovne dediščine povezane z ribištvom in ribogojstvom in spremljajočimi dejavnostmi.

Prispevek ukrepa k cilju	**Razviti pristope za dolgoročno ohranitev identitete, kulturne dediščine, tipičnega izgleda podeželskih naselij in vzdržen razvoj tipične krajine**		
Viri financiranja ukrepa	EKSRP	ESPR	
Sredstva po skladih za izvajanje ukrepa	365.000,00	150.000,00	
Geografsko območje izvajanja ukrepa	Podeželsko območje LAS	Celotno območje LAS	
Obdobje izvajanja ukrepa	2017 - 2020	2017 - 2020	
Odgovornost za izvedbo ukrepa	Občine (14), BSC Kranj, Zavod za varstvo kulturne dediščine drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	Občine (14), BSC, KGZS-Zavod Kr, Zavod za varstvo kulturne dediščine, deležniki-sladkovodna akvakultura,drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	
Kazalniki in vrsta kazalnika			
vložek	učinek	rezultat	vpliv
Znesek finančnih sredstev	2 UOS	1 ROS, 2 ROS, 3 ROS, 4 ROS	1 VOS, 2 VOS
Sodelovanje med sektorji:	Predvidena partnerstva med javnim, ekonomskim in socialnim sektorjem		

Ukrep 3 UOS: Ohranitev tipičnega izgleda naselij in vzdržen razvoj tipične krajine

Opis ukrepa: Razviti pristope in rešitve na področju ohranjanja identitete in tipičnih vzorcev poselitve in tipičnih arhitekturnih elementov ter dejavnosti kulturne krajine

Osrednje težišče ukrepanja: S tem ukrepom želimo zagotoviti ohranitev tipičnih vzorcev poselitve in trajnostni razvoj z ohranjanjem tipičnih arhitekturnih elementov in dejavnosti kulturne krajine (tako v podeželskih naseljih kot v planinah in ob robu naselij ter v nenaseljeni kulturni krajini).

Z ukrepom bo podprt razvoj pristopov in rešitev, manjše naložbe in oprema za ohranitev in razvoj tipičnih poselitvenih vzorcev z novimi vsebinami in ohranitev ključnih stavbnih elementov kulturne krajine, izobraževanje in osveščanje deležnikov in prebivalstva, promocija ohranjanja tipičnih značilnosti naselij in kulturne krajine kot celote.

S sredstvi EKSRP načrtujemo podpreti ohranitev tipičnega izgleda podeželskih naselij in vzdržen razvoj tipične krajine.

Prispevek ukrepa k cilju	**Razviti pristope za dolgoročno ohranitev identitete, kulturne dediščine, tipičnega izgleda podeželskih naselij in vzdržen razvoj tipične krajine**		
Viri financiranja ukrepa	EKSRP		
Sredstva po skladih za izvajanje ukrepa	160.000,00		
Geografsko območje izvajanja ukrepa	Podeželsko območje LAS		
Obdobje izvajanja ukrepa	2017 - 2022		
Odgovornost za izvedbo ukrepa	Občine (14), BSC Kranj, Zavod za varstvo kulturne dediščine, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev		
Kazalniki in vrsta kazalnika (ob koncu poglavja)			
vložek	učinek	rezultat	vpliv
Znesek finančnih sredstev	3 UOS	1 ROS, 2 ROS, 3 ROS, 4 ROS	1 VOS, 2 VOS
Sodelovanje med sektorji:	Predvidena partnerstva med javnim, ekonomskim in socialnim sektorjem		

11.1.3 Tematsko področje ukrepanja: Varstvo okolja in ohranjanje narave (VON)

Ukrep 1 UVON: Zmanjševanje onesnaženosti zraka z razvojem trajnostne mobilnosti

Opis ukrepa; S tem ukrepom želimo razviti celostne rešitve na področju trajnostne mobilnosti, ki bodo z razvitimi inovativnimi vsebinami in rešitvami in naložbami ter osveščanjem in izobraževanjem prebivalstva zagotavljali trajnostne rešitve za prebivalce v urbanih območjih.

Osrednje težišče ukrepanja; S tem ukrepom želimo spodbuditi oblikovanje dolgoročnih pristopov in rešitev povezanih z razvojem trajnostne mobilnosti, tako s pripravo strateških in operativnih dokumentov ter realizacijo pilotnih naložb, storitev, promocijskih akcij in osveščanja za trajnostno mobilnost.

Z ukrepom bo podprta priprava študij in izvedbenih dokumentov, razvoj pristopov, manjše naložbe in oprema za razvoj infrastrukture za trajnostno mobilnost, razvoj informacijske in druge podpore za razvoj trajnostne mobilnosti, izobraževanje in osveščanje deležnikov in prebivalstva ter pilotni demonstracijski pristopi, rešitve in promocija inovativnih demonstracijskih rešitev.

S sredstvi EKSRP načrtujemo podpreti razvoj trajnostne mobilnosti na podeželju, s sredstvi ESRR predvsem želimo podpreti podpreti akcije in rešitve v urbanih območjih.

Prispevek ukrepa k cilju	**Zmanjšati onesnaženost okolja z razvojem trajnostne mobilnosti, energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov energije**		
Viri financiranja ukrepa	EKSRP	ESRR	
Sredstva po skladih za izvajanje ukrepa	255.000,00	250.000,00	
Geografsko območje izvajanja ukrepa	Podeželsko območje LAS	Celotno območje LAS	
Obdobje izvajanja ukrepa	2017 - 2020	2017 - 2020	
Odgovornost za izvedbo ukrepa	Občine (14), BSC Kranj, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	Občine (14), BSC Kranj, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	
Kazalniki in vrsta kazalnika			
vložek	učinek	rezultat	vpliv
Znesek finančnih sredstev	1 UVON	1 RVON, 2 RVON, 3 RVON, 4 RVON	1 VVON, 2 VVON
Sodelovanje med sektorji:	Predvidena partnerstva med javnim, ekonomskim in socialnim sektorjem		

Ukrep 2 UVON: Izboljšanje energetske učinkovitosti in dvig uporabe obnovljivih virov energije

Opis ukrepa; S tem ukrepom želimo zagotoviti pripravo in izvedbo trajnostnih inovativnih rešitev na področju energetske učinkovitosti, uporabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja svetlobne onesnaženosti, pri čemer se prioritetno spodbuja uporaba lokalnih virov.

Osrednje težišče ukrepanja; S tem ukrepom želimo razviti celostne rešitve na področju energetske učinkovitosti ter uporabe obnovljivih virov energije (s poudarkom na lokalnih virih) in rešitev in praks na področju zmanjševanja svetlobnega osvetljevanja, ki bodo z razvitimi inovativnimi vsebinami in rešitvami, naložbami ter osveščanjem in izobraževanjem prebivalstva zagotavljali trajnostne rešitve, dodatno pa želimo dvigniti tudi nivo osveščenosti in izobraziti javnost.

Z ukrepom bo podprta priprava študij in izvedbenih dokumentov, razvoj pristopov, manjše naložbe in oprema v energetsko učinkovitost in inovativno uporabo trajnostnih zelenih virov (prednostno lokalnih) ter zmanjšanje svetlobne onesnaženosti, razvoj informacijske in druge podpore za razvoj aplikativnih rešitev, izobraževanje in osveščanje deležnikov in prebivalstva ter izvedba pilotnih demonstracijskih pristopov in rešitev, promocija inovativnih demonstracijskih rešitev.

S sredstvi EKSRP načrtujemo podpreti inovativne demonstracijske projekte na podeželju, s sredstvi ESRR predvsem podpreti akcije in rešitve v urbanih območjih.

Prispevek ukrepa k cilju	**Zmanjšati onesnaženost okolja z razvojem trajnostne mobilnosti, energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov energije**		
Viri financiranja ukrepa	EKSRP	ESRR	
Sredstva po skladih za izvajanje ukrepa	100.000,00	180.000,00	
Geografsko območje izvajanja ukrepa	Podeželsko območje LAS	Urbano območje LAS	
Obdobje izvajanja ukrepa	2017 - 2020	2017 - 2020	
Odgovornost za izvedbo ukrepa	Občine (14), BSC, LEAG drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	Občine (14), BSC, LEAG drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	
Kazalniki in vrsta kazalnika			
vložek	učinek	rezultat	vpliv
Znesek finančnih sredstev	2 UVON	1 RVON, 2 RVON,3 RVON,4 RVON	1 VVON, 2 VVON
Sodelovanje med sektorji:	Predvidena partnerstva med javnim, ekonomskim in socialnim sektorjem		

Ukrep 3 UVON: Razvoj in aktivacija degradiranih in zapuščenih območij

Opis ukrepa; S tem ukrepom želimo zagotoviti ponovno aktivacijo degradiranih območij ter z naložbami in razvojem novih vsebin zagotoviti oživitev degradiranih območij (stavb, zelenih in obvodnih površin,…) ter prispevali k boljši izkoriščenosti potencialov degradiranih območij.

Osrednje težišče ukrepanja; S tem ukrepom želimo izvesti ukrepe, ki bodo prispevali k izboljšanju stanja v degradiranih območjih z razvojem vsebin, naložbami in aktivacijo različnih novih vsebin v degradiranih območjih namenjenih podjetjem, drugim deležnikom in prebivalstvu.

Z ukrepom bo podprta priprava študij in drugih izvedbenih dokumentov, manjše naložbe in oprema za zagon novih vsebin v degradiranih območjih, izobraževanje in osveščanje deležnikov in prebivalstva o možnostih razvoja degradiranih območij ter izvedba pilotnih demonstracijskih pristopov in rešitev, promocija inovativnih demonstracijskih rešitev.

S sredstvi EKSRP bomo podprli razvoj akcij in rešitev za degradirana območja na podeželju, s sredstvi ESRR akcije in rešitve za degradirana območja v urbanih območjih, s sredstvi ESPR akcije in rešitve za degradirana območja (območja ob vodah, ki vplivajo na vodno in obvodno biodiverziteto).

Prispevek ukrepa k cilju	**Razviti in ponovno aktivirati degradirana in opuščena območja in jim dodati nove vsebine**		
Viri financiranja ukrepa	EKSRP	ESRR	ESPR
Sredstva po skladih za izvajanje ukrepa	300.000,00	350.000,00	100.000,00
Geografsko območje izvajanja ukrepa	Podeželsko območje LAS	Urbano območje LAS	Celotno območje LAS
Obdobje izvajanja ukrepa	2017 - 2020	2017 - 2020	2017 - 2020
Odgovornost za izvedbo ukrepa	Občine (14), BSC, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	Občine (14), BSC, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	Občine (14), BSC, deležniki-sladkovodna akvakultura,drugi deležniki iz vseh treh sektorjev
Kazalniki in vrsta kazalnika			
vložek	učinek	rezultat	vpliv
Znesek finančnih sredstev	3 UVON, 4 UVON	1 RVON, 2 RVON, 3 RVON,4 RVON	1 VVON, 2 VVON
Sodelovanje med sektorji:	Predvidena partnerstva med javnim, ekonomskim in socialnim sektorjem		

Ukrep 4 UVON: Ohranitev in razvoj naravne dediščine, habitatov in biodiverzitete

Opis ukrepa; Zagotoviti ohranitev naravne dediščine in habitatov ter razviti interpretacijske vsebine

Osrednje težišče ukrepanja; S tem ukrepom želimo zagotoviti ohranitev naravnih vrednot, biodiverzitete in habitatov ter zagotoviti interpretacijske vsebine narave ter biodiverzitete (v območjih NATURA 2000 in izven zavarovanih območij) ter izvesti osveščanje, izobraževanje in naložbe za ohranjanje naravne dediščine in habitatov ter biodiverzitete.

Z ukrepom bo podprta priprava študij in drugih izvedbenih dokumentov za zagon inovativnih rešitev in pristopov za ohranjanje naravne dediščine in habitatov, manjše naložbe in oprema za zagon novih rešitev in pristopov, izobraževanje in osveščanje deležnikov in prebivalstva o habitatih in naravni dediščini ter biodiverziteti ter izvedba pilotnih demonstracijskih pristopov in rešitev, promocija inovativnih demonstracijskih rešitev.

S sredstvi EKSRP načrtujemo podpreti ohranitev habitatov in biodiverzitete ter naravne dediščine na podeželju, s sredstvi ESRR podpreti akcije in rešitve v urbanih območjih, s sredstvi ESPR pa interpretacijske vsebine za ohranitev naravne dediščine, habitatov in biodiverziete vodnega življa in nabrežin ter okolice vodnih virov.

Prispevek ukrepa k cilju	**Zagotoviti ohranitev in razvoj naravne dediščine in habitatov ter biodiverzitete**		
Viri financiranja ukrepa	EKSRP	ESRR	ESPR
Sredstva po skladih za izvajanje ukrepa	250.000,00	200.000,00	145.000,00
Geografsko območje izvajanja ukrepa	Podeželsko območje LAS	Urbano območje LAS	Celotno območje LAS
Obdobje izvajanja ukrepa	2017 - 2020	2017 - 2020	2017 - 2020
Odgovornost za izvedbo ukrepa	Občine (14), BSC, Zavod za varstvo naravne dediščine, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	Občine (14), BSC, Zavod za varstvo naravne dediščine, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	Občine (14), BSC, Zavod za varstvo naravne dediščine, deležniki-sladkovodna akvakultura,drugi deležniki iz vseh treh sektorjev
Kazalniki in vrsta kazalnika			
vložek	učinek	rezultat	vpliv
Znesek finančnih sredstev	4 UVON	1 RVON, 2 RVON,3 RVON, 4 RVON	1 VVON, 2 VVON
Sodelovanje med sektorji:	Predvidena partnerstva med javnim, ekonomskim in socialnim sektorjem		

11.1.4 Tematsko področje ukrepanja: Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin (VVŽ)

Ukrep 1 UVVŽ: Razvoj programov reaktivacije ranljivih ciljnih skupin ter skupnega reševanja izzivov zmanjševanja revščine

Opis ukrepa; Spodbuditi zagon in delovanje podpornih shem, mehanizmov in dolgoročnih rešitev in pristopov ter praks za izboljšanje dostopa do storitev na lokalni ravni na območju LAS, pri čemer se pozornost v največji možni meri nameni ranljivim ciljnim skupinam in rešitvam ki jim lahko izboljšajo kakovost življenja.

Osrednje težišče ukrepanja; S tem ukrepom želimo spodbuditi oblikovanje dolgoročnih pristopov in rešitev povezanih z izobraževanji in podpornimi shemami za izboljšanje kakovosti življenja ranljivih ciljnih skupin, pri čemer pričakujemo tudi preveritev možnosti ter razvoj možnosti reševanja izzivov na področju npr. stanovanjskih kooperativ, energetske revščine, zdravega življenjskega sloga in športa ter rekreacije, vključevanja prebivalstva v demokratične procese,….).

Z ukrepom bodo podprte preveritvene študije in druge aktivnosti, ki bodo prispevale k preveritvi možnosti za razvoj in uveljavitev sodobnih pristopov in inovativnih rešitev na področju zmanjševanja revščine in izboljšanja življenjskega sloga, manjše naložbe in oprema za zagon novih rešitev in pristopov, izobraževanje in osveščanje prebivalstva in deležnikov o prednostih in rešitvah uvajanja novih rešitev ter izvedba pilotnih demonstracijskih pristopov in rešitev, ki se bodo na podlagi študij pokazale kot izvedljive v praksi, promocija inovativnih demonstracijskih rešitev.

S sredstvi EKSRP načrtujemo podpreti akcije in rešitve na podeželju, s sredstvi ESRR podpreti akcije in rešitve v urbanih območjih, s sredstvi ESPR pa akcije in rešitve povezane z ribištvom, ribogojstvom in spremljajočimi dejavnostmi.

Prispevek ukrepa k cilju	**Razviti programe aktivacije in izkoristiti endogene potenciale za zmanjševanje revščine in povečanje socialne vključenosti**		
Viri financiranja ukrepa	EKSRP	ESRR	ESPR
Sredstva po skladih za izvajanje ukrepa	130.000,00	100.000,00	72.361,63,00
Geografsko območje izvajanja ukrepa	Podeželsko območje LAS	Urbano območje LAS	Celotno območje LAS
Obdobje izvajanja ukrepa	2017 - 2020	2017 - 2020	2017 - 2020
Odgovornost za izvedbo ukrepa	Občine (14), BSC, Zavod za zaposlovanje OS Kranj, CSD-ji, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	Občine (14), BSC, Zavod za zaposlovanje OS Kranj, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	Občine (14), BSC, Zavod za zaposlovanje OS Kranj, deležniki-sladkovodna akvakultura,drugi deležniki iz vseh treh sektorjev
Kazalniki in vrsta kazalnika			
vložek	učinek	rezultat	vpliv
Znesek finančnih sredstev	1 UVVŽ	1 RVVŽ, 2 RVVŽ, 3 RVVŽ, 4 RVVŽ	1 VVVŽ
Sodelovanje med sektorji:	Predvidena partnerstva med javnim, ekonomskim in socialnim sektorjem		

Ukrep 2 UVVŽ: Razvoj programov za starejše in mlade z različnimi zdravstvenimi, vedenjskimi, socialnimi in drugimi stiskami

Opis ukrepa; Spodbuditi razvoj inovativnih socialnih skupnostnih storitev za starejše, medgeneracijskih centrov ter intervencijskih programov za mlade, kar bo prispevalo k izboljšanju zdravja in socialne vključenosti.

Osrednje težišče ukrepanja; S tem ukrepom želimo razviti skupnostne socialne storitve in druge oblike pomoči, ki bodo z razvitimi vsebinami, naložbami zagotavljali stalen trajnostni servis za starejše prebivalce na območju LAS. Hkrati želimo razviti inovativne storitve in izobraževanja za mlade, ki bodo z razvitimi vsebinami, naložbami zagotavljali nove pristope k socialni aktivaciji, zmanjšanju stisk in večji družbeni angažiranosti mladih.

Z ukrepom bo podprt razvoj inovativnih pristopov in inovativnih praks za povečanje socialne vključenosti, zmanjšanje stisk in zdravstvenih problemov, ki bodo prispevali k večji družbeni vključenosti ranljivih ciljnih skupin (starejši, mladi), manjše naložbe in oprema potrebne za zagon programov, izobraževanje in usposabljanje, izvedba pilotnih demonstracijskih projektov, promocija inovativnih demonstracijskih rešitev.

S sredstvi EKSRP načrtujemo podpreti razvoj podpornih storitev za starejše in mlade na podeželju, s sredstvi ESRR pa želimo podpreti akcije in rešitve v urbanih območjih.

Prispevek ukrepa k cilju	**Razviti programe aktivacije in izkoristiti endogene potenciale za zmanjševanje revščine in povečanje socialne vključenosti**		
Viri financiranja ukrepa	EKSRP		ESRR
Sredstva po skladih za izvajanje ukrepa	101.266,61		80.886,51
Geografsko območje izvajanja ukrepa	Podeželsko območje LAS		Celotno območje LAS
Obdobje izvajanja ukrepa	2017 - 2020		2017 - 2020
Odgovornost za izvedbo ukrepa	Občine, BSC, Centri za socialno delo (4), Domovi za upokojence, KGZS Kranj,Obrtne (4) in gospodarska zbornica, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev		Občine, BSC,Centri za socialno delo, Domovi za upokojence,Obrtne (4) in gospodarska zbornica,drugi deležniki iz vseh treh sektorjev
Kazalniki in vrsta kazalnika (ob koncu poglavja)			
vložek	učinek	rezultat	vpliv
Znesek finančnih sredstev	2 UVVŽ	1 RVVŽ, 2 RVVŽ, 3 RVVŽ, 4 RVVŽ	1 VVVŽ
Sodelovanje med sektorji:	Predvidena partnerstva med javnim in socialnim sektorjem		

11.2 Prenos ciljev v ukrepe znotraj tematskega področja

11.2.1 Intervencijska logika ukrepanja: Tematsko področje ukrepanja - Ustvarjanje delovnih mest (DM)

Tematsko področje	Splošni cilj	Posebni cilj	Kazalnik rezultata	Ukrepi
Ustvarjanje delovnih mest (DM)	1 Vzpodbuditi razvoj dinamičnega konkurenčnega podjetništva za zeleno gospodarsko rast	1 CDM: Izkoristiti endogene potenciale za razvoj dinamičnega konkurenčnega podjetništva	1 RDM Število novih delovnih mest 2 RDM delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacij v primerjavi z določenim finančnim okvirom 3 RDM Število zaključenih operacij za razvoj novih delovnih mest 4 RDM Delež izplačanih sredstev v primerjavi s sredstvi o odločitvi in potrditvi operacij	1 UDM Spodbujanje razvoja dinamičnega konkurenčnega podjetništva s podporo razvoju inovativnosti in povezovanju v verige vrednosti
				2 UDM Razvoj novih inovativnih trajnostnih zelenih turističnih produktov in storitev
		2 CDM: Spodbuditi razvoj podjetniške kulture in spodbujanje ustvarjanja novih delovnih mest		3 UDM Razvoj inovativnih partnerstev za razvoj podjetniške kulture in podporo razvoju kompetenc, znanj na področju spodbujanja razvoja podjetniških idej in razvoja podjetniških podjemov

	Oznaka	Intervencijski nivo	Kazalnik	Izhodiščno stanje	Končno stanje	Vir
Vplivi/ splošni cilji	1 VDM	povečanje dodane vrednosti/zaposlenega	rast neto dodane vrednost/zaposlenega	39.175 EUR	40.000	AJPES
	2 VDM	Zmanjšanje brezposelnosti	delež brezposelnosti	10,5 %	10,00 %	SURS
Rezultat/ Posebni cilji 1,2	1 RDM	Ustvarjanje novih delovnih mest na območju LAS GK	število novih zaposlitev	0	2	Interni podatki LAS GK
	2 RDM	Ustvarjanje novih podjetij na območju LAS GK	število novih podjetij	0	2	
	3 RDM	Skupni finančni vložek v operacije, ki ustvarjajo delovna mesta	Delež dodeljenih finančnih sredstev v odločitvi o potrditvi	0	100%	Interni podatki LAS GK

			operacij v primerjavi z določenim finančnim okvirjem.			
	4 RDM	Skupne podprte operacije za ustvarjanje novih delovnih mest	Število zaključenih operacij za ustvarjanje delovnih mest.	0	9	Interni podatki LAS GK
	5 RDM	Povečanje uspešnosti pri izvedenih operacijah za ustvarjanje delovnih mest	Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacij.	0	100%	Interni podatki LAS GK
Učinek/posebni cilj 1/ukrep 1	1 UDM	Podpora podjetjem za dvig inovativnosti in razvoj mrež	Št. malih in srednjih podjetij vključenih v operacije	0	9	Interni podatki LAS GK
Učinek/posebni cilj 1/ukrep 2	2 UDM	Podpora podjetjem za razvoj inovativnih turističnih produktov in storitev	Št. malih in srednjih podjetij vključenih v operacije	0	12	Interni podatki LAS GK
Učinek/posebni cilj 2/ukrep 3	3 UDM	Uporabniki razvitih podpornih storitev za podjetniške kulture in ustvarjanje delovnih mest	Št uporabnikov novih podpornih storitev	0	60	Interni podatki LAS GK

11.2.2 Intervencijska logika ukrepanja: Tematsko področje ukrepanja - Razvoj osnovnih storitev (OS)

Tematsko področje	Splošni cilj	Posebni cilj	Kazalnik rezultata	Ukrepi
Razvoj osnovnih storitev (OS)	1. ohraniti poseljenost, zagotoviti dvig kakovosti življenja in storitev, ohraniti identiteto in kulturno dediščino	1 COS: Ureditev skupnih površin in objektov ter razvoj programov za različne namene dviga življenjske ravni prebivalstva	1.ROS Število prebivalcev na območju z dostopom do novo razvitih storitev za dvig kvalitete življenja 2 ROS delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacij v primerjavi z določenim finančnim okvirom 3 ROS Število zaključenih operacij za razvoj novih delovnih mest 4 ROS Delež izplačanih sredstev v primerjavi s sredstvi o odločitvi in potrditvi operacij	1 UOS Ureditev skupnih površin in objektov ter storitev za različne namene dviga življenjske ravni prebivalstva
		2 COS: Razviti pristope za dolgoročno ohranitev identitete, kulturne dediščine, tipičnega izgleda naselij in vzdržen razvoj tipične krajine		2 UOS Ohranjanje in izboljševanje kulturne dediščine 3 UOS Ohranitev tipičnega izgleda naselij in vzdržen razvoj tipične krajine

	Oznaka	Intervencijski nivo	Kazalnik	Izhodiščno stanje	Končno stanje	Vir
Vplivi/splošni cilji	1.V OS	ohranjanje števila prebivalcev	št. prebivalcev	162.023	162.023	SURS
	2. VOS	Ohranitev povprečne dobe bivanja gostov	povprečna doba bivanja gostov v koledarskem letu (št. prenočitev turistov/št. prihodov turistov)	2.5 dni	2.5 dni	SURS
Rezultat/ Posebni cilj1 1,2	1. ROS	Ustvarjanje novih delovnih mest na območju LAS GK	število novih zaposlitev	0	2	Interni podatki LAS LG
	2. ROS	Izboljšanje življenja v podeželskih skupnostih	Število prebivalcev na območju z dostopom do novo razvitih storitev za dvig kvalitete življenja	0	1.000	Interni podatki LAS GK
	3. ROS	Skupni finančni vložek v operacije za razvoj osnovnih storitev in razvoj kulturne dediščine in kulturne krajine	Delež dodeljenih finančnih sredstev v odločitvi o potrditvi operacij v primerjavi z določenim finančnim okvirjem.	0	100%	Interni podatki LAS GK
	4. ROS	Skupne podprte operacije za razvoj osnovnih storitev in razvoj kulturne dediščine in kulturne krajine	Število zaključenih operacij za razvoj osnovnih storitev in razvoj kulturne dediščine in kulturne krajine.	0	6	Interni podatki LAS GK

	4. ROS	Povečanje uspešnosti pri izvedenih operacijah za razvoj osnovnih storitev in razvoj kulturne dediščine in kulturne krajine	Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacij.	0	100%	Interni podatki LAS GK
Učinek 1/posebni cilj 1/ukrep 1	1. UOS	Izboljšanje vključenosti prebivalstva v novo razvite storitve za dvig kvalitete življenje	Št. prebivalcev aktivno vključenih v razvite nove storitve v operacijah	0	250	Interni podatki LAS GK
Učinek 2/posebni cilj 2/ukrep 2	2. UOS	Vključenost uporabnikov v novo razvite intepretacijske vsebine kulturne dediščine	Št. uporabnikov aktivno vključenih v operacije	0	250	Interni podatki LAS GK
Učinek 3/posebni cilj 2/ukrep 3	3. UOS	Podpora lokalnim deležnikom pri razvoju identitete in tipičnega izgleda krajine	Število deležnikov vključenih v operacije	0	20	Interni podatki LAS GK

11.2.3 Intervencijska logika ukrepanja: Tematsko področje ukrepanja - Varstvo okolja in ohranjanje narave (VON)

Tematsko področje	Splošni cilj	Posebni cilj	Kazalnik rezultata	Ukrepi
Varstvo okolja in narave (VON)	1. zagotoviti zmanjšanje trdih delcev in emisij toplogrednih plinov ter izboljšati stanje glede energetske učinkovitosti, uporabe obnovljivih virov energije in svetlobne onesnaženosti	1 CVON: Zmanjšati onesnaženost okolja z razvojem trajnostne mobilnosti, energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov energije	1.RVON Število površin z zagotovljenimi trajnostnimi zelenimi pristopi za varovanje narave in okolja 2.RVON delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacij v primerjavi z določenim finančnim okvirom 3.RVON Število zaključenih operacij za razvoj novih delovnih mest 4. R Delež izplačanih sredstev v primerjavi s sredstvi o odločitvi in potrditvi operacij	1 UVON Zmanjševanje onesnaženosti zraka z razvojem trajnostne mobilnosti
				2 UVON Izboljšanje energetske učinkovitosti in dvig uporabe obnovljivih virov energije
	C 2; Izboljšati stanje narave in habitatov z aktiviranjem naravne dediščine	P.C 3.2. Razviti in ponovno aktivirati degradirana in opuščena območja in jim dodati nove vsebine		3 UVON Razvoj in aktivacija degradiranih in opuščenih območij
		PC 3.3.. Zagotoviti ohranitev in razvoj naravne dediščine in habitatov ter biodiverzitete		4 UVON Ohranitev in razvoj naravne dediščine, habitatov in biodiverzitete

	Oznaka	Intervencijski nivo	Kazalnik	Izhodiščno stanje	Končno stanje	Vir
	1.V VON	Izboljšati stanje na področju izpustov toplogrednih plinov na območju LAS GK	% zmanjšanja toplogrednih plinov CO_2	0	- 2%	ARSO
	2.VON	ohranitev stanje narave, biodiverzitete in habitatov na območju LAS GK	stanje habitatnih tipov	75 % (podatek Slo)	75 % (podatek Slo)	ZRSVN
Rezultat/ Posebni cilj	1RVON	Ustvarjanje novih delovnih mest na območju LAS GK	število novih zaposlitev	0	1	Interni podatki LAS LG
	1.R VON	Površine, na katerih so zagotovljeni trajnostni zeleni pristopi za zagotavljanje varovanja narave in	površina z zagotovljenimi trajnostnimi zelenimi pristopi za varovanje narave in okolja	0	350 m^2	Interni podatki LAS GK

		okolja				
	2.R VON	Skupni finančni vložek v operacije, ki varujejo okolje in ohranjajo naravo	Delež dodeljenih finančnih sredstev v odločitvi o potrditvi operacij v primerjavi z določenim finančnim okvirjem	0	100%	Interni podatki LAS GK
	3.R VON	Skupne podprte operacije, ki varujejo okolje in ohranjajo naravo na območju LAS GK	Število zaključenih operacij za varovanje okolja in ohranjanje narave	0	11	Interni podatki LAS GK
	4.R VON	Povečanje uspešnosti pri izvedenih operacijah, ki varujejo okolje in ohranjajo naravo na območju LAS	Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacij.	0	100%	Interni podatki LAS GK
Učinek 1/Cilj 1/ ukrep 1	1.U VON	Razviti pristopi in rešitve trajnostne mobilnosti	Št. uporabnikov razvitih pristopov trajnostne mobilnosti	0	200	Interni podatki LAS GK
Učinek 2/Cilj 1/ ukrep 2	2. U VON	Razvite rešitve na področju energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov	Št. uporabnikov razvitih pristopov energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov	0	60	Interni podatki LAS GK
Učinek 3/Cilj 2/ ukrep 3	3.U VON	Revitalizacija degradiranih površin	velikost obravnavanih degradiranih površin	0	450 m2	Interni podatki LAS GK
Učinek 3/Cilj 2/ ukrep 3	4.U VON	deležniki vključeni v izvajanje operacij CLLD	število deležnikov vključenih v izvajanje operacij CLLD	0	20	Interni podatki LAS GK
Učinek 4/Cilj 3/ ukrep 4	5.U VON	Razviti pristopi za varovanje habitatov, narave in biodiverzitete	Št. razvitih pristopov za varovanje habitatov, narave in biodiverzitete	0	3	Interni podatki LAS GK

11.2.4 Intervencijska logika ukrepanja: Tematskopodročje ukrepanja - Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin (VVŽ)

Tematsko področje	Splošni cilj	Posebni cilj	Kazalnik rezultata	Ukrepi
Večja vključenost žensk, mladih in ranljivih skupin (VVŽ)	1. Zagotoviti večjo socialno in družbeno vključenost dela populacije, ki je odrinjen na rob družbe	CVVŽ 1: Razviti programe aktivacije in izkoristiti endogene potenciale za zmanjševanje revščine in socialne izključenosti	1.RVVŽ Št. razvitih in delujočih pristopov in rešitev na področju zmanjševanja revščine in socialne izključenosti 2.RVVŽ delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacij v primerjavi z določenim finančnim okvirom 3.RVVŽ Število zaključenih operacij za razvoj novih delovnih mest 4. RVVŽ Delež izplačanih sredstev v primerjavi s sredstvi o odločitvi in potrditvi operacij	1 UVVŽ Razvoj programov vključevanja ranljivih ciljnih skupin ter skupnega reševanja izzivov zmanjševanja revščine 2 UVVŽ Razvoj programov za starejše in mlade z različnimi zdravstvenimi, vedenjskimi, socialnimi in drugimi stiskami

	Oznaka	Intervencijski nivo	Kazalnik	Izhodiščno stanje	Končno stanje	Vir
Vplivi/splošni cilji	1 V VVŽ	Zmanjšanje revščine na območju LAS GK	Stopnja tveganja revščine (% oseb) na območju LAS GK	13.3 % (podatek za regijo Gorenjska)	13,0 %	SURS
Rezultat/ Posebni cilj	1 R VVŽ	prebivalstvo vključeno v nove pristope in rešitve na področju zmanjševanja revščine in socialne izključenosti	št. prebivalcev vključenih v nove pristope in rešitve na področju zmanjševanja revščine in socialne izključenosti	0	130	Interni podatki LAS GK
	2 R VVŽ	Skupni finančni vložek v operacije za boljšo socialno vključenost	Delež dodeljenih finančnih sredstev v odločitvi o potrditvi operacij v primerjavi z določenim finančnim okvirjem.	0	100%	Interni podatki LAS GK
	3 R VVŽ	Skupne podprte operacije za boljšo socialno vključenost	Število zaključenih operacij za boljšo socialno vključenost	0	5	Interni podatki LAS GK
	4 R VVŽ	Povečanje uspešnosti pri izvedenih operacijah za boljšo socialno vključenost	Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi za boljšo socialno vključenost	0	100%	Interni podatki LAS GK
Učinek 1/posebni cilj 1/ukrep 1	1 U VVŽ	Uporabniki razvitih podpornih programov za zmanjševanje revščine in socialne izključenosti	Št. uporabnikov novo razvitih programov za zmanjševanje revščine in socialne izključenosti	0	90	Interni podatki LAS GK
Učinek 2/posebni cilj1/ukrep 2	2 U VVŽ	Uporabniki razvitih podpornih programov za starejše in mlade	Št. uporabnikov novo razvitih programov za starejše in mlade	0	40	Interni podatki LAS GK

11.3 Skladnost OP EKSRP - PRP 2014–2002 in SLR LAS Gorenjska košarica 2014–2020

SLR GK 2014 – 2020 RP 2014-2020		1. TP: Ustvarjanje delovnih mest			2. TP: Razvoj osnovnih storitev			3. TP: Varstvo okolja in ohranjanje narave				4. TP: Večja vključenost mladih, žensk in drugih	
		1UDM	1UDM	1UDM	1UOS	2UOS	3UOS	1UVON	2UVON	3UVON	4UVO	1UVVŽ	2UVVŽ
1 Prednostna naloga													
1A	Pospeševanje inovacij in baze znanja na podeželskih območjih	X		X									
1B	Krepitev povezav med kmetijstvom, proizvodnjo hrane in gozdarstvom ter raziskavami in inovacijami	X											
1C	Krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju											X	
2 Prednostna naloga													
2A	Zagotavljanje lažjega prestrukturiranja kmetij, predvsem kmetij z nizko stopnjo udeležbe na trgu, tržno usmerjenih kmetij v posameznem sektorju in kmetij s potrebo po kmetijski divezifikaciji	X	X										
2B	Zagotavljanje lažjega začetka opravljanja kmetijske dejavnosti in zlasti generacijske pomladitve v kmetijskem sektorju			X									
3 Prednostna naloga													
3A	Boljše vključevanje primarnih proizvajalcev v živilsko verigo rek shem kakovosti, promocije na lokalnih trgih, kratkih dobavnih verig, skupin proizvajalcev in medpanožnih organizacij ter spodbujanje dobrega počutja živali	X	X										
4 Prednostna naloga													
4A	Obnova, ohranjanje in povečanje biotske raznovrstnosti, vključno z območji natura 2000 in sistemi kmetovanja visoke naravne vrednosti ter stanja krajin v Evropi						X	X	X	X	X		
4B	Izboljšanje upravljanja voda in zemljišč ter prispevanje k izpolnjevanju ciljev okvirne direktive o vodah												
4C	Izboljšanje upravljanja tal in obvladovanje erozije ter ravnanja z gnojili in pesticidi												

11.4 Skladnost OP ESPR 2014–2020 in SLR LAS Gorenjska košarica 2014–2020

LAS GK OPERATIVNI PROGRAM ESPR		1. TP: Ustvarjanje delovnih mest			2. TP: Razvoj osnovnih storitev			3. TP: Varstvo okolja in ohranjanje narave				4. TP: Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	
		1UDM	1UDM	1UDM	1UOS	2UOS	3UOS	1UVON	2UVON	3UVON	4UVON	1UVVŽ	2UVVŽ
1	Spodbujanje okoljsko trajnostnega, z viri gospodarnega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva	x	x	x								x	
2	Pospeševanje okoljsko trajnostne, z viri gospodarne, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture	x	x	x								x	
3	Spodbujanje izvajanja SRP												
4	Povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5	Pospeševanje trženja in predelave	x	x										
6	Pospeševanje izvajanja integrirane pomorske politike												

11.5 Skladnost RRP 2014–2020 in SLR LAS Gorenjska košarica 2014–2020

LAS GK RRP GORENJSKE 2014-2020		1. TP: Ustvarjanje delovnih mest			2. TP: Razvoj osnovnih storitev			3. TP: Varstvo okolja in ohranjanje narave				4. TP: Večja vključenost mladih, žensk in drugih	
		1UDM	1UDM	1UDM	1UOS	2UOS	3UOS	1UVON	2UVON	3UVON	4UVON	1UVVŽ	2UVVŽ
1 Razvojno področje: tehnološki razvoj, podjetništvo in inovativnost													
		X	X	X									
2 Razvojno področje: razvoj človeških virov													
				X								X	X
3 Razvojno področje: turizem													
			X										
4 Razvojno področje: okolje, prostor in infrastruktura													
							X	X	X	X	X		
5 Razvojno področje: razvoj podeželja (kmetijstvo, gozdarstvo in razvoj podeželja)													
		X	X	X	X	X	X				X	X	X

11.6 Skladnost OP ESRR 2014–2002 in SLR LAS Gorenjska košarica 2014–2020

SLR LAS GK 2014 – 2020		1. TP: Ustvarjanje delovnih mest			2. TP: Razvoj osnovnih storitev			3. TP: Varstvo okolja in ohranjanje narave				4. TP: Večja vključenost mladih, žensk in drugih	
Skladnost OPKP 2014-2020		1UDM	2UDM	3UDM	1UOS	2UOS	3UOS	1UVON	2UVON	3UVON	4UVON	1UVVŽ	2UVVŽ
1	Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja v skladu s pametno specializac. za večjo konkurenčnost in ozelenitev gospodarstva	X											
2	Povečanje dostopnosti do informacijsko komunika-cijskih tehnologij ter njihove uporabe in kakovosti												
3	Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast	X	X		X	X							
4	Trajnostna raba in proizvodnja energije in pametna omrežja								X				
5	Prilagajanje na podnebne spremembe												
6	Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti						X			X	X		
7	Izgradnja infrastrukture in ukrepi za spodbujanje trajnostne mobilnosti							X					
8	Spodbujanje zaposlovanja in transnacionalna mobilnost delovne sile			X									
9	Socialna vključenost in zmanjšanje tveganja revščine - Ustvarjanje delovnih mest - Vključenost ranljivih ciljnih skupin Varstvo okolja in ohranjanje narave	X	X	X				X	X	X	X	X	X
10	Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost			X								X	
11	Pravna država, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti, učinkovita javna uprava, podpora razvoju NVO ter krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev												

11.7 Skladnost Zakona o TNP in SLR LAS Gorenjska košarica 2014–2020

SLR LAS GK 2014-2020		1. TP: Ustvarjanje delovnih mest			2. TP: Razvoj osnovnih storitev			3. TP: Varstvo okolja in ohranjanje narave				4. TP: Večja vključenost mladih, žensk in drugih	
Skladnost z Zakonom o TNP		1UDM	2UDM	3UDM	1UOS	2UOS	3UOS	1UVON	2UVON	3UVON	4UVON	1UVVŽ	2UVVŽ
1	varovanje ekološke celovitosti ekosistemov v narodnem parku in preprečevanje posegov										X		
2	ohranjanje ravnovesja med naravnimi procesi in delovanjem človeka										X	X	
3	varovanje in spoznavanje naravnih, krajinskih, kulturnih in duhovnih vrednot in celostno ohranjanje kulturne dediščine				X	X							
4	Spodbujanje trajnostnega razvoja in ohranjanje poselitve	X	X	X			X					X	X
5	Trajnostno obiskovanja za znanstvene, izobraževalne, rekreacijske, turistične, duhovne namene		X		X							X	

11.8 Akcijski načrt izvajanja ukrepov z opredelitvijo odgovornosti, časovne opredelitve in načrtovanih sredstev

Ukrep	Odgovornost za izvajanje	Sklad	Časovna opredelitev izvajanja (2016, 2017, 2018, 2019, 2020)	Načrtovana sredstva (EU + SLO) (v EUR)
Spodbujanje razvoja dinamičnega konkurenčnega podjetništva s podporo razvoju inovativnosti in povezovanju v verige vrednosti	BSC, KGZS- Zavod Kr, CTRP Kranj, IKT park Kranj, Gospodarska in obrtne zbornice (4), podjetja, deležniki iz sladkovodne akvakulture, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	EKSRP	2017,2018 2019,2020	100.000,00
		ESRR	2017,2018 2019,2020	100.000,00
		ESPR	2017,2018 2019,2020	100.000,00
Razvoj novih inovativnih trajnostnih zelenih turističnih produktov in storitev	BSC, Lokalne turistične organizacije in TIC-i(13), KGZS- Zavod Kr, CTRP Kranj, podjetja, deležniki iz sladkovodne akvakulture Gospodarska in obrtne zbornice (4), drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	EKSRP	2017,2018 2019,2020	100.000,00
		ESRR	2017,2018 2019,2020	103.000,00
		ESPR	2017,2018 2019,2020	100.000,00
Razvoj inovativnih partnerstev za razvoj podjetniške kulture in podporo razvoju kompetenc, znanj na področju spodbujanja razvoja podjetniških idej in razvoja podjetniških podjemov	BSC, RAGOR, KGZS-Zavod Kr,Gospodarska in obrtne zbornice (4), CTRP Kranj, Zavod RS za zaposlovanje OS Kranj, deležniki iz sladkovodne akvakulture ter drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	EKSRP	2017,2018 2019,2020	100.000,00
		ESRR	2017,2018 2019,2020	100.000,00
		ESPR	2017,2018 2019,2020	50.000,00
Ureditev skupnih površin in objektov ter razvoj programov za različne namene dviga življenjske ravni prebivalstva na podeželju	Občine (14), BSC, deležniki iz sladkovodne akvakulture,drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	EKSRP	2017,2018 2019,2020	350.000,00
		ESRR		
		ESPR		
Ohranjanje in izboljševanje kulturne dediščine	Občine (14), BSC, Zavod za varstvo kulturne dediščine, deležniki iz sladkovodne akvakulture,drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	EKSRP	2017,2018 2019,2020	365.000,00
		ESRR		
		ESPR	2017,2018 2019,2020	150.000,00
Ohranitev tipičnega izgleda naselij in vzdržen razvoj tipične krajine	Občine (14), BSC, Zavod za varstvo kulturne dediščine, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	EKSRP	2017,2018 2019,2020	160.000,00
		ESRR		
		ESPR		
Zmanjševanje onesnaženosti zraka z razvojem trajnostne mobilnosti	Občine (14), BSC, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	EKSRP	2017,2018 2019,2020	255.000,00
		ESRR	2017,2018 2019,2020	250.000,00
		ESPR		

Izboljšanje energetske učinkovitosti in dvig uporabe obnovljivih virov energije	Občine (14), BSC, KGZS- Zavod Kr, LEAG, deležniki iz sladkovodne akvakulture, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	EKSRP	2017,2018 2019,2020	100.000,00
		ESRR	2017,2018 2019,2020	180.000,00
		ESPR		
Razvoj in aktivacija degradiranih in opuščenih območij	Občine (14), BSC, deležniki iz sladkovodne akvakulture, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	EKSRP	2017,2018 2019,2020	300.000,00
		ESRR	2017,2018 2019,2020	350.000,00
		ESPR	2017,2018 2019,2020	100.000,00
Ohranitev in razvoj naravne dediščine, habitatov in biodiverzitete	Občine (14), BSC, Zavod za varstvo naravne dediščine, deležniki iz sladkovodne akvakulture,drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	EKSRP	2017,2018 2019,2020	250.000,00
		ESRR	2017,2018 2019,2020	200.000,00
		ESPR	2017,2018 2019,2020	145.000,00
Razvoj programov vključevanja ranljivih ciljnih skupin ter skupnega reševanja izzivov zmanjševanja revščine	Občine (14), BSC, Zavod za zaposlovanje OS Kranj, deležniki iz sladkovodne akvakulture, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	EKSRP	2017,2018 2019,2020	130.000,00
		ESRR	2017,2018 2019,2020	100.000,00
		ESPR	2017,2018 2019,2020	72.361,63
Razvoj programov za starejše in mlade z različnimi zdravstvenimi, vedenjskimi, socialnimi in drugimi stiskami	Občine (14), BSC, Centri za socialno delo (4), Domovi za upokojence (4), KGZS-Zavod Kr, Obrtne (4) in gospodarska zbornica, drugi deležniki iz vseh treh sektorjev	EKSRP	2017,2018 2019,2020	101.266,61
		ESRR	2017,2018 2019,2020	80.886,51
		ESPR		
		EKSRP		
		ESRR		
		ESPR		
		EKSRP		
		ESRR		
		ESPR		
		EKSRP		
		ESRR		
		ESPR		
		EKSRP		
		ESRR		
		ESPR		
		EKSRP		
		ESRR		
		ESPR		
		EKSRP		
		ESRR		
		ESPR		
		EKSRP		
		ESRR		
		ESPR		
		EKSRP		
		ESRR		
		ESPR		

11.9 Aktivnosti operacij sodelovanja LAS

LAS Gorenjska košarica bo v programskem obdobju 2014 -2020 aktivno sodeloval z ostalimi LAS-i v Sloveniji in EU, pri čemer je ključnega pomena razvoj sodelovanja na področjih razvoja LAS. Sodelovanje z LAS-i bo območju prineslo veliko dodano vrednost preko izmenjav izkušenj, novih znanj in pristopov, ki bodo prispevali k razvoju območja LAS in pripomogli k doseganju ciljev strategije LAS Gorenjska košarica. Nosilec operacij sodelovanja bo, kot določa Uredba CLLD, LAS Gorenjska košarica.

Način izbora projektov sodelovanja LAS (sredstva ESPR in sredstva ESRR): Ko je predlog posamičnega projekta sodelovanja določen in dogovorjen med LAS Gorenjska košarica in ostalimi LAS-i, ki so partnerji v posameznem projektu LAS, projekt sodelovanja obravnavajo pristojni organi LAS Gorenjska košarica, to sta upravni odbor LAS in skupščina LAS. Projekte sodelovanja v obravnavo in potrditev navedenima organoma LAS predloži vodilni partner LAS. Ko je projekt sodelovanja potrjen s strani upravnega odbora in skupščine LAS, se predloži v potrditev pristojnim nacionalnim organom:

- ARSKTRP za sredstva ESPR
- MGRT za sredstva ESRR

Način izbora projektov sodelovanja LAS (sredstva EKSRP): Ko je predlog posamičnega projekta sodelovanja določen in dogovorjen med LAS Gorenjska košarica in ostalimi LAS-i, ki so partnerji v posameznem projektu LAS, projekt sodelovanja obravnavajo pristojni organi LAS Gorenjska košarica, to sta upravni odbor LAS in skupščina LAS. Projekte sodelovanja v obravnavo in potrditev navedenima organoma LAS predloži vodilni partner LAS. Ko je projekt sodelovanja potrjen s strani upravnega odbora in skupščine LAS, se projekt - vloga predloži na poseben razpis MKGP za projekte sodelovanja LAS.

Potrditev in izvajanje projektov sodelovanja LAS:
Na podlagi potrditve projektov s strani pristojnih organov (ARSKTRP za sredstva EKSRP in ESPR (na podlagi ocene projektov in izbora projektov na posebnem razpisu MKGP za projekte sodelovanja LAS) in MGRT za sredstva ESRR) in prejema ustreznih dokumentov o potrditvi projekta s strani (ARSKTRP za sredstva EKSRP in ESPR in MGRT za sredstva ESRR) se projekti LAS iz sredstev ESRR, ESPR, EKSRP lahko začnejo izvajati.

Teme projektov sodelovanja ESRR, ESPR: LAS Gorenjska košarica se je **za dva projekta sodelovanja že odločil,** obravnal in potrdil ju je Upravni odbor, obravnavala in potrdila ju je skupščina LAS 28.01.2016 in sicer;

- za sredstva ESRR: projekt POT MIRU
- za sredstva ESRP: projekt OCENJEVANJE RIBJIH IZDELKOV

Oba projekta sta strategiji priložena.

LAS pa načrtuje še nekaj projektov sodelovanja, tako iz sredstev ESRR (npr. izzivi razvoja mestnih središč,…) kot iz sredstev ESPR (npr. razvoj turističnih produktov,…).

Teme projektov sodelovanja EKSRP: LAS Gorenjska košarica se že dogovarja za projekte sodelovanja iz EKSRP (za sredstva EKSRP bo objavljen poseben razpis za projekte sodelovanja LAS) in sicer razgovori potekajo za naslednja vsebinska področja:

- UNESCO MAB območja (sodelovanje LAS-ov z UNESCO MAB območji) – sodelovanje je že dogovorjeno
- LAG Unterkärnten: področje aktivacije ranljivih ciljnih skupin, razvoja turizma
- LAG Leoben: področje aktivacije mladih
- LASi območja Alpe Adria (LAS-i Avstrije, Slovenije in Hrvaške): področje trajnostne mobilnosti in razvoja turističnih produktov, kulturne in naravne dediščine
- LASi v Sloveniji: Razvoj kratkih verig, samooskrba, turizem, podjetništvo, druga razvojna področja kot so razvoj in ohranjanje narave, kulture, ranljive ciljne skupine,…..

12. Opis sistema spremljanja in vrednotenja SLR

Vrednotenje CLLD je zahtevano in se odvija, skladno z Uredbo 1303/2013 EU, na dveh nivojih:
- na nacionalni ravni – organi upravljanja vrednotijo programe EKSRP, ESPR, ESRR (vključno z deli programov, ki so predvideni za ukrepanje CLLD) za koriščenje strukturnih sredstev;
- na ravni posameznega LAS se vrednoti izvajanje posameznih operacij in ciljev ter ukrepov posamezne strategije LAS.

LAS bo vzpostavil sistem spremljanja in vrednotenja ter koordiniral aktivnosti spremljanja in vrednotenja na nivoju LAS Gorenjska košarica.

12.1 Teme in aktivnosti vrednotenja

Na nivoju LAS bomo spremljali in vrednotili operacije LAS in njihov prispevek k doseganju ciljev razvoja strategije LAS.

Spremljanje in vrednotenje kazalnikov

LAS bo spremljal in vrednotil kazalnike, ki so predpisani z uredbo CLLD:
- število novo ustvarjenih delovnih mest;
- število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami;
- delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije v primerjavi z določenim finančnim okvirjem;
- delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije.

LAS bo spremljal in vrednotil kazalnike, ki so določeni s strategijo LAS Gorenjska košarica:
- število novo ustvarjenih delovnih mest;
- število prebivalcev na območju z dostopom do novo razvitih storitev za dvig kvalitete življenja;
- površina z zagotovljenimi trajnostnimi zelenimi pristopi za varovanje narave in okolja;
- prebivalstvo vključeno v nove pristope in rešitve na področju zmanjševanja revščine in socialne izključenosti

Dodatno pričakujemo, da bo LAS vrednotil indikatorje rezultata in učinka na projektni ravni ter bo izvajal tudi dodatna vrednotenja posameznih vsebin kot so npr: vključevanje posameznih ciljnih skupin, vrednotenje uspešnosti izvedbe posameznih nalog vodilnega partnerja na področju izvajanja nalog vodilnega partnerja ipd. Vrednotenje bo zajelo tudi pregled upoštevanja strateških izhodišč strategije SLR in ostalih regionalnih in nacionalnih strateških dokumentov pri pripravi in izvedbi projektov in multiplikacijske učinke izvedbe projektov na razvoj območja LAS.

Vrednotenja bo izvajal na podlagi zahteve LAS ter pristojnih nacionalnih organov.

Spremljanje in vrednotenje aktivnosti LAS

LAS bo zaradi boljšega doseganja ciljev in indikatorjev strategije LAS vrednotil in spremljal še naslednje:
- Javni pozivi – dokumentacija, postopki, partnerstvo (anketa za prijavitelje in partnerje projektov)
- Izvedba operacij (anketa za prijavitelje in partnerje projektov)
- Izvedba osveščanja, informiranja, izobraževanja (anketa za udeležence)
- Zadovoljstvo z delom organov LAS (ankete za člane LAS)

Iz navedenega vrednotenja in spremljanja bo LAS lažje usmerjal vse aktivnosti za doseganje ciljev in izvedbo ukrepov LAS, ki bodo prispevali k razvoju LAS. V kolikor bo ugotovljeno, da se je za določeno področje razvoja pojavil zastoj v pripravi in izvedbi operacij ali so se pojavili drugi nepredvideni izzivi, ki hromijo razvoj območja LAS, bo za navedeno področje LAS izvedel dodatno vrednotenje in spremljanje.

Skladno s potrebami bodo podatki zagotovljeni tudi na osnovi izvedbe lastnih anket, lastnih analiz ali drugih oblik zbiranja podatkov (npr. z delavnic z upravičenci, ...).

Izvajalec vrednotenja in spremljanja:
Aktivnosti vrednotenja in spremljanja bo izvajal vodilni partner, vrednotenje se bo izvajalo enkrat letno, ob tem pa se bodo operacije spremljale v času izvajanja operacij in ob zaključku ter po zaključku operacij. Vodilni partner bo pri tem skrbel za varstvo osebnih in poslovnih podatkov ter bo rezultate vrednotenj zagotovil v sumarni obliki. LAS bo, na podlagi sprejetega letnega plana aktivnosti, za manjše naloge vrednotenja vključil tudi zunanje izvajalce.

Predstavitev rezultatov vrednotenja in spremljanja:
Vodilni partner LAS bo rezultate vrednotenja in spremljanja predstavil vsem članom in organom LAS ter javnosti ter jih v sumarni obliki objavil na spletni strani LAS in v e novicah. Rezultati vrednotenja bodo na zahtevo pristojnih nacionalnih organov predloženi tudi nacionalnim organom.

Ukrepi za izboljšanje delovanja LAS in boljše doseganje ciljev ter indikatorjev LAS:
Spremljanje in vrednotenje podatkov bo osnova za izboljšavo dela in ravnanja LAS. Vse izboljšave dela in ravnanja LAS bodo potrdili pristojni organi LAS.

12.2 Sistem zagotavljanja podatkov

Podatke bo vodilni partner LAS zbiral iz dokumentacije operacij ter izvedenih anket z različnimi deležniki, ki sodelujejo pri uresničevanju ciljev in indikatorjev strategije LAS in iz podatkov pristojnih inštitucij:

- SURS – podatki o stanju na območju LAS, ki so dostopni na ravni naselij, občin ali regije;
- AJPES – letna poročila o poslovanju gospodarskih subjektov, podatki o gospodarskih subjektih, nosilcih registriranih dopolnilnih dejavnostih idr.;
- GZS in Območne obrtne zbornice: podatki o poslovanju gospodarskih subjektov;
- KGZS – Zavod Kr: podatki o stanju kmetijstva na območju LAS;
- Zavod za gozdove, OE Kranj, OE Bled: podatki o stanju gozdarstva;
- Upravne enote Kranj, Tržič, Radovljica, Jesenice; podatki o registriranih dopolnilnih dejavnostih, številu tujcev;
- drugi nacionalni organi: za podatke glede habitatov, onesnaženosti okolja,…;
- drugi EU, nacionalni, lokalni viri: strategije, študije in drugi dokumenti, ki s podatki in ugotovitvami pokrivajo območje LAS.

12.3 Terminski načrt vrednotenja

Poročanje organu upravljanja
Terminski načrt spremljanja in vrednotenja bo prilagojen zahtevam poročanja organu upravljanja. Poročanje bo vključevalo standardno poročanje o spremljanju in razširjeno poročanje z vsebinami vrednotenja v letih 2017, 2019 in 2024.

Organ upravljanja predpisuje, da se poročilo o vrednotenju in spremljanju posreduje vsako leto do 31. januarja (za sklad ESPR) oziroma vsako leto do 31. marca (za sklada EKSRP in ESRR) za obdobje do 31. decembra preteklega leta.

LAS bo za doseganje pravočasnega poročanja pravočasno začel z aktivnostmi, ki so potrebne za pripravo letnih in razširjenih poročil.

Terminski načrt poročanja pristojnemu nacionalnemu organu:

Leto	Vrsta poročanja	Rok za oddajo poročila	Obdobje, na katero se nanaša poročanje
2017	Letno poročilo + vsebine vrednotenja	31.3.2017 za EKSPR in ESRR 31.01.2017 za ESPR	do 31.12.2016 (za leti 2015 in 2016)
2018	Letno poročilo	31.3.2018 za EKSPR in ESRR 31.01.2018 za ESPR	do 31.12.2017
2019	Letno poročilo + vsebine vrednotenja	31.3.2019 za EKSPR in ESRR 31.01.2019 za ESPR	do 31.12.2018
2020	Letno poročilo	31.3.2020 za EKSPR in ESRR 31.01.2020 za ESPR	do 31.12.2019

2021	Letno poročilo	31.3.2021 za EKSPR in ESRR 31.01.2021 za ESPR	do 31.12.2020
2022	Letno poročilo	31.3.2022 za EKSPR in ESRR 31.01.2022 za ESPR	do 31.12.2021
2023	Letno poročilo	31.3.2023 za EKSPR in ESRR 31.01.2023 za ESPR	do 31.12.2022
2024	Letno poročilo + vsebine vrednotenja v okviru naknadnega vrednotenja (za PRP)	31.3.2024 za EKSPR in ESRR 31.01.2024 za ESPR	do 31.12.2023

Poročanje organom LAS
Poročila o spremljanju doseganja kazalnikov in s tem uresničevanja ciljev SLR, tako poročila predložena organu upravljanja kot sumarna poročila o vrednotenju in spremljanju LAS bodo obravnavali pristojni organi LAS.

LAS bo zaključke spremljanja in vrednotenja uporabil za izboljšanje delovanja in ukrepanja LAS za doseganje ciljev in indikatorjev LAS, pri čemer bo z ukrepi sledil odločitvam pristojnih organov LAS.

12.4 Uporabljeni viri podatkov

Finančne vire za izvajanje aktivnosti spremljanja in vrednotenja bo LAS zagotovil iz sredstev, ki so skladno z 41. členom Uredbe CLLD predvidena za pokrivanje stroškov »Podpore za tekoče stroške in animacijo«.

Za izvajanje spremljanja in vrednotenja Strategije LAS bo zadolžen vodilni partner. Naloge vrednotenja in spremljanja bo vodilni partner za LAS opravljal z redno zaposlenimi na BSC Kranj. Pri tem bo zagotovil obdelavo podatkov, vso ustrezno infrastrukturo za izvedbo nalog vrednotenja in spremljanja ter ustrezno arhiviranje podatkov in dokumentacije, povezane z vrednotenjem in spremljanjem. Za aktivnosti vrednotenja bo skladno s potrjenim letnim planom aktivnosti LAS po potrebi vključil tudi zunanje strokovnjake.

Vsebinski podatki vrednotenja in spremljanja
V vrednotenje in spremljanje bodo vključeni prijavitelji in partnerji prijavljenih projektov na poziv LAS, dobitniki in izvajalci operacij LAS, člani LAS in drugi deležniki območja LAS. Podatke za vrednotenje in spremljanje bo vodilni partner pridobival tudi iz drugih pristojnih inštitucij kot so AJPES, SURS,…

12.5 Načini obveščanja javnosti o rezultatih vrednotenj

Obveščanje ciljnih javnosti je ključnega pomena za dvig razumevanja transparentnosti delovanja LAS, prepoznavnosti rezultatov dela LAS ter prepoznavanje vpliva izvajanja operacij LAS na razvoj območja LAS.

Ciljne javnosti, ki jih bomo vključevali v obveščanje o rezultatih vrednotenja in spremljanja: člani LAS, ranljive ciljne skupine, strokovna javnosti, LAS-i v Sloveniji in EU, nacionalna ministrstva in druge službe na nacionalnem nivoju, širša javnost in drugi deležniki na območju LAS in izven območja LAS.

O rezultatih vrednotenja in spremljanja bo LAS ciljne javnosti obveščal:
- po e-pošti: z gradivi na sejah organov LAS;
- ustno na sejah organov LAS;
- preko spletne strani LAS (www.las-gorenjskakosarica.si);
- na javnih dogodkih in delavnicah, ki jih bo organiziral LAS;
- na dogodkih, ki jih bodo organizirali drugi deležniki in bo LAS aktivno sodeloval;
- preko objav v e-novicah:
- preko objav v medijih (časopisi, lokalne radijske postaje,...)

12.6 Mehanizmi za spremljanje uporabe rezultatov vrednotenja

Vrednotenje in spremljanje ciljev in kazalnikov ter drugih vsebinskih rezultatov, ki bodo nastali pri uresničevanju strategije LAS so ključnega pomena za izboljšanje delovanja LAS, boljše doseganje ciljev in rezultatov strategije in je tudi osnova za izboljšanje delovanja LAS na področjih, za katere vrednotenje in spremljanje ugotovi, da bi jih bilo treba izboljšati. To lahko velja tako za delovanje organov LAS, javne pozive, izvedbo operacij, revizije, promocije, osveščanja, ukrepe strategije kot tudi za druga področja delovanja LAS in tudi za nacionalne pristojne organe.

Rezultati vrednotenja in spremljanja bodo tako osnova za:
- izboljšanje delovanja vseh postopkov LAS;
- izboljšanje delovanja organov LAS;
- potrebne spremembe strategije LAS za boljše doseganje ciljev razvoja območja LAS;
- izboljšanje ukrepov na področju revizij;
- izboljšanje delovanja na področju sodelovanja z nacionalnimi in EU pristojnimi organi;
- izboljšanje delovanja LAS na področju promocije, osveščanja,…;
- druge izboljšave.

Ukrepe za izboljšanje delovanja LAS na enem ali več področjih bo predlagal in potrdil Upravni odbor LAS, potrdila pa tudi Skupščina LAS.

13. Opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS in opis kadrovskih kapacitet, finančni viri, izkušnje in znanje

13.1 Postopek določitve vodilnega partnerja

Skladno z Uredbo CLLD je v 14. alineji 11. člena določeno: »lokalno partnerstvo mora izbrati enega partnerja izmed članov lokalnega partnerstva kot vodilnega partnerja, ki opravlja naloge, določene v 13. členu te uredbe«.

Lokalno partnerstvo LAS Gorenjska košarica se je oblikovalo na podlagi pristopnih izjav v članstvo LAS, ki je bilo objavljeno na spletni strani BSC Kranj (upravljalca LAS Gorenjska košarica v programskem obdobju 2007–2013) dne 19. 2. 2015. V partnerstvo je s pristopno izjavo vstopil tudi BSC Kranj. Na ustanovni skupščini LAS Gorenjska košarica, ki je potekala 16. 12. 2015, je bila pod točko 3 obravnavana in predstavljena pogodba o ustanovitvi in delovanju LAS, vključno z določbami pogodbe glede nalog in pooblastil vodilnega partnerja. Po predstavitvi ustanovne pogodbe, je bila ta s sklepom št. 3.1. s strani skupščine LAS tudi potrjena, kar je predstavljalo osnovo za podpis ustanovne pogodbe s strani članov LAS. Izbor vodilnega partnerja je bil izveden v okviru 9. točke dnevnega reda ustanovne skupščine LAS Gorenjska košarica. Podan je bil en predlog za kandidata za opravljanje nalog vodilnega partnerja in sicer je bil za vodilnega partnerja predlagan BSC Kranj. Skupščina LAS je sprejela in potrdila sklep 9.1.: *Člani Lokalne akcijske skupine »Gorenjska košarica« potrjujejo BSC Kranj za opravljanje nalog vodilnega partnerja LAS v programskem obdobju 2014-2020.* V 10. točki dnevnega reda ustanovne skupščine je skupščina obravnavala transakcijski račun LAS Gorenjska košarica in sprejela in potrdila sklep 10.1.: *Člani Lokalne akcijske skupine »Gorenjska košarica« skladno z ustanovno pogodbo LAS sprejemajo informacijo, da BSC Kranj zagotovi transakcijski račun LAS. Podpisnika transferov transakcijskega računa sta predsednik in podpredsednik LAS.*

Osnovni podatki vodilnega partnerja LAS Gorenjska košarica	
Naziv	BSC, poslovno podporni center, d.o.o., Kranj
Naslov BSC Kranj in poslovni naslov LAS	Cesta Staneta Žagarja 37, 4000 Kranj
Davčna številka	32865597
Matična številka	5891019
Zakoniti zastopnik	Rok Šimenc
Odgovorna oseba za izvajanje funkcije vodilnega partnerja	mag. Helena Cvenkel
Telefon	+386 4 281 72 30
Elektronski naslov	helena.cvenkel@bsc-kranj.si
Spletna stran	www.bsc-kranj.si

Podatki o transakcijskem računu LAS Gorenjska košarica, ki ga zagotavlja vodilni partner BSC Kranj	
Številka transakcijskega računa	SI56 3300 0000 6867 397
Ime banke, pri kateri je odprt transakcijski račun LAS	Hypo Alpe-Adria-Bank d.d.
Naslov banke, pri kateri je odprt transakcijski račun LAS	Dunajska cesta 117, 1000 Ljubljana, PE Kranj Koroška cesta 1, 4000 Kranj

13.2 Opis kadrovskih kapacitet, finančnih virov, izkušenj in znanj vodilnega partnerja

13.2.1 Kadrovske in prostorske kapacitete ter finančni viri BSC Kranj

Vodilni partner BSC, poslovno podporni center, d.o.o., Kranj je bil ustanovljen leta 1995. Ustanovitelji so: Slovenski regionalno razvojni sklad, lokalne skupnosti Gorenjske, obrtne in gospodarska zbornica ter v manjšem deležu Vesna Brajnik s.p.

Kadrovske kapacitete: BSC Kranj ima 17 zaposlenih, od tega 15 zaposlenih z zaključenimi različnimi fakultetami družboslovne ali tehnične smeri in 1 z magisterijem) ter 2 zaposlena z zaključeno srednjo šolo. BSC Kranj ima skladno z Zakonom o skladnem regionalnem razvoju status regionalne razvojne agencije za Gorenjsko statistično regijo in opravlja splošne pospeševalne naloge regionalnega razvoja,

hkrati pa je zadolžen za koordinacijo priprave in izvajanje regionalnega razvojnega programa Gorenjske ter strateških izzivov in prioritet Gorenjske in lokalnega okolja. BSC Kranj razvija in izvaja programe in projekte, ki pripomorejo k razvoju regije iz področja gospodarstva, turizma, človeških virov, varstva narave in okolja, obnovljivih virov in razvoja podeželja. BSC Kranj upravlja s finančnimi mehanizmi (garancijska shema in štipendijska shema) in izvaja naloge podporne organizacije za razvoj podjetništva. V programskem obdobju 2007–2013 je opravljal funkcijo upravljavca LAS Gorenjska košarica. Od ustanovitve v letu 1995 je pripravil 3 regionalne razvojne programe, 1 strategijo razvoja podeželja, 1 strategijo LAS ter izvedel vrsto razvojnih projektov sofinanciranih s sredstvi PHARE, medregionalnimi in transnacionalnimi programi (Območje Alp, Srednja Evropa, Mediteran, JV Evropa, Interreg III B, Interreg IV C, Leonardo da Vinci), Norveškega, Švicarskega mehanizma ter prekomejnih programov Slo/A, Slo/Ita (pregled ključnih razvojnih projektov v neobvezni prilogi 4 in na spletni strani: www.bsc-kranj.si). Zaposleni imajo znanja in veščine s področij priprave in izvedbe strateških razvojnih programov, tehnične pomoči organom regije in LAS, animacije, motivacije lokalnega okolja za razvoj projektnih idej, sodelovanja s partnerji iz EU in širše pri pripravi in izvedbi transnacionalnih, prekomejnih in drugih donacijskih projektov iz različnih razvojnih področij, vključno iz vsebinskih področij, ki jih določa strategija lokalnega razvoja LAS. Zaposleni imajo znanja iz vsebinske in finančne priprave projektov, izvajanja projektov, nadzorom nad izvedbo projektov, pregledom vsebinskih in finančnih zahtev poročil projektov ter vrednotenjem izvedenih aktivnosti v programih in projektih ter priprave in izvedbe javnih pozivov, javnih naročil, manj zahtevnih pravnih aktov, revizij, promocije, izobraževanja, svetovanja različnim ciljnim skupinam, koordinacije in dela v skupinah...
Poslovni prostori BSC: BSC Kranj ima lastne poslovne prostore na lokaciji: Cesta Staneta Žagarja 37, 4000 Kranj, z opremljenimi pisarniškimi prostori, hodnikom in sanitarijami ter sejno sobo v skupnem obsegu 654,16 m^2, z ustrezno računalniško in drugo opremo (pohištvo, telefoni, tiskalnik, fotokopirni stroj,…), prostori so brez arhitektonskih ovir in omogočajo dostop ljudem z omejitvami, kar zagotavlja primerne prostore za izvajanje nalog vodilnega partnerja LAS.
Finančni viri: Vire za delovanje BSC Kranj zagotavlja preko izvajanja splošnih pospeševalnih nalog s področja regionalnega razvoja za državo in lokalne skupnosti ter preko izvedbe transnacionalnih, čezmejnih in drugih projektov EU ter projektov iz drugih donacijskih virov. Zaradi širokega spektra nalog, ki jih opravlja, je financiranje za delovanje BSC Kranj zagotovljeno iz različnih javnih virov sredstev. BSC Kranj vsa leta posluje pozitivno.

13.2.2 Kadrovske in prostorske kapacitete BSC Kranj za izvajanje nalog vodilnega partnerja

Kadrovske kapacitete za izvajanje nalog vodilnega partnerja LAS: Za izvajanje nalog vodilnega partnerja LAS bo BSC Kranj zagotovil 8 strokovnjakov, zaposlenih v BSC Kranj, pri čemer bo na letni ravni zagotovil opravljanje nalog v obsegu 3 zaposlenih za polni delovni čas (3 polnovredne delovne moči) za izvajanje strokovnih nalog vodilnega partnerja LAS in drugih podpornih nalog (arhiviranje, kopiranje, zbiranje podatkov,..). Strokovnjaki, zaposleni na BSC Kranj, ki bodo opravljali naloge vodilnega partnerja LAS, imajo večletne izkušnje iz področja izvajanja nalog upravljanja LAS v programskem obdobju 2007–2013 ter izkušnje iz izvajanja različnih drugih nalog regionalnega in lokalnega razvoja. Strokovnjaki imajo znanja in veščine iz priprave strateških dokumentov iz področja razvoja LAS, upravljanja LAS, tehnične pomoči organom LAS, priprave in izvedbe javnih pozivov LAS, animacije, osveščanja lokalnega okolja za razvoj, vsebinske in finančne priprave večpartnerskih projektov in izvedbe projektov LAS, spremljanja, nadzora, kontroliranja in vrednotenja izvedenih projektov LAS, imajo izkušnje z revizijami, vodenjem in upravljanjem transakcijskega računa LAS, pripravo in izvedbo dogovorov glede financiranja delovanja LAS in projektov LAS, izkušnje s pripravo in izvedbo transnacionalnih, prekomejnih in drugih razvojnih projektov podprtih z donacijskimi viri, ki so prispevali k razvoju območja LAS, veščine vzpostavljanja in vzdrževanja ter razvijanja kontaktov s partnerji iz drugih držav, regij EU in širše, izkušnje s promocijo LAS in izobraževanjem na območju LAS iz programskega obdobja 2007-2013 ter imajo druge veščine in znanja s področja regionalnega in lokalnega razvoja, ki bodo zagotavljale kvalitetno izvedbo nalog vodilnega partnerja LAS.
S svojimi izkušnjami, znanjem in veščinami bodo strokovnjaki BSC zagotavljali izvajanje vseh nalog, ki jih določa Uredba CLLD, Pogodba o ustanovitvi in delovanju LAS v 15. členu in so podrobneje opisane v nadaljevanju tega poglavja (13.3.)) ter so opisani tudi v pogodbi med vodilnim partnerjem in LAS.
Prostorske kapacitete BSC za izvajanje nalog vodilnega partnerja LAS: Za izvajanje nalog vodilnega partnerja ima BSC Kranj zagotovljeni 2 pisarni v skupni izmeri 46,15 m^2, za izvedbo sestankov pa sejno sobo v izmeri 40,40 m^2. BSC Kranj bo zagotovil dostop do sanitarij in uporabo sejne sobe za izvedbo sestankov LAS.
Računovodstvo in storitve zunanjih strokovnjakov za zagotavljanje pomoči pri izvajanju nalog vodilnega partnerja: BSC Kranj ima za potrebe vodenja računovodstva zunanjega izvajalca

PROR.I.S.K. d.o.o. - PE Škofja Loka, Kidričeva cesta 75, 4220 Škofja Loka, ki opravlja naloge računovodstva za BSC Kranj in je storitve računovodstva opravljal že tudi za LAS Gorenjska košarica za programsko obdobje 2007–2013. Vodilni partner bo, tako kot že v programskem obdobju 2007–2013 zagotavljal poseben transakcijski račun za LAS, stroškovna mesta za LAS ter preglednost in sledljivost poslovanja LAS. Za potrebe LAS bo vodilni partner, skladno s potrjenim letnim načrtom aktivnosti, poleg storitev računovodstva najemal zunanje izvajalce tudi za druge manjše naloge, predvsem na področju računovodstva, promocije in pravne pomoči.

Transparentnost delovanja, vpogled v dokumente LAS ter odločanje LAS: BSC Kranj bo kot tehnična pomoč organom LAS zagotavljal transparentnost, preglednost poslovanja in bo zagotavljal vpogled v poslovanje LAS ter nadzor nad zakonito porabo javnih sredstev. Skladno s svojimi nalogami bo skrbel tudi za uveljavitev določb ustanovne pogodbe glede konflikta interesov in preprečevanje korupcije ter odločanja skladno z Uredbo 1303/013 EU.

BSC Kranj je kadrovsko, finančno in upravno sposoben opravljati naloge vodilnega partnerja ter izpolnjuje vse pogoje za izvedbo nalog vodilnega partnerja.

13.3 Pooblastila in naloge vodilnega partnerja

Pooblastila vodilnega partnerja:

- zastopa LAS v upravnih in finančnih zadevah,
- zagotavlja kadrovsko, finančno in upravno sposobnost vodenja LAS,
- zagotavlja poslovni naslov in sedež LAS,
- zagotavlja transakcijski račun LAS posebej za LAS odprt pri poslovni banki ter upravlja transakcijski račun LAS,
- zagotavlja in organizira operativno delovanje LAS in skrbi za dokumentacijo in arhiv LAS,
- organom LAS (predsednik LAS, podpredsednik LAS, upravni, nadzorni odbor) zagotavlja prostorsko, logistično, strokovno, administrativno in tehnično podporo, ki jo le ti potrebujejo za svoje delovanje,
- zagotavlja preglednost delovanja, sledljivost in nadzor nad zakonito porabo javnih sredstev,
- v sodelovanju s člani LAS pripravi strategijo lokalnega razvoja LAS ter predlaga spremembe strategije LAS,
- članom poroča o izvedenih nalogah vodenja LAS ter jih informira o izzivih vodenja LAS ter širših razvojnih vprašanjih povezanih z izvajanjem lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost,
- pripravlja in s člani LAS, ki zagotavljajo lastna sredstva LAS za financiranje nalog LAS uskladi pogodbe o financiranju LAS v programskem obdobju 2014-2020,
- pripravlja letne načrte aktivnosti in letna poročila o izvajanju strategije lokalnega razvoja LAS,
- skladno s potrjenim letnim načrtom aktivnosti po potrebi najema zunanje izvajalce za pomoč pri izvajanju nalog vodenja v manjšem obsegu kot so; pomoč pri izvajanju nalog računovodstva, pomoč pri izvajanju nalog promocije,….
- pripravlja zahtevke za podporo za tekoče stroške in stroške animacije in jih posreduje nacionalnemu nivoju,
- po potrebi pripravlja dopolnitve zahtevkov za podporo za tekoče stroške in stroške animacije, ki jih zahteva nacionalni nivo,
- izvaja informiranje, animacijo in motivacijo na območju LAS in potencialne prijavitelje in partnerje spodbuja k sodelovanju na javnih pozivih LAS ter krepi njihovo zmogljivost priprave in upravljanja ter izvajanja projektov,
- oblikuje predloge vsebine in dokumentacije javnih pozivov za izbor projektov LAS ter predloge drugih dokumentov LAS,
- predlaga, oblikuje ter zbira projektne ideje prebivalstva in drugih deležnikov na območju LAS za projekte sodelovanja LAS ter oblikuje predloge operacij za projekte sodelovanja LAS,
- predhodno preverja upravičenost stroškov, skladnost s strategijo lokalnega razvoja in operativnimi programi za koriščenje sredstev strukturnih skladov (Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, Evropskega sklada za regionalni razvoj, Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo)
- preverja ali imajo nosilci operacij zmogljivosti za izvajanje operacij ter zakonitost operacij,
- skrbi za krepitev lokalnih akterjev za razvoj in izvajanje operacij, vključno z izvajanjem animacije, strokovnega svetovanja in nudenja druge podpore pri pripravi, izvedbi in vodenju projektov,
- pripravlja in usklajuje vloge za operacije ter pomaga potencialnim upravičencem, da pripravijo popolne vloge na pozive LAS,

- sklicuje seje ocenjevalne komisije in zagotavlja prostorsko in drugo infrastrukturo za delovanje ocenjevalne komisije,
- operacije izbrane za financiranje iz sredstev CLLD v sodelovanju z upravičenci pripravi za oddajo na resorna ministrstva,
- usklajuje popravke operacij z upravičenci in resornimi ministrstvi,
- pripravlja in vodi ter izvaja operacije LAS, ki so razvojno pomembne za območje LAS, doseganje ciljev in indikatorjev strategije LAS,
- pripravlja in vodi ter izvaja projekte sodelovanja LAS,
- izvaja nadzor nad izvedbo operacij LAS vključno z vsebinskimi in finančnimi pregledi operacij ter z revizijami na terenu,
- pomaga in svetuje upravičencem pri oblikovanju in zapisu ter oddaji sprememb operacij,
- pred posredovanjem zahtevka za izplačilo nacionalnemu nivoju preveri ali so sofinancirane operacije označene v skladu s pravili označevanja, določenimi za posamezni sklad iz katerega se sofinancira operacija,
- pomaga in svetuje upravičencem pri pripravi vsebinskih in finančnih poročil o izvedenih operacij,
- posreduje vloge - vsebinske in finančne zahtevke zaključenih faz/operacij za izplačila nacionalnemu nivoju,
- zagotavlja pomoč in strokovno podporo upravičencem in revizorjem ob reviziji pristojnih organov,
- skrbi za zbiranje informacij potrebnih za učinkovito spremljanje izvedbe operacij in vrednotenje strategije LAS,
- skrbi za spremljanje in vrednotenje ter pravilno izvajanje operacij skladno s strategijo lokalnega razvoja LAS in tudi za doseganje mejnikov ter izvedbo posebnih vrednotenj strategije lokalnega razvoja LAS,
- skrbi za pregled nad trajnostjo izvedenih operacij tudi po izplačilu sredstev in informiranje upravičencev v zvezi s pravicami in dolžnostmi tudi po zaključku operacij in po zadnjem izplačilu sredstev,
- izvaja revizije in nadzor pri upravičencih operacij med izvedbo operacij in po zaključku operacij,
- zagotavlja sprejem pošte za LAS in zagotavlja varen elektronski predal za prejem elektronske pošte za LAS in kvalificirano elektronsko potrdilo za oddajo vlog in zahtevkov,
- ureja in zagotavlja dostop do ustreznega informacijskega sistema skladov, preko katerih uresničuje strategijo lokalnega razvoja LAS, pred vlaganjem zahtevkov za izplačilo v informacijski sistem,
- zagotavlja in upravlja spletno stran LAS,
- zagotavlja naloge s področja računovodstva ter ustrezno knjiženje poslovnih dogodkov, vključno s stroškovnimi mesti,
- zagotavlja preglednost svojega delovanja za LAS ter sledljivost in nadzor nad zakonito porabo javnih sredstev,
- zagotavlja javnosti delovanja LAS in opravlja naloge stikov z javnostjo in promocijo LAS,
- izvaja animacijo, izobraževanje in usposabljanje članov LAS,
- navezuje in krepi stike LAS z drugimi LAS in z njimi razvija in izvaja projekte sodelovanja LAS, razvija in krepi pa tudi druge vsebine sodelovanja z LAS-i,
- navezuje in krepi stike z razvojnimi inštitucijami v evropskem prostoru in širše ter skupaj z njimi pripravlja in izvaja razvojne projekte, ki prispevajo k razvoju inovativnih pristopov na območju LAS,
- je zadolžen za sodelovanje s pristojnimi nacionalnimi ministrstvi, revizijskimi in nadzornimi organi, tako na nivoju Slovenije kot EU,
- je zadolžen za arhiviranje dokumentacije LAS iz programskega obdobja 2007-2013 ter za posredovanje informacij pristojnim organom glede izvedbe strategije lokalnega razvoja LAS in izvedenih operacij LAS v programskem obdobju 2007-2013,
- skrbi za javnost dela LAS ob upoštevanju varstva osebnih podatkov, poslovnih skrivnosti LAS in ob varovanju interesov LAS in njegovih članov,
- je zadolžen za pripravo promocijskih gradiv in obveščanje javnosti ter druge promocijske akt. LAS,
- opravlja druge naloge po nalogu organov LAS, pristojnih ministrstev in EU skladno s pravnimi akti in drugimi dokumenti, ki urejajo področje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost kot so: predložitev prvega letnega načrta aktivnosti za tekoče leto Koordinacijskemu odboru CLLD najpozneje do vložitve prvega zahtevka za podukrep »Podpora za tekoče stroške in stroške animacije«; vsako nadaljnje leto do 31. decembra na naslov Koordinacijskega odbora CLLD posredovanje letnega načrta aktivnosti za podukrep »Podpora za tekoče stroške in stroške animacije «; zagotoviti skladnosti s strategijo lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, pri izbiri operacij z njihovo prednostno razvrstitvijo teh operacij glede na njihov prispevek k doseganju ciljev in ciljnih skupin vrednosti te strategije; priprava in objava pozivov za zbiranje predlogov ali stalnega razpisa, vključno z opredelitvijo meril za izbiro.

14. Opis nalog, odgovornosti in postopkov sprejemanja odločitev organov LAS

14.1 Organi LAS in pooblastila organov LAS

S pogodbo o ustanovitvi in delovanju Lokalne akcijske skupine Gorenjska košarica (v nadaljevanju Pogodba LAS) so določeni naslednji **organi LAS:**

- Skupščina;
- predsednik in podpredsednik LAS;
- upravni odbor;
- ocenjevalna komisija;
- nadzorni odbor;

Skupščina LAS je najvišji organ LAS in jo sestavljajo vsi člani LAS. Vsak član imenuje po enega predstavnika in enega namestnika predstavnika za programsko obdobje 2014-2020. Vabilo na sejo skupščine z dnevnim redom mora biti članom odposlano po elektronski pošti 7 koledarskih dni pred sklicem seje organa. Skupščina LAS se skliče najmanj enkrat letno. Skupščina LAS ima predsednika in podpredsednika. Seje sklicuje in vodi predsednik LAS, v času njegove odsotnosti podpredsednik LAS. Vsak član LAS ima en glas. Vodilni partner je član skupščine LAS, vendar nima glasovalne pravice. Skupščina LAS veljavno odloča z večino prisotnih članov LAS. Če skupščina ni sklepčna se zasedanje odloži za 30 minut. Po preteku tega časa je skupščina sklepčna ne glede na število navzočih članov. Skupščina LAS praviloma odloča javno, lahko pa se s sklepom odloči za drugačne vrste glasovanja. Na seje skupščine LAS so lahko vabljeni gostje, ki nimajo glasovalne pravice, razprave pa se udeležujejo z dovoljenjem predsednika skupščine LAS. O delu skupščine LAS se vodi zapisnik, ki ga podpišeta predsednik in zapisnikar. Seje so javne, skupščina LAS pa se lahko odloči, da seje zapre za javnost. Seje Skupščine LAS so lahko tudi korespondenčne in sklepe člani skupščine sprejemajo tudi korespondenčno oziroma za odločanje lahko uporabljajo sodobna tehnična sredstva.

Pooblastila skupščine: Skupščina sodeluje pri pripravi strategije lokalnega razvoja LAS, potrdi strategijo lokalnega razvoja LAS pred posredovanjem le te koordinacijskemu odboru CLLD, potrdi spremembe strategije lokalnega razvoja LAS, izbere in potrdi vodilnega partnerja LAS, imenuje in razrešuje predsednika, podpredsednika LAS, člane upravnega in nadzornega odbora LAS, se seznani z imenovanjem ocenjevalne komisije za izbor operacij LAS, se seznani z operacijami LAS, ki jih za financiranje predlaga upravni odbor in potrdi operacije LAS, potrdi projekte sodelovanja, ki jih izvaja LAS, potrdi letni program aktivnosti LAS, potrdi letno poročilo o delu in finančno poročilo LAS, odloča o predlogih in pripombah glede dela organov LAS, sklepa o vključitvi in izključitvi člana iz LAS, daje pobude, predloge, obravnava in odloča o drugih pomembnih vprašanjih delovanja LAS in uresničevanja strategije LAS.

Odločanje skupščine: Pri odločanju skupščine LAS Gorenjska košarica bomo določilo iz 32. člena uredbe 1303/2013/EU, v skladu s katerim nobena interesna skupina ne sme imeti več kot 49 % glasovalnih pravic, izpolnjevali na sledeč način:

Vsak član skupščine LAS ima en glas. Glasovanje poteka enofazno (v primeru, da je za odločanje prisotno zadostno število članov LAS (upoštevanje določb 32. člena uredbe 1303/2013/EU).

V primeru, da je prisotnost interesnih skupin neustrezna je odločanje dvofazno, in sicer člani v prvi fazi glasujejo v okviru svoje interesne skupine oziroma sektorja (javnega, gospodarskega, zasebnega). Odločitve na nivoju sektorjev se pretvorijo v skupni glas sektorja. V drugi fazi se glasuje na nivoju sektorjev. Sklep je podprt, če zanj glasujeta vsaj dva sektorja.

Na ta način bomo lahko, kljub odprtemu članstvu v LAS, na ravni Skupščine skozi celotno programsko obdobje zagotavljali izpolnjevanje 32. člena Uredbe 1303/2013/EU, ki določa, da nobena interesna skupina ne sme preseči 49 % glasovalnih pravic in da morajo najmanj 50 % glasov prispevati partnerji, ki niso javni organi.

Predsednik in podpredsednik skupščine LAS: Skupščina LAS ima predsednika in podpredsednika LAS, ki ju skupščina LAS izvoli na prvi seji izmed sebe z večino glasov vseh prisotnih članov. Predsednik in podpredsednik skupščine LAS se imenujeta za štiriletni mandat z možnostjo ponovnega imenovanja.

Pooblastila predsednika LAS: zastopa in predstavlja ter vodi LAS, sklicuje in vodi seje skupščine LAS, skrbi za zakonitost in finančno preglednost delovanja LAS, skrbi za izvajanje sklepov organov LAS, odobrava finančne transfere in pogodbe LAS, podpisuje dokumente in listine LAS, opravlja druge naloge v skladu s Pogodbo LAS, sklepi skupščine in organov LAS. Podpredsednik opravlja naloge predsednika in ima vse njegove pristojnosti v primeru, če ga predsednik pooblasti za opravljanje svojih pristojnosti ali nalog.

Upravni odbor je najvišji izvršilni organ LAS, ga imenuje skupščina in je za svoje delo odgovoren skupščini. Upravni odbor ima deset članov: štiri predstavnike javnega sektorja, tri predstavnika ekonomskega sektorja (med njimi en predstavnik ribiškega sektorja) in tri predstavnike socialnega sektorja. Člani upravnega odbora imajo znanja in kompetence iz poznavanja strateških dokumentov, poznavanja območja LAS, upravljanja razvoja na širšem območju, priprave, vodenja in izvajanja večjih razvojnih projektov, posluh za uvajanje inovativnih pristopov ter večletne izkušnje z vodenjem in upravljanjem na svojem strokovnem področju. Člani upravnega odbora se imenujejo za štiriletno mandatno obdobje z možnostjo ponovnega imenovanja.
Upravni odbor ima predsednika in dva podpredsednika. Vabilo na sejo upravnega odbora z dnevnim redom, mora biti članom odposlano po elektronski pošti 8 koledarskih dni pred sklicem seje organa, gradivo 5 dni pred sejo, seja upravnega odbora se lahko na predlog predsednika upravnega odbora skliče tudi v krajšem roku. Upravni odbor na svoji prvi seji izmed sebe izvoli predsednika in dva podpredsednika. Vsak član upravnega odbora LAS ima en glas. Odločanje je javno. Upravni odbor veljavno odloča z večino prisotnih članov upravnega odbora. O delu upravnega odbora se vodi zapisnik, ki ga podpišeta predsednik in zapisnikar. Podpredsednika opravljata naloge predsednika in imata vse njegove pristojnosti v primeru, če ju predsednik pooblasti za opravljanje svojih pristojnosti ali nalog. Seje Upravnega odbora LAS so lahko tudi korespondenčne in sklepe člani upravnega odbora sprejemajo tudi korespondenčno oziroma za odločanje lahko uporabljajo sodobna tehnična sredstva.

Pooblastila upravnega odbora: skrbi za učinkovito delovanje LAS in kvalitetno izvedbo strategije lokalnega razvoja LAS, plačilno sposobnost LAS in usklajenost postopkov z veljavno zakonodajo, kar zajema tudi ugotavljanje in preprečevanje tveganj, ki ogrožajo delovanje LAS, sprejme strategijo lokalnega razvoja in spremembe strategije lokalnega razvoja LAS in jih posreduje v potrditev skupščini LAS, potrdi letni program aktivnosti LAS, letno poročilo o delu in finančno poročilo LAS ter jih predloži v potrditev skupščini LAS, obravnava in potrdi dokumente povezane z javnimi pozivi LAS, obravnava in potrdi dokumente povezane s spremljanjem in vrednotenjem LAS, imenuje člane ocenjevalne komisije za izbor operacij LAS, na podlagi poročila ocenjevalne komisije predlaga operacije za financiranje iz sredstev CLLD ter o tem poroča skupščini LAS, obravnava in potrjuje evalvacijo rezultatov izbranih projektov (operacij) za financiranje, predlaga projekte sodelovanja, ki jih izvaja LAS, določi vsebino pogodbe z vodilnim partnerjem za izvajanje nalog upravljanja in vodenja LAS, podaja pobude in predloge in se odziva na aktualne probleme območja LAS, po potrebi imenuje delovne skupine LAS za obravnavanje izzivov pri uresničevanju strategije LAS, opravlja druge naloge določene s Pogodbo LAS, drugimi akti LAS ali predpisi in naloge, ki mu jih naloži skupščina LAS kot so npr. potrditev projektov sodelovanja.

Ocenjevalna komisija je zadolžena za izbor operacij LAS in jo imenuje upravni odbor LAS na podlagi vlog prejetih na poziv LAS za člane ocenjevalne komisije. Ocenjevalna komisija ima 5 članov. Člani ocenjevalne komisije so neodvisni strokovnjaki iz različnih razvojnih področij, ki so opredeljena v strategiji lokalnega razvoja LAS. Člani ocenjevalne komisije poznajo strateške razvojne dokumente države in EU ter imajo znanja in veščine iz področij načrtovanja, vodenja, izvajanja in evalvacije ter ocenjevanja širših razvojnih projektov. Člani ocenjevalne komisije so imenovani za vsak posamični izbor operacij LAS posebej z možnostjo ponovnega imenovanja. Ocenjevalna komisija veljavno odloča, če je prisotnih večina članov. Ocenjevalna komisija na svoji prvi seji izmed sebe izvoli predsednika. Seje ocenjevalne komisije LAS so lahko tudi korespondenčne in sklepe člani ocenjevalne komisije sprejemajo tudi korespondenčno oziroma za odločanje lahko uporabljajo sodobna tehnična sredstva.

Pooblastila ocenjevalne komisije: pregleduje popolnost in ustreznost prijav na javne pozive LAS, ocenjuje prijave projektov skladno s kriteriji iz poziva, pripravlja poročila o prijavah na poziv ter ocenjevanju s predlogom izbora operacij, poroča upravnemu odboru LAS in skupščini LAS.

Nadzorni odbor imenuje skupščina in je za svoje delo odgovoren skupščini. Zadolžen je za nadzor nad poslovanjem LAS. Nadzorni odbor ima tri člane: en predstavnik javnega sektorja, en predstavnik

ekonomskega sektorja in en predstavnik socialnega sektorja. Člani nadzornega odbora poznajo strateške dokumente, EU in nacionalne predpise ter imajo večletne izkušnje na področju priprave in izvedbe revizij ter nadzora poslovanja v vsebinskem in finančnem smislu. Člani nadzornega odbora so imenovani za štiriletni mandat z možnostjo ponovnega imenovanja. V nadzorni odbor ne morejo biti imenovani člani upravnega odbora in predstavniki vodilnega partnerja, ravno tako pa v nadzorni odbor ne morejo biti imenovani isti predstavniki ali namestniki predstavnikov posameznega člana, ki so imenovani v druge organe LAS. Nadzorni odbor na svoji prvi seji izmed sebe izvoli predsednika. Nadzorni odbor sklepe in odločitve sprejema javno. Vsak član nadzornega odbora LAS ima en glas. Nadzorni odbor LAS veljavno odloča, če so prisotni vsi člani. Odločanje je javno. O delu nadzornega odbora se vodi zapisnik, ki ga podpišeta predsednik in zapisnikar. Seje Nadzornega odbora LAS so lahko tudi korespondenčne in sklepe člani nadzornega odbora sprejemajo tudi korespondenčno oziroma za odločanje lahko uporabljajo sodobna tehnična sredstva.

Pooblastila nadzornega odbora: izvaja nadzor nad celotnim gospodarskim, finančnim in materialnim poslovanjem LAS, nadzoruje in spremlja delo vseh organov LAS, daje soglasje in potrjuje ključne dokumente LAS, pripravi letno poročilo o nadzoru LAS, vsaj enkrat letno poroča upravnemu odboru LAS in skupščini LAS.

14.2 Odločanje organov LAS

LAS skrbi za skladnost s točko b drugega odstavka 32. člena Uredbe 1303/013 EU; nediskriminatorni in pregledni izbirni postopki ter nepristranska merila za izbor operacij, ki preprečujejo navzkrižje interesov, skrb za to, da na ravni odločanja nobeden od sektorjev LAS nima več kot 49 % glasovalnih pravic.

14.3 Preprečevanje konflikta interesov in korupcije

LAS skrbi za preprečevanje konfliktov interesov v skladu z Zakonom o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK) (Ur.l. RS 69/11).

14.4 Odpoklici, odvzemi pooblastil in prenehanje članstva v LAS

Skupščina LAS s sklepom odpokliče člane organov LAS in jim odvzame pooblastila pred iztekom mandata v naslednjih primerih: na pisno zahtevo člana organa, če je prekoračil pooblastila, če je s svojimi dejanji kršil sklepe organov LAS, če je škodoval interesom in ugledu LAS in njegovih članov. Skupščina LAS s sklepom sprejme izstop člana LAS v naslednjih primerih:

- na podlagi pisne izstopne izjave člana LAS,
- če član krši določbe te pogodbe,
- če je škodoval interesom in ugledu LAS in njegovih članov,
- v primeru smrti ali prenehanja delovanja organizacije člana LAS.

15. Merila za izbor operacij in opis postopka izbora operacij

Upravni odbor LAS je na svoji 2. seji, dne 27. 1. 2016, skupščina LAS pa na svoji 2. seji dne 28. 1. 2016, sprejela predlog javnega poziva za izbor operacij LAS.

15.1 Naloge organov LAS v povezavi z izborom operacij

Skladno z ustanovno pogodbo LAS:
Skupščina LAS:
- se seznani z operacijami LAS, ki jih za financiranje predlaga upravni odbor in potrdi operacije LAS

Upravni odbor:
- obravnava in potrdi dokumente povezane z javnimi pozivi LAS,
- imenuje člane ocenjevalne komisije za izbor operacij LAS, n
- a podlagi poročila ocenjevalne komisije predlaga operacije za financiranje iz sredstev CLLD ter o tem poroča skupščini LAS

Ocenjevalna komisija:
- pregleduje popolnost in ustreznost prijav na javne pozive LAS,
- ocenjuje prijave projektov skladno s kriteriji iz poziva,
- pripravlja poročila o prijavah na poziv ter ocenjevanju s predlogom izbora operacij,
- poroča upravnemu odboru LAS in skupščini LAS.

Nadzorni odbor:
- nadzoruje in spremlja delo vseh organov LAS

Pri izboru operacij in odločanju o operacijah LAS skrbi za:
- skladnost s točko b drugega odstavka 32. člena Uredbe 1303/013 EU; nediskriminatorni in pregledni izbirni postopki ter nepristranska merila za izbor operacij, ki preprečujejo navzkrižje interesov, skrb za to, da na ravni odločanja nobeden od sektorjev LAS nima več kot 49 % glasovalnih pravic.
- LAS skrbi za preprečevanje konfliktov interesov v skladu z Zakonom o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK) (Ur.l. RS 69/11).

Naloge vodilnega partnerja:
- sklicuje seje ocenjevalne komisije in zagotavlja prostorsko in drugo infrastrukturo za delovanje ocenjevalne komisije,
- pomaga ocenjevalni komisiji in pripravlja vsa gradiva, pomaga pri pregledovanju vlog in pomaga pri pripravi tekstov pozivov za morebitne dopolnitve prijavljenih projektov (vlog) ter poskrbi za prejem dopolnitev in posredovanje le teh pristojnim organom LAS
- operacije izbrane za financiranje iz sredstev CLLD v sodelovanju z upravičenci pripravi za oddajo na resorna ministrstva,
- usklajuje popravke operacij z upravičenci in resornimi ministrstvi, pripravlja pogodbe med LAS in dobitniki, pripravlja in vodi ter izvaja operacije LAS.

15.2 Ključni koraki – faze izbora operacij

Ključni koraki - faze izbora operacij so naslednji:
- Priprava javnega poziva za izbor operacij
- Javna objava javnega poziva in javna predstavitev javnega poziva in delavnice s predstavitvijo javnega poziva
- Pomoč potencialnim prijaviteljem in partnerjem pri pripravi projektov
- Oddaja vlog na javni poziv
- Postopek ocenjevanja in izbora ter potrditve operacij
- Aktivnosti LAS po zaključku izbora in potrditvi operacij

15.2.1 Priprava javnega poziva za izbor operacij

Osnutki javnega poziva za vsak sklad posebej (EKSRP, ESRR, ESPR) je priložen strategiji LAS. Pred objavo javnega poziva bo upravni odbor pregledal poziv in spremljajočo dokumentacijo, določil način in rok objave, javni poziv, merila za izbor in navodila za prijavitelje ter vzorec pogodbe za dobitnike po

potrebi dopolnil glede na katalog upravičenih stroškov in druga navodila resornih ministrstev ter izhodišča strategije LAS. Upravni odbor bo potrdil javni poziv z vso spremljajočo dokumentacijo ter potrdil termine delavnic za predstavitev javnega poziva ter način objave informacije o objavi javnega poziva (na spletni strani LAS Gorenjska košarica, v e novicah, v medijih,…).

Roki za objavo javnih pozivov in roki za oddajo vlog na javni poziv: Javni poziv bo LAS objavil enkrat letno in jih bo izvajal do porabe sredstev (prvi poziv bo predvidoma v letu 2016, zadnji javni poziv se pričakuje predvidoma najkasneje v letu 2019), vsakokratni javni pozivi bodo odprti najmanj dva meseca.

Javni poziv bo vseboval; javni poziv za oddajo projektnih predlogov za izbor operacij, navodila za prijavitelje, prijavni obrazec z izjavami (prijavitelj, partnerji) in vzorec pogodbe med dobitnikom in resornim ministrstvom in LAS).
Poglavja javnega poziva bodo naslednja:
- Osnovni podatki o javnem pozivu
- Predmet sofinanciranja
- Splošna pravila za sofinanciranje operacij
- Posebna pravila za sofinanciranje operacij iz EKSPR
- Posebna pravila za sofinanciranje operacij iz ESRR
- Posebna pravila za sofinanciranje operacij iz ESPR
- Izbor vlog in merila za ocenjevanje vlog
- Roki in način prijave
- Obravnava in postopek odobritve operacij
- Razpisna dokumentacija in dodatne informacije
- Pravice LAS
- Druge določbe

15.2.2 Javna objava javnega poziva in javna predstavitev javnega poziva in delavnice s predstavitvijo javnega poziva

Po potrditvi dokumentacije javnega poziva s strani upravnega odbora bo sledila objava Javnega poziva na spletni strani LAS Gorenjska košarica. Na spletni strani LAS bo objavljena vsa dokumentacija javnega poziva LAS ter dokumenti, ki so bili osnova za objavo javnega poziva (strategija LAS, dokumenti ministrstev (npr. katalogi upravičenih stroškov). Objava informacije o javnem pozivu bo objavljena tudi v e novicah in v medijih (skladno z odločitvijo upravnega odbora).
Vodilni partner bo za vsak javni poziv pripravil in izvedel javne predstavitve javnega poziva na vsaj dveh delavnicah na različnih lokacijah na območju s predstavitvijo podrobnosti javnega poziva, vprašanji udeležencev in odgovori vodilnega partnerja.

15.2.3 Pomoč potencialnim prijaviteljem in partnerjem pri pripravi projektov

Vodilni partner bo izvedel delavnice za pripravo posameznih projektnih idej in potencialnim prijaviteljem in partnerjem nudil pomoč in svetovanje pri pripravi vlog na javni poziv. Pri pripravi projektov bo vodilni partner skupaj s potencialnimi prijavitelji in partnerji pregledal ter upoštevali strateška izhodišča strategije SLR in ostalih regionalnih in nacionalnih strateških dokumentov ter pomagal potencialnim partnerjem iz vseh treh sektorjev pri oblikovanju partnerstev in kvalitetnih vlog, s čimer bo LAS lažje dosegel multiplikacijske učinke, ki bodo z izvedbo projektov prispevali k razvoju območja LAS. V javnem pozivu bo določen rok za predložitev predlogov operacij (projektov) ter rok za osebno in pisno obrazložitev ideje. Določen bo tudi zadnji rok za informacije s strani vodilnega partnerja BSC, pred potekom roka za oddajo vlog na javni poziv.

15.2.4 Oddaja vlog na javni poziv

Vse vloge morajo biti posredovane na naslov vodilnega partnerja: BSC d.o.o. Kranj, Cesta Staneta Žagarja 37, 4000 Kranj Kuverta mora imeti naslov pošiljatelja ter prejemnika ter oznako: NE ODPIRAJ – JAVNI POZIV LAS. Vloge morajo biti posredovane s priporočeno pošto ali pa se oddajo osebno v tajništvu BSC d.o.o. Kranj. Šteje se, da je vloga prispela pravočasno, če je bila priporočeno oddana na pošto zadnji dan roka ali če je bila oddana osebno v tajništvo vodilnega partnerja BSC Kranj zadnji dan roka do 15.00 ure.

Po prejemu vsake vloge vodilni partner potrdi prejem. Po poteku roka za oddajo vlog vodilni partner pripravi pregled - seznam vseh prispelih vlog.

15.2.5 Postopek ocenjevanja in izbora ter potrditve operacij

Po poteku roka za oddajo vlog na javni poziv imajo organi LAS in nacionalni nivo naslednje naloge in pooblastila:

Ocenjevalna komisija:
- Preveritev formalne ustreznosti in popolnosti vlog
- Ocenjevanje vlog (vsebinski in finančni vidik) s strani Ocenjevalne komisije ter priprava poročila o ocenjevanju za Upravni odbor

Upravni odbor:
- Potrditev operacij s strani upravnega odbora

Skupščina:
- Potrditev operacij s strani Skupščine LAS

Predsednik LAS:
- Podpis pogodbe med dobitniki izbranih operacij in LAS (po izdaji pogodbe MGRT (sredstva ESRR) in/ali po izdaji odločbe ARSKTRP (sredstva ESKRP, ESPR).

Nacionalni organi:
- Predložitev izbranih operacij pristojnim organom (ARSKTRP in MGRT) v potrditev
- Potrditev operacij s strani pristojnih nacionalnih organov (ARSKTRP in MGRT)
- Podpis pogodb med dobitniki in pristojnimi nacionalnimi organi za operacije iz sredstev ESRR (MGRT)
- Izdaja odločbe za operacije iz sredstev EKSRP IN ESPR (ARSKTRP)

Naloge vodilnega partnerja: vodilni partner pomaga vsem organom LAS pri izvedbi nalog povezanih z oceno in izborom operacij ter sodeluje s pristojnimi nacionalnimi organi pri vseh nalogah povezanih z dokončno potrditvijo operacij.

Postopek ocenjevanja ocenjevalne komisije in merila za izbor operacij

Administrativna ustreznost in upravičenost

Ocenjevalna komisija pred pričetkom seje, ki jo skliče vodilni partner z namenom ocenjevanja vlog podpiše izjavo o nepristranskosti, molčečnosti, varovanju osebnih podatkov, preprečevanju konflikta interesov in korupcije.

Ocenjevalna komisija preveri formalno ustreznosti in popolnosti vlog s pregledom administrativnih ustreznosti in upravičenosti in pregledom izločitvenih kriterijev:

ADMINISTRATIVNA USTREZNOST IN UPRAVIČENOST		Opombe
1. Kuverta je pravilno označena (prijavitelj, oznaka NE ODPIRAJ - JAVNI POZIV LAS, naslovnik)	Da/ne	Če ne, zavrniti
2. Prijava je prispela v rokih določenih z javnim pozivom	Da/ne	Če ne, zavrniti
3. Vloga je predložena v 1 tiskanem izvirniku in v elektronski obliki (CD; word oblika in skenirana oblika))	Da/ne	Če ne, zavrniti
4. Elektronska verzija je enaka izvirniku	Da/ne	Če ne, zavrniti
5. Vloga je popolna: Prijavnica (vsebinski in finančni del) je v celoti izpolnjena in podpisana (izvirnik)	Da/ne	Če ne, zavrniti
6. Vlogi je priložena izjava prijavitelja (izjava, da projekt ni financiran iz drugih virov, zagotovitev lastnega deleža sofinanciranja projekta.....)	Da/ne	Če ne, zavrniti
7. Vlogi je priložena izjava partnerja (izjava, da projekt ni financiran iz drugih virov, zagotovitev lastnega deleža sofinanciranja projekta .....)	Da/ne	Če ne, zavrniti

8. Prijavitelj je vlogi priložil vsa potrebna soglasja, dokumentacijo za izvedbo projekta	Da/ne	Če ne, zavrniti
IZLOČITVENI KRITERIJI		Opombe
9. Projekt se začne/zaključi v rokih predvidenih z javnim pozivom	Da/ne	Če ne, zavrniti
10. Projekt se izvaja na območju LAS določenem za EKSRP, ESPR ali ESRR	Da/ne	Če ne, zavrniti
11. Projekt sledi vsaj 1 cilju in 1 tematskemu ukrepu LAS (za sklad EKSRP ESRR, ESPR) in v primeru sklada ESPR (63. člen Uredbe 508/2014) vsaj še trem kriterijem iz 63. člen Uredbe 508/2014: 1) Zagotavljanje dodane vrednosti, ustvarjanje delovnih mest, pritegnitev mladih in spodbujanje inovacij v vseh fazah dobavne verige na področju ribištva in akvakulture 2) Podpiranje diverzifikacije znotraj ali izven gospodarskega ribištva, vseživljenskea učenja in ustvarjanja delovnih mest na ribiških območjih in območjih akvakulture 3) Povečevanje in izkoriščanje okoljskih prednosti ribiških območij in območij akvakulture, vključno z dejavnostmi za ublažitev podnebnih sprememb 4) Spodbujanje socialne blaginje in varstva kulturne dediščine na ribiških območjih in območjih akvakulture, vključno z ribištvom, akvakulturo in pomorsko kulturno dediščino 5) Krepitev vloge ribiških skupnosti v lokalnem razvoju ter gospodarjenje z lokalnimi ribolovnimi viri in upravljanje pomorskih dejavnosti.	Da/ne	Če ne, zavrniti
12. Projekt ima najmanj 2 partnerja (za sklad EKSRP in ESPR), v primeru ESRR ima projekt le prijavitelja in/ali najmanj 2 partnerja	Da/ne	Če ne, zavrniti

Vsa merila administrativne ustreznosti in upravičenosti vključno z merili za izločitev morajo biti izpolnjena in označena z **DA.** Če bo katerokoli polje označeno z NE bo projekt zavrnjen. Projekt v tem primeru ne bo predmet nadaljnjega ocenjevanja z vidika kakovosti.

Ocenjevalna komisija pripravi pisno poročilo o administrativnem pregledu vlog (administrativni in izločitveni kriteriji).

Ocenjevanje kakovosti vlog

Vse popolne vloge ocenjevalna komisija oceni z vsebinskega in finančnega vidika ter vidika usposobljenosti prijavitelja, vsako vlogo oceni vsak član ocenjevalne komisije na svojem ocenjevalnem listu.

VSEBINSKA IN FINANČNA MERILA TER USPOSOBLJENOST PRIJAVITELJA	Maksimalno število točk	Ocena projekta
1. Utemeljenost projektne vsebine in trajnost rezultatov projekta	45*	
PRISPEVEK K STRATEGIJI LAS (VIZIJA, CILJI, NALOGE STRATEGIJE)		
1.1.Ali projekt sledi viziji in ciljem in ključnim nalogam lokalne razvojne strategije? ▪ Ne sledi strategiji (viziji,ciljem in ključnim nalogam) 0 točk ▪ Delno sledi strategiji (viziji,ciljem in ključnim nalogam) (v nekaterih delih projekta) 3 točke ▪ v celoti sledi strategiji (viziji,ciljem in ključnim nalogam) 5 točk	5	
ZASLEDOVANJE HORIZONTALNIH CILJEV		
1.2. Ali projekt sledi horizontalnim ciljem ▪ Ne sledi horizontalnim ciljem 0 točk ▪ Sledi 1 horizontalnemu cilju 3 točke ▪ Sledi 2 horizontalnima ciljema 5 točk	5	
OBMOČJE IZVAJANJA PROJEKTA		
1.2. Koliko območja projekt pokriva?	5	

▪ 1 občina 0 točk ▪ 2 občini 1 točka ▪ 3-6 občin 3 točke ▪ 7 občin ali več 5 točk		
INOVATIVNOST PROJEKTA		
1.3. Ali in v kolikšni meri je projekt novost - vsebuje elemente inovativnosti, ki presegajo dosedanjo prakso? ▪ Ni inovativen 0 točk ▪ Nadgrajuje obstoječo prakso 5 točke ▪ Taka praksa v okolju LAS ni razvita in je v celoti inovativen 10 točk	10	
MEDSEKTORSKO SODELOVANJE		
1.4. Je iz projekta razvidno aktivno sodelovanje več sektorjev (javni sektor, zasebni, civilni sektor) ▪ Projektni partnerji so samo ali nevladne/ali inštitucije/ali podjetja 0 točk ▪ Projektni partnerji so vsaj iz dveh skupin (nevladne organizacije in podjetja, nevladne organizacije in inštitucije, podjetja in inštitucije, podjetja in nevladne organizacije) 5 točk ▪ Projektni partnerji so iz inštitucij, podjetij in nevladnih organizacij 10 točk	10	
USKLAJENOST PROJEKTA(AKTIVNOSTI, REZULTATI, INDIKATORJI)		
1.7. So aktivnosti in rezultati medsebojno usklajeni ter rezultati prikazani s preglednimi indikatorji? ▪ Aktivnosti in rezultati niso usklajeni 0 točk ▪ Aktivnosti in rezultati so delno usklajeni 3 točke ▪ Aktivnosti in rezultati so v celoti usklajeni 5 točk	5	
TRAJNOST PROJEKTA		
1.8. Ali ima projekt trajnostno komponento – lastništvo po zaključku projekta? ▪ Projekt ni trajen – po zaključku projekta se aktivnosti ne bodo izvajale 0 točk ▪ Projekt je delno trajen – po zaključku projekta se bodo atkivnosti delno nadaljevale (npr. uporaba opreme, izobraževanj,....) 3 točk ▪ Projekt je trajen – po zaključku projekta se bodo nadaljevale vse aktivnosti projekta 5	5	
2. **Prispevek k razvoju ključnih indikatorjev strategije LAS**	30*	
USTVARJANJE NOVIH DELOVNIH MEST		
2.1. Ali projekt ustvarja nova delovna mesta ▪ Ne bo ustvarila novih delovnih mest 0 točk ▪ Ustvarila bo 1 delovno mesto 5 točk ▪ Ustvarila bo 2 ali več delovni mesti 10 točk	10	
SOCIALNA VZDRŽNOST - VKLJUČEVANJE RANLJIVIH CILJNIH SKUPIN		
2.2. Ali projekt v aktivnosti projekta vključuje ranljive ciljne skupine	10	

zapisane v strategiji LAS? ▪ Ne vključuje ranljivih ciljnih skupin 0 točk ▪ Vključuje 1 ranljivo ciljno skupino 5 točke ▪ Vključuje 2 ali več ranljivih ciljnih skupin 10točk		
OKOLJSKA TRAJNOST - VPLIV NA OKOLJE		
2.3. Ali projekt prispeva k izboljšanju stanja okolja in ohranitvi narave? ▪ Nima vpliva na okolje in naravo 0 točk ▪ Prispeva k ohranitvi stanja okolja in narave 5 točke ▪ Prispeva k izboljšanju stanja okolja in narave 10 točk	10	
3. Finančna preglednost in stroškovna učinkovitost	15*	
2.1.Ali je razmerje med oceno stroškov in pričakovanimi rezultati zadovoljivo ter v kolikšni meri so predlagani stroški potrebni za izvedbo projekta? ▪ Stroškovno se projekt ne ujema z rezultati, stroški so previsoko ocenjeni 0 točk ▪ Stroškovno se projekt delno ujema z rezultati/predlagani stroški so delno previsoko ocenjeni 5 točk ▪ Stroškovno se projekt ujema z rezultati, stroški so ustrezno ocenjeni 15 točk	15	
4. Izkušnje prijavitelja, finančna in poslovna sposobnost	10*	
4.1. Izkušenost prijavitelja/partnerjev z izvedbo partnerskih projektov, sofinanciranih iz javnih virov (EU, nacionalni,drugi donacijski viri? ▪ Prijavitelj/partnerji nima/jo izkušenj z izvedbo partnerskih projektov 0 točk ▪ Prijavitelj/partnerji so uspešno izvedli in zaključil 1 projekt sofinanciran z donacijskimi viri 5 točk ▪ Prijavitelj/partnerji so uspešno izvedeli 2 ali več projektov sofinanciranih z donacijskimi viri 10 točk	10	
MAKSIMALNA MOŽNA OCENA PROJEKTA (SREDSTVA EKSRP IN ESRR)	100	
OBMOČJE TRIGLAVSKEGA NARODNEGA PARKA		
5. Operacija se izvaja na območjih iz ZTNP-1	10	
MAKSIMALNA MOŽNA OCENA OPERACIJE IZ OBMOČJA ZTNP-1	110	
USTVARJANJE NOVIH PODJETIJ (ESPR)		
6. Ali projekt ustvarja novo podjetje ▪ Ne bo ustvaril novih podjetij 0 točk ▪ Ustvaril bo 1 novo podjetje 5 točk ▪ Ustvaril bo 2 ali več novih podjetij 10 točk	10	
MAKSIMALNA MOŽNA OCENA PROJEKTA IZ SREDSTEV ESRP	110	

Doseganje vsakega specifičnega cilja se točkuje. Maksimalno število točk pri specifičnih merilih je 100 točk oz. 110 točk pri operacijah (projektih), ki se izvajajo na območjih iz ZTNP-1 in ESPR. Spodnja meja, ki jo mora operacija (projekt) doseči, da se lahko sofinancira, znaša je 50 točk.
Pri operacijah (projektih), ki dosegajo spodnji prag točk (50), in se bodo sofinancirale iz sklada ESPR, Ocenjevalna komisija preveri še izpolnjevanje dodatnih pogojev, na podlagi katerih določi višino sofinanciranja.

STOPNJA DODELJENE JAVNE PODPORE IZ SKLADA ESPR	%
Operacija zagotavlja javni dostop do rezultatov in izpolnjuje enega od naslednjih pogojev: ▪ je v javnem interesu, ▪ je lokalno inovativna, ▪ ima skupnega upravičenca.	_____
Operacija se izvaja po določbi 8. odstavka 75. člena Uredbe CLLD in podpira npr. individualne, komercialne dejavnosti	_____
Zahtevani pogoji iz 9. točke 75. člena Uredbe CLLD	
Izraženost javnega interesa (razvidnost skozi vsebino operacije)	DA/NE
Lokalna inovativnost (nove rešitve, nova ponudba, metode, storitve ...)	DA/NE
Skupni upravičenec	DA/NE

Minimalno število točk za vključitev med operacije s potencialno možnostjo za potrditev sofinanciranja iz sredstev CLLD in sofinanciranje operacij od najvišje ocene navzdol ter ostanki razpoložljivih sredstev: Skladno s pozivom je minimalno število točk, ki jih mora na ocenjevanju prejeti operacija 50 točk, da pride v ožji izbor za sofinanciranje operacij iz sredstev CLLD. Sofinanciranje pridobijo operacije z doseženim višjim številom točk, pri čemer se upoštevajo razpoložljiva sredstva javnega poziva LAS in se sofinanciranje odobri za operacije po lestvici od najvišje ocene navzdol. V primeru, da je vloga, ki je ocenjena z več kot 50 točkami in izpolnjuje vse pogoje za sofinanciranje iz sredstev CLLD ter je zaprošen znesek operacije večji kot so še razpoložljiva sredstva LAS javnega poziva, se sredstva LAS operaciji ne dodelijo ampak se prenesejo na naslednji javni poziv LAS. V primeru, da več operacij pri ocenjevanju doseže enako število točk, se upošteva večje število doseženih točk pri naslednjih merilih po vrstnem redu:

- Ali projekt ustvarja nova delovna mesta
- Je iz projekta razvidno aktivno sodelovanje več sektorjev (javni sektor, zasebni, civilni sektor)
- Koliko območja projekt pokriva?

V primeru, da ima več operacij še vedno enako število vlog, se upošteva vrstni red popolno prispelih vlog.

Poročilo o ocenjevanju vlog in predlog izbora operacij za sofinanciranje iz sredstev CLLD: Ocenjevalna komisija pripravi poročilo o ocenjevanju, ki ga podpiše predsednik Ocenjevalne komisije ter pripravi predlog seznama operacij za sofinanciranje iz zadevnega javnega poziva, ki lahko vsebuje tudi predlog dodatnih pogojev za potrditev operacije in ga posreduje Upravnemu odboru v potrditev.

Predložitev dokumentacije ocenjevanja s strani ocenjevalne komisije vodilnemu partnerju: Po zaključku ocenjevanja ocenjevalna komisija vso dokumentacijo povezano z ocenjevanjem projektov prispelih na javni poziv in postopkom izbora operacij za sofinanciranje iz sredstev CLLD preda vodilnemu partnerju. Vodilni partner in ocenjevalna komisija skupaj pripravita in podpišeta zapisnik o predložitvi dokumentacije s strani ocenjevalne komisije.

Potrditev operacij s strani upravnega odbora

Upravni odbor pred pričetkom seje, katere cilj je obravnava in potrditev operacij podpiše izjavo o nepristranskosti, molčečnosti, varovanju osebnih podatkov, preprečevanju konflikta interesov in korupcije.

Upravni odbor LAS obravnava in potrdi seznam operacij, ki so predlagane za sofinanciranje. V postopku obravnave operacij predvidenih za financiranje iz sredstev CLLD lahko Upravni odbor LAS zahteva dodatne informacije o posameznih vlogah in dodatnih pogojih za potrditev operacij s strani ocenjevalne komisije.

Pri potrjevanju operacij Upravni odbor upošteva načelo, da pri odločanju nobeden od sektorjev nima več kot 49 % glasovalnih pravic. Informacijo o potrditvi operacij Upravni odbor predloži skupščini LAS.

Potrditev operacij s strani skupščine LAS in sklep o izboru operacij

Informacijo o potrditvi operacij, ki jo skupščini predloži Upravni odbor skupščina LAS obravnava in jo potrdi. Predsednik LAS s sklepom obvesti prijavitelje vlog, ki so prispele na javni poziv o izboru oz. neizboru operacije za sofinanciranje s sredstvi CLLD. V sklepu predsednik skupščine navede, da bodo posamezno operacijo obravnavali in potrdili še pristojni nacionalni organi, potrditev operacije s strani nacionalnega pristojnega organa pa bo podlaga za

- Podpis pogodb med dobitniki in pristojnimi nacionalnimi organi za operacije iz sredstev ESRR(MGRT)
- Izdajo odločb za operacije iz sredstev EKSRP IN ESPR (ARSKTRP)

Možnost ugovora na izbor operacij: Prijavitelji vlog imajo, v kolikor se z odločitvijo LAS o neizboru vloge ne strinjajo možnost vložitve ugovora na izbor operacij za sofinanciranje iz sredstev LAS v 8 dneh od prejema sklepa LAS. Pritožbo obravnava skupščina in odločitev o pritožbi sprejme najkasneje v 30 dneh od vložitve pritožbe. V primeru pritožb se ustavijo vsi postopki LAS glede vlaganja potrjenih operacij v potrditev ARSKTR in/ali MGRT. Po zaključku pritožbenega postopka se vloge predložijo v potrditev ARSKTR in/ali MGRT.

Potrditev operacij in pogodba/odločba s strani nacionalnih pristojnih organov

Vodilni partner izbrane operacije LAS skladno z Uredbo CLLD vnese v sistem pristojnih nacionalnih organov in predloži operacije v potrditev pristojnim organom(ARSKTRP in MGRT). Le ti predložene izbrane operacije LAS obravnavajo in lahko zahtevajo dodatna pojasnila in popravke vlog, lahko pa potrjeno operacijo s strani LAS tudi zavrnejo. Na podlagi potrditve operacij nacionalni organi končnim upravičencem predložijo v podpis:

- pogodbo o donaciji iz sredstev CLLD (v primeru sredstev ESRR (MGRT) , v kateri navedejo poleg sredstev donacije tudi vse pravice in obveznosti ter dolžnosti dobitnika donacije
- ali odločbo za operacije iz sredstev EKSRP IN ESPR (ARSKTRP)

Nacionalni organi o potrditvi operacij in sklenitvi pogodb o donaciji/izdaji odločb o donaciji zaposamezne operacije obvestijo LAS.

Pogodba med LAS in dobitniki izbranih operacij

LAS bo na podlagi prejetih pogodb (za izbrane operacije iz sredstev ESRR (MGRT) in prejetih odločb za izbrane operacije iz sredstev EKSRP IN ESPR (ARSKTRP) z dobitniki izbranih operacij sklenil pogodbo med LAS in dobitniki, kjer bodo opredeljeni postopki sodelovanja LAS in dobitnikov pri izvedbi operacij,vrednotenju operacij ter revizijah.

15.2.6 Postopek prijave in izbora operacije, če je prijavitelj LAS, ki ga zastopa vodilni partner (projekti LAS in projekti sodelovanja LAS)

Vodilni partner skladno z ustanovno pogodbo LAS pripravlja, vodi in izvaja projekte LAS ter projekte sodelovanja LAS.

Vodilni partner pripravi in izvaja projekte LAS za območje LAS iz sredstev EKSRP, ESPR in ESRR:

- če gre za projekte, ki so razvojno pomembni za območje LAS in doseganje indikatorjev strategije LAS in partnerji v projektih potrdijo, da je prijavitelj ali partner projekta vodilni partner LAS.
- če gre za projekt iz področja ukrepanja LAS, za katerega na predhodnem javnem pozivu ni bilo prejetih vlog ali pa so bile le te slabše kakovosti in operacije niso bile potrjene za izvajanje, so pa ključne za doseganje ciljev in indikatorjev LAS.

Odločanje o projektih LAS, ki jih kot prijavitelj skupaj s partnerji pripravi in izvaja vodilni partner LAS BSC Kranj: Projekti, ki jih kot prijavitelj prijavi vodilni partner LAS se prijavijo na javni poziv LAS v roku, ki je določen z javnim pozivom in jih oceni ocenjevalna komisija ter skladno z ustanovno pogodbo obravnava in potrdi upravni odbor in skupščina ter jih potrdi nacionalni pristojni organi ter z vodilnim partnerjem sklene pogodbo o izvedbi operacije.

Vodilni partner pripravi projekte in izvaja projekte sodelovanja LAS:
- **iz sredstev ESRR:** na podlagi odločitve upravnega odbora in skupščine LAS
- **iz sredstev EKSRP:** na podlagi javnega razpisa za izbor operacij, ki ga objavi MKGP, predhodno jih potrdi upravni odbor in skupščina LAS.
- **Iz sredstev ESPR:** na podlagi odločitve upravnega odbora in skupščine LAS

Odločanje LAS o vključevanju vodilnega partnerja (zastopnika LAS) v projekte sodelovanja:
Projekte sodelovanja, v katere stopa LAS in ki ga v projektih zastopa kot prijavitelj vodilni partner, skladno z ustanovno pogodbo potrdi upravni odbor in skupščina LAS s sklepom.

15.2.7 Aktivnosti LAS po zaključku izbora operacij

Zagotavljanje preglednosti in dokumentiranje postopka izbora projektov ter arhiviranje dokumentacije

Vodilni partner skrbi za dosledno pisno spremljanje vseh dogodkov in postopkov, preglednost in sledljivost vseh postopkov povezanih z javnimi pozivi, posameznimi vlogami in izbranimi/neizbranimi operacijami (le te se vodi po mapah), odločitvami organov LAS, morebitnimi pritožbami, korespondencami in dokumentacijo z nacionalnimi pristojnimi organi. Vsa navedena dokumentacija se arhivira pri vodilnem partnerju in je na vpogled pristojnim organom LAS, pristojnim nacionalnim in EU organom in revizorjem.

Prenos sredstev javnega poziva za izbor operacij LAS na naslednje javne pozive LAS

V primeru, da na javni poziv prispe malo prijav, projekti prispeli na javni poziv pa ne dosežejo 50 točk in ali pa s strani LAS potrjene operacije odstopijo od izvedbe operacije pred predložitvijo operacij v potrditev nacionalnim pristojnim organom, ali pa zadnji projekt, ki bi lahko bil izbran za sofinanciranje planiral več sredstev za sofinanciranje, kot je le teh ostalo na javnem pozivu LAS, se sredstva dotičnega poziva prenesejo na naslednje pozive LAS. V primeru, da pristojni nacionalni organi zavrnejo potrditev operacije, ki jo je LAS že potrdil, se sredstva LAS ravno tako prerazporedijo na naslednje javne pozive LAS.
LAS pa sredstva CLLD izgubi v primeru, da dobitniki pri izvedbi operacij porabijo manj sredstev kot planirano in jih tako ne more naknadno prerazporediti na javne pozive LAS.

16. Finančni načrt, vključno s finančno razdelitvijo po zadevnih skladih iz te uredbe v skladu s finančnim okvirjem

Določitev finančnega okvirja
LAS Gorenjska košarica izpolnjuje pogoje za črpanje sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Finančni okvir za EKSRP
Pri določitvi finančnega okvirja za sklad EKSRP je uporabljena naslednja formula:
(Število prebivalcev LAS × 10 €) + (površina LAS × 550 €) + (št. občin s koef. razvitosti pod 0,90 × 90.000 € + št. občin s koef. razvitosti od 0,91 do 0,99 × 70.000 € + št. občin s koef. razvitosti od 1,00 do 1,10 × 60.000 € + št. občin s koef. razvitosti od 1,11 do 1,60 × 55.000 €)
Opomba: za navedbo števila prebivalcev so uporabljeni podatki SURS po naseljih, z dne 1. 7. 2014, upoštevajo se Koeficienti razvitosti občin za leto 2015.

Finančni okvir za EKSRP za LAS Gorenjska košarica:
(111.630 × 10) + (1.624,30 × 550) + (1 × 90.000) + (4 × 70.000) + (3 × 60.000) + (6 × 55.000) =
1.116.300 + 893.365 + 90.000 + 280.000 + 180.000 + 330.000 = **2.889.665,00 €**

Dodatek za območje iz ZTNP-1:
2.889.665 € x 15% = **433.449,75 €**

Finančni okvir za EKSRP z dodatkom za območje iz ZTNP-1:
2.889.665 € + 433.449,75 € = **3.323.114,75 €**

Opomba: seznam naselij območja LAS z manj kot 10.000 prebivalci, ki so upravičena do sredstev EKSRP je v prilogi.

Finančni okvir za ESRR
Finančni okvir za posamezni LAS se izračuna po naslednji formuli:
Finančni okvir = fiksni del + variabilni del
Fiksni del: 242.000 + (242.000 × število urbanih območij v središčih v somestjih × 0,20 + 242.000 × število medobčinskih središč × 0,30 + 242.000 × število regionalnih središč × 0,10)
Variabilni del: 138.000 + (138.000 × število funkcionalnih urbanih območij × 0,10 + 138.000 × število drugih urbanih območij × 0,30)

Pri izračunu finančnega okvirja za LAS Gorenjska košarica smo, v skladu z Uredbo o izvajanju CLLD, upoštevali naslednja naselja:

FIKSNI DEL:
- Središča v somestjih: Jesenice, Radovljica
- Medobčinska središča: /
- Središča regionalnega pomena: Tržič, Bistrica pri Tržiču

VARIABILNI DEL:
- Funkcionalna urbana območja: Cerklje na Gorenjskem, Šenčur
- Druga urbana območja: Bled, Jesenice, Hrušica, Podkočna, Slovenski Javornik, Koroška Bela, Kranjska Gora, Naklo, Radovljica, Lesce, Šenčur, Loka, Bistrica pri Tržiču, Tržič, Ročevnica, Bohinjska Bistrica, Golnik, Kropa, Križe, Begunje na Gorenjskem, Preddvor, Rateče, Mojstrana, Zg. Besnica, Predoslje, Zg. Jezersko, Blejska Dobrava, Zg. Gorje, Žirovnica
  Opomba: za določitev naselij za izračun variabilnega dela se ne upošteva naselij, navedenih med naselji za izračun fiksnega dela.

Finančni okvir za ESRR za LAS Gorenjska košarica:
Fiksni del: 242.000 + (242.000 × 2 × 0,2) + (242.000 × 0 × 0,3) + (242.000 × 2 × 0,10) **= 387.200 €**
Variabilni del: 138.000 + (138.000 × 2 × 0,10) + (138.000 × 24 × 0,30)**= 1.159.200 €**
Skupaj: fiksni del + variabilni del = **1.546.400 €**

Finančni okvir za ESPR
Finančni okvir za posamezni LAS se izračuna po naslednji formuli:
((Število prebivalcev LAS x 10 €) + (površina LAS x 550 €) + (razvitost občin x vrednost točke)) x 0,9 + (Število zaposlenih oseb v ribištvu na območju LAS x 5.000 €) + (Število poslovnih subjektov v ribištvu na območju LAS x 10.000 €) + (skupno število točk, ki jih SLR in LAS prejmeta v okviru točkovanja x 1.500 €)
Opomba: podatek »razvitost občin x vrednost točke« je izračunan po naslednji formuli: (št. občin s koef. razvitosti pod 0,90 × 90.000 € + št. občin s koef. razvitosti od 0,91 do 0,99 × 70.000 € + št. občin s koef. razvitosti od 1,00 do 1,10 × 60.000 € + št. občin s koef. razvitosti od 1,11 do 1,60 × 55.000 €).

Finančni okvir po Uredbi CLLD za ESPR za LAS Gorenjska košarica:
Po uredbi((111.630 × 10) + (1.624,30 × 550) + (1 × 90.000) + (4 × 70.000) + (3 × 60.000) + (6 × 55.000)) x 0,9 + (0 x 5.000) + (5 x 10.000) + (90 x 1.500) =
(2.889.665 x 0,9) + 0 + 50.000 + 135.000 = **2.785.698,50 €**
Opomba: izračun za ESPR je narejen na osnovi predvidevanja, da bo skupno število točk, ki jih bosta prejela SLR in LAS, 90.

V skladu s sestankom na MKGP dne 13.10.2016 so skladno s 5. točko 75. člena Uredbe CLLD za LAS Gorenjska košarica na razpolago sredstva v višini 740.000,00 €[26]. Ta sredstva so upoštevana pri razporeditvi sredstev po prioritetah in ukrepih strategije LAS Gorenjska košarica.

Določitev glavnega sklada
Finančni okvir za EKSRP = 3.323.114,75 EUR (59,24%)
Finančni okvir za ESRR = 1.546.400,00 EUR (27,57 %)
Finančni okvir za ESPR = 740.000,00 EUR (13,19 %)
Skupni finančni okvir je **5.609.514,75 EUR**

- **Razdelitev sredstev po posameznem skladu**

Podukrep	Sklad	(EU + SLO) (v EUR)	(v %)
Pripravljalna podpora	EKSRP	11.848,14	0,21
	ESPR	2.638,37	0,05
	ESRR	5.513,49	0,10
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	EKSRP	2.311.266,61	41,20
	ESPR	717.361,63	12,79
	ESRR	1.463.886,51	26,10
Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine	EKSRP	0	0
	ESPR	20.000,00	0,36
	ESRR	77.000,00	1,36
Podpora za tekoče stroške in stroške animacije	EKSRP	1.000.000,00	17,83
	ESPR	0	0
	ESRR	0	0
Skupaj		5.609.514,75	100 %

	EKSRP (EU + SLO) (v EUR)	ESRR (EU + SLO) (v EUR)	ESPR (EU + SLO) (v EUR)	Skupaj (v EUR)
Prispevek sklada	3.323.114,75	1.546.400,00	740.000,00	5.609.514,75
Lastna soudeležba	346.689,99	386.600,00	110.604,24	843.894,23
Skupaj (v EUR)	3.669.804,74	1.933.000,00	850.604,24	6.453.408,98

[26] Finančni okvir po Uredbi CLLD za ESPR za LAS Gorenjska košarica 2.785.698,50 €

- Načrtovana dinamika črpanja sredstev za posamezne podukrepe po letih

Podukrep	Sklad (EU + SLO)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	EKSRP		80.000,00	360.000,00	510.000,00	460.000,00	471.266,61	430.000,00	
	ESRR		60.000,00	203.000,00	280.000,00	260.886,51	280.000,00	380.000,00	
	ESPR		70.000,00	200.000,00	242.361,63	205.000,00	0,00	0,00	
Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine	EKSRP								
	ESRR			77.000,00					
	ESPR			20.000,00					
Podpora za tekoče stroške in stroške animacije	EKSRP	20.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00	80.000,00
	ESRR								
	ESPR								
Skupaj		20.000,00	360.000,00	1.010.000,00	1.182.361,63	1.075.886,51	901.266,61	960.000,00	80.000,00

- Načrtovana razdelitev sredstev po posameznih tematskih področjih ukrepanja

Tematsko področje	Sklad (EU + SLO)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ustvarjanje delovnih mest	EKSRP		20.000,00	50.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	50.000,00	0,00
	ESRR		20.000,00	63.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	40.000,00	0,00
	ESPR		20.000,00	60.000,00	80.000,00	90.000,00	0,00	0,00	0,00
Razvoj osnovnih storitev	EKSRP		25.000,00	130.000,00	200.000,00	200.000,00	160.000,00	160.000,00	0,00
	ESPR		20.000,00	50.000,00	50.000,00	30.000,00	0,00	0,00	0,00
Varstvo okolja in ohranjanje narave	EKSRP		25.000,00	130.000,00	200.000,00	150.000,00	180.000,00	220.000,00	0,00
	ESRR		20.000,00	100.000,00	150.000,00	150.000,00	220.000,00	340.000,00	0,00
	ESPR		20.000,00	60.000,00	80.000,00	85.000,00	0,00	0,00	0,00
Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	EKSRP		10.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	71.266,61	0,00	0,00
	ESRR		20.000,00	40.000,00	70.000,00	50.886,51	0,00	0,00	0,00
	ESPR		10.000,00	30.000,00	32.361,63	0,00	0,00	0,00	0,00
Skupaj			210.000,00	763.000,00	1.032.361,63	925.886,51	751.266,61	810.000,00	0,00

- Stopnja sofinanciranja po posameznih podukrepih

Podukrep	EKSRP (v %)	ESRR (v %)	ESPR (v %)
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	do 85	do 80	od 50 do 100
Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine	85	80	85
Podpora za tekoče stroške in stroške animacije	100	0	0

Stopnja sofinanciranja, najnižji in najvišji znesek financiranja/projekt iz posameznega strukturnega sklada bo predmet vsakokratnega javnega poziva LAS Gorenjska košarica.

17. Priloge

1. Seznam članov LAS
2. Pogodba o ustanovitvi LAS
3. Osnutek javnega poziva za izbor operacij iz naslova podukrepa »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«
4. Pogodba z vodilnim partnerjem LAS
5. Indikativna lista operacij sodelovanja LAS, ki bodo sofinancirane s sredstvi ESRR in ESPR
6. Elektronska verzija SLR
7. Pojasnilo konverzija krme: 1.208

Neobvezne priloge:

1. Seznam članov LAS po sektorjih, člani ribiškega sektorja
2. Kopije pristopnih izjav članov, ki so pristopili v članstvo LAS po podpisu ustanovne pogodbe
3. Seznam članov upravnega odbora LAS
4. Seznam ključnih potreb območja - kanalizacija in vodovodi
5. Reference BSC – vodilnega partnerja
6. Seznam naselij upravičenih do sredstev EKSRP
7. Seznam naselij upravičenih do sredstev ESRR
8. Kopija odgovora predstavnikov MKGP št. 3420-1/2016/2
9. Izpisi iz Centralnega registra akvakultur in komercialnih ribnikov -ribogojci - člani LAS Gorenjska košarica (ribiški sektor) za leti 2014 in 2015

Predmet:	# STRATEGIJA LOKALNEGA RAZVOJA # LAS GORENJSKA KOŠARICA
Koordinacija priprave:	BSC, Poslovno podporni center, d.o.o., Kranj Cesta Staneta Žagarja 37 4000 Kranj
Odgovorna oseba:	Rok Šimenc, direktor
Strokovni sodelavci:	mag. Helena Cvenkel, vodenje priprave Barbara Špehar, univ.dipl.geogr. Domen Bekš, dipl. varstvoslovec Člani LAS Gorenjska košarica
Datum: 1. dopolnitev 2. dopolnitev 3. dopolnitev	29. 1. 2016 5. 8. 2016 8. 9. 2016 16.10. 2016